

ŖİİR RESİMLEMENİN İMGESEL RESİM ÜZERİNE ETKİSİ

Elif Culum

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EKİM, 2019

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren ...(...) ay sonra tezdten fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Elif

Soyadı : CULUM

Bölümü : Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

İmza :

Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı: Şiir Resimlemenin İmgesel Resim Üzerine Etkisi

İngilizce Adı: The Effect of Poetry on Imaginary Painting

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazarın Adı Soyadı : Elif CULUM

İmza :

JÜRİ ONAY SAYFASI

Elif CULUM tarafından hazırlanan “Şiir Resimlemenin İmgesel Resim Üzerine Etkisi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: (Dr. Öğr. Üyesi. Reyhan YÜKSEL GEMALMAYAN)

(Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Başkan: (Prof. Dr. Meliha YILMAZ)

(Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Üye: (Doç. Dr. Mehtap PAZARLIOĞLU BİNGÖL)

(Güzel Sanatlar Anabilim Dalı, Hacı Bayram Veli Üniversitesi)

Tez Savunma Tarihi: 09/09/2019

Bu tezin Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Unvan Ad Soyad

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Canım Aileme...

TEŞEKKÜR

İnsan hayalleri ile yaşar. Onları gerçekleştirdikçe nefes alır. Hayallerimin elinden sıkıca tutan, umut ettiren, yol gösteren, çokça destekleyen, yürekten inanan; mantıklı bakış açıları, ilgisi, içten teşviki ile yardımını hiç esirgemeyen tez danışmanım kıymetli hocam Dr. Öğr. Üyesi Reyhan YÜKSEL GEMALMAYAN'a katmış olduğu binlerce emekten dolayı ve her şey için sonsuz teşekkür ederim.

Sesi, hayatıma karıştığı için bugünü yaşadığım, ortaokul resim öğretmenim Aykut GÜLTEKİN'e çok teşekkür ederim.

Sanat kalpteydi ve ona elbette dokunan emektar elleri oldu. Üzerimdeki emeği ile bugünkü konumumda etkisi olan merhum resim öğretmenim Mehmet DÜZGÜN'e bana bıraktığı sanat mirası için teşekkür ederim.

Yüksek lisansa başlamamda yol göstericiliğini hayatım boyunca unutamayacağım canım hocam Ercan SAY'a ışık tuttuğu geleceğim adına içten teşekkür ederim.

Değerli hocalarım Prof. Dr. Aybala DEMİRCİ AKSOY'a, Doç. Dr. Oktay BEKTAŞ'a, Doç. Dr. Mustafa KALE' ye ve Doç. Dr. Ayfer SAYIN'a ölçeklerimin şekillenmesinde katkılarından ve görüşlerinden dolayı teşekkür ederim.

Mehmet Soysaraç Ortaokulu Okul Müdürü Erol ŞİMŞİR'e, görsel sanatlar öğretmenleri Ayşe YİĞİT, Yasemin SERİM, Mürvet BAYAZIT, Mine SAMUR'a ve Mehmet Soysaraç Ortaokulu Türkçe öğretmeni Vesile SÖYLEMEZ'e yardımlarından dolayı teşekkür ederim.

Anı kumbaramda sakladığım canım dostlarım Esra Gülşah ÖZTAN'a ve Sonay KILIÇ, Şeyma ARSLAN, Yıldızhan GÖKDEMİR, Tülin DÜZGÜN, Şeyma UĞURLU, Feray AKILLI, Merve ÇIDAM, İbrahim HÜNERCİ, Ahmet ERDOĞAN ve Orhan AYDIN karşımda değil yine yanımda olduğunuz için teşekkür ederim.

Her zor anımda başucumda buluğum sevgili ailem... Geç vuslatlarım biriciğim annem Şükran CULUM ve baş tacım babam Seyfedin CULUM, size ömürlük minnettarım. Canım kardeşlerim, oyun arkadaşlarım aynı zamanda hakiki dostlarım Zeynep CULUM ve Mustafa CULUM, kahrımı çekerek beni yüreklendiren pamuk yüreklerinize içten teşekkür ederim.

Elif CULUM

ŞİİR RESİMLEMENİN İMGESEL RESİM ÜZERİNE ETKİSİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Elif CULUM

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Ekim 2019

ÖZ

Bu araştırmanın amacı ilköğretim yedinci sınıf görsel sanatlar dersinde şiir resimlemenin imgesel resim üzerine etkisini incelemektir. Araştırma “Bir Gemi Yanaştı Samsun'a Sabaha Karşı” konu başlıklı şiir ile sınırlandırılmıştır. Araştırmanın örneklemini Kayseri Mehmet Soysaraç Ortaokulu yedinci sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden deneysel bir tür olan, tam deneysel araştırma türü içinde yer alan son test kontrol grup deseni kullanılmıştır. Öğrenci çalışmaları geliştirilen değerlendirme kriter listesine göre; düşüncelerinde özgün olabilme, başlanan işi sonuçlandırabilme, resme konulan ismin orijinallliği, renk değerlerini kullanma, özgün biçimler resmetme, konuya ilişkin özgün bir kompozisyon düzenleyebilme, özgün bir teknik oluşturabilme kriterlerine göre puanlandırılmış ve nitel olarak yorumlanmıştır. Araştırmadan elde edilen verilere göre; incelenen çalışmalarda kriterlerin tamamında puanlar arasında imge zenginliği açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark çıkmıştır. Araştırma sonucunda; ilköğretim yedinci sınıf görsel sanatlar eğitimi dersinde, şiir resimleme yönteminin öğrencilerin imgesel resimleri üzerinde olumlu yönde katkı sağladığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Görsel sanatlar eğitimi, imgesel resim, şiir resimleme

Sayfa Adedi : 112

Danışman : Dr. Öğr. Üyesi Reyhan YÜKSEL GEMALMAYAN

THE EFFECT OF POETRY ON IMAGINARY PAINTING

(Master Thesis)

Elif CULUM

**GAZI UNIVERSITY GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL
SCIENCES**

October 2019

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the effect of poetry painting on imaginary painting in the seventh grade visual arts class. The sample of the study consisted of seventh grade students of Kayseri Mehmet Soysaraç Secondary School. In the research, the last test control group pattern which is a full experimental research type, which is an experimental type of quantitative research methods, is used. According to the evaluation criteria list of student studies developed; To be original in his thoughts, to finish the work started, the originality of the name put into the Picture, to use color values, to paint original forms, to edit an original composition on the subject, to ceate a unique technique was scored according to the criteria and interpreted qualitatively. According to the data obtained from the research; In all studies, a statistically significant difference was found between the scores in terms of image richness. As a result of the research; In the seventh grade visual arts education course, it was determined that poetry drawing method contributed positively to the students' imaginary paintings.

Keywords : Visual arts education, imaginary skill, poetry drawing

Number of pages :112

Supervisor : Dr. Letrurer Reyhan YÜKSEL GEMALMAYAN

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
İTHAF	iv
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZ	vii
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiv
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ.....	xviii
BÖLÜM 1.....	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.2.1. Alt Amaçlar.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Varsayımlar	5
1.5. Sınırlılıklar	5
1.6. Tanımlar.....	6
BÖLÜM 2.....	9
KURAMSAL ÇERÇEVE	9

2.1. Sanat Eğitimi	9
2.2. Görsel Sanatlar Eğitimi	18
2.3. Görsel Sanatlar Eğitimi ve Edebiyat.....	23
2.4. Şiir ve Resim Sanatı	26
2.5. Görsel Sanatlar Eğitiminde ve Edebiyatta İmge.....	27
2.6. İmge ve Yaratıcılık.....	33
2.7. İlgili Araştırmalar	40
BÖLÜM 3.....	43
YÖNTEM.....	43
3.1. Araştırmanın Modeli	43
3.2. Çalışma Grubu	44
3.3. Veri Toplama Araçları	44
3.3.1. İlköğretim 7. sınıf Kişisel Bilgi Formu	44
3.3.2. İmgesel Resim Kriterlerini Puanlama Aracı.....	45
3.4. Geçerlik ve Güvenirlik.....	45
3.5. Verilerin Analizi	46
3.5.1.İlköğretim 7. Sınıf Kişisel Bilgi Formu	46
3.5.2.İmgesel Resim Kriterlerini Puanlama Aracı.....	46
BÖLÜM 4.....	48
BULGULAR VE YORUMLAR.....	48
4.1.Deney ve Kontrol Grubunun Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular	49
4.2.Deney ve Kontrol Grubunun Kriter Puanlarına İlişkin Bulgular	51
BÖLÜM 5.....	61
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	61
5.1. Sonuç.....	61
5.2. Öneriler	63
KAYNAKLAR.....	65

EKLER.....	71
EK 1. Enstitü Uygulama İzin Belgesi	72
EK 2. Kayseri İl Milli Eğitim Uygulama İzin Belgesi.....	73
EK 3. Kayseri İl Milli Eğitimden Onaylı Belgeler	74
EK 4. İlköğretim 7. Sınıf Kişisel Bilgi Formu	75
EK 5. İmgesel Resim Kriterlerini Puanlama Aracı	76
EK 6. İmgesel Resim Kriterlerini Puanlama Aracı - İmzalı.....	77
EK 7. Deney Grubu Öğrenci Resimleri	78
EK 8. Kontrol Grubu Öğrenci Resimleri.....	83
EK 9. (Mehmet Soysaraç Ortaokulu) İlköğretim 7. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Yıllık Ders Planı.....	86
EK 10. Çalışma Grubu Şiir ve İmgesel Konu - İmzalı	93
ÖZGEÇMİŞ	94

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. <i>Sontest Kontrol Grup Deseni</i>	43
Tablo 2. <i>Araştırmanın Aşamaları</i>	44
Tablo 3. <i>Deney Grubu Öğrenci Kişisel Bilgi Formu Değerlendirme</i>	49
Tablo 4. <i>Kontrol Grubu Öğrenci Kişisel Bilgi Formu Değerlendirme</i>	50
Tablo 5. <i>Deney Grubunun Çalışmalarının Karşılaştırmalı Frekans (f) ve Yüzde (%) Dağılımları</i>	51
Tablo 6. <i>Kontrol Grubunun Çalışmalarının Karşılaştırmalı Frekans (f) ve Yüzde (%) Dağılımları</i>	54
Tablo 7. <i>Deney ve Kontrol Grubunun Çalışmalarının Karşılaştırmalı Frekans (f) ve Yüzde (%) Dağılımları</i>	58

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. İmgelem.....	29
Şekil 2. Deney ve Kontrol Grubu Kriter Puanlarının Frekans Karşılaştırması	60

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

ÇASEY	Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi
DES	Department Of Education And Science
NCCA	National Council For Curriculum And Assessment
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
İTO	İstanbul Ticaret Odası

BÖLÜM 1

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Bireyleri bütün yönleriyle yetiştirmenin, eğitmenin, yaratıcılığını ortaya çıkarmanın, yetenek ve becerilerini geliştirmenin en mutlak yolu ve yöntemi ona sanat eğitimi vermektir (Özsoy & Alakuş, 2009). Çünkü sanat eğitimi alan birey zihnindekileri doğru şekilde ve istediği biçimde aktarabilecektir.

Birey, potansiyelini dışarıdan gelen yeni bir uyarıcı ile arttırabilir. İnsanlar karşılaştığı her olayı tecrübe edemez. Ancak bireyin dinleyip, okuduğu ya da görüp şahit olduğu herhangi bir uyarıcı onu yeni düşünce şekillerine itebilir ve böylece hayal dünyası dolaylı olarak beslenir (İTO, 2001). Hayal kurarken; düşünür, anlar ve öğrendiğini keşfeder. Bu keşif insan zihnine uyarıcı olan kelimeler aracılığıyla gerçekleşir ve küçük yaşlardan beri eğitimle birlikte kendini tamamlaması beklenir. Bu nedenle okuma alışkanlığının, İlköğretim çağında öğrenciye kazandırılması gerekmektedir. “İnsan kelimelerle düşünür ve ne kadar çok kelime bilirse düşünme ufku da o kadar genişler, zeka seviyesi o nispette artar, akabinde hayal gücü olumlu biçimde dönüşür. İnsan zekasını ölçen en keskin kriter, sözcük haznesidir. Zeka aynen kaslara benzer. Ne kadar çalıştırılırsa, egzersiz yaptırılırsa, o nispette güçlenir” (İTO, 2001). Zekanın gelişmesi, bireyin istediği alanda farklılığını ortaya çıkarabilmesi için hayatına artı kazanım sağlayacaktır. Disiplinler arası etkileşim bu açıdan çok önemli bir fırsat doğurmaktadır. Bir sanat dalı olarak edebiyatın, diğer derslerde bir yöntem olarak kullanılması öğrencide okumaya karşı sempati ve istek uyandırabilir (Kayahan, 2010:3).

“Sanat ancak eğitim ve öğretim aracılığıyla yaşam boyu sürmesi istenilen bir gereksinime dönüşebilir. Bu nedenle sanat eğitimi hak olarak düşünülmeli ve her bireyin bu haktan

yararlanması sağlanmalıdır. Çünkü sanat sadece yetenekle kısıtlı olan bir değer olmayıp eğitim ve öğretimle kazandırılmasıyla birlikte birçok bilgi ve tecrübeyi de yanında getirecektir” (Bayrak, 2018:9). “Sanat, çocuğun dünyadaki deneyimini bağdaştırmanın, zenginleştirmenin doğal ve eğlenceli bir yoludur” (NCCA & DES,1999).

Sanat eğitimi çevresini gözlemleyebilen, gözlemlerini görsel dile dönüştürebilen, farklı düşünebilen, yaratıcı çalışmalar çıkarabilen özgür bireyler yetiştirmeyi amaçlar (Bayav, 2009). “Bir şiirin notalarla hayat bularak müziğe ya da renklerle buluşarak görsel sanat ürününe dönüşmesi veya bir hikâyenin beyaz perdeye yansması gibi örnekler verilebilir. Sanatın dallarını birbirine bağlayan yönleri bulunmaktadır. Bireyin kişisel duygu ve düşüncesi, sanat aracılığı ile görselleşme alanı bulur” (İnceağaç,2018:15). İşte tüm bu görselleri birbirinden farklı kılan bireyin algı, duygu, düşünce ve düşlerinin temelinde bulunan imgeleri ve imgelem gücüdür.

İmgenin doğası irdelendiğinde önce zihinde var olduğu bilinmektedir. Tarihin ilk günlerinden bu yana insanlar duygularını, düşüncelerini ve gördüklerini zihinlerinden çıkarıp her hangi bir yüzey üzerine aktarma girişiminde bulunmuşlardır (Parsa, 2004:2). Bu olay hem aktarma hem de ifade biçimidir. Zihinde varlığını sürdüren imge, muhakkak bir anlatım yoluyla açığı çıkmaktadır. Dil burada önem taşımaktadır, çünkü aktarma için görsel ve sözel her iki iletişim sistemi iç içe girmelidir. Zihinde yer alan imgeler yine görme işine dayanırken, sözcüklerde imgeleri hatırlatmak için kullanılmaktadır. Burada imgelem gücü gerekmektedir. “Bilindiği üzere bellek yaşananları, öğrenilen konuları, bunların geçmişle ilişkilerini bilinçli olarak zihinde saklama gücüdür. Çevreyle ilişki kuran birey, duyu organları yoluyla algılarının bir kısmını zihninde bilinçli olarak saklar ve zamanı geldiğinde ya da ihtiyaç duyduğunda bunları kullanır”(Gökmen, 2016:35). İmgelem gücünde zihinde depolananlarla ilişkilidir denebilir. Birey ne kadar çok öğrenirse zihinde o kadar çok depolama yapabilir.

İmge görsel alanda yerini görsel sanatlar içinde sergileyebilir. Özcan (2017:17)’a göre sanat eğitimi ile çocuk iç dünyası ve duygularını dışa yansıtmayı başarır. Sanat eğitiminin, insanın kendisini ve doğasını farkındalıkla anlaması ve olumsuz durumlarda ışığı bulması için sanat, ruhsal besin kaynağı olur. Bu yönden sanatı sadece eser vermek olarak değil, zihnin görebilmesi ve davranışın şekillenmesi olarak görmek sanat eğitimi açısından önemli bir değer olacaktır. İmge, iç dünyanın aktarımını sanat dili vasıtasıyla ortaya çıkaracaktır.

İnsanın kendini ifade edebilmesi için bir dile ve bir anlatım yoluna ihtiyacı vardır. Eğitimin bu beklentiyi karşılaması ve kazandırması beklenir. Görsel Sanatlar dersinden beklenen ise bireyin kendini dil dışında anlatabilmesine yardımcı olmasıdır. Eğitim öğrenmede araçtır. (Kurtuluş, 2001). Şiir ise her alanda öğrenme ile köprüler kurar (Kaya, 2013:65). Görsel sanatlar alanında şiir, Tunç (2015:257)’a göre: “Somut olarak ifade edilen çerçevedeki şiirlerde sözcükler anlam bakımından görsel imgeler sunarken ayrıca kapladıkları alan nedeniyle görsel bir malzeme üretirler.” Yani şiir imgeler sayesinde görsel anlamda etkindir ve bireyin hayal ederken düşünmesini sağlayabilir.

Görsel sanatlar dersinde öğrenciler yeterli şekilde farklı disiplinlerden yararlanmamaktadır. Yıllık ders planı incelendiğinde imgesel yönden çalışmaların yetersizliği dikkat çekmektedir. Ayrıca yıllık planda ders planında öğrencilerin yaş grubuna göre hayal gücünü etkileyici çalışmalar beklenirken öğrenciler ünlü ressamlardan kopyalama resim çalışmaları yapmaktadır (EK-9). Görsel sanatlar eğitimi alanı için literatüre bakıldığında ise öğrencilerin farklı disiplinlerden yararlanmasının etkisine dair pek çok araştırma konu olmuştur (s39-40-41). Fakat araştırmalar çoğunlukla görüş, gözlem ve yaratıcılık üzerinedir. Bu araştırma ise şiir resimlemenin imgesel resim üzerindeki etkisini inceleyecektir. Çalışma bu yönüyle farklıdır.

7. Sınıf öğrencilerinin tahmini yaş grubuna (12-13 yaş) bakıldığında imgesel becerilerin gelişimine yönelik, öğrenciyi derse ve geleceğe hazırlayacak nitelikte eğitim gerekmektedir. Artut, (2004:213) 12-14yaş grubunda yer alan öğrencilerin özelliklerinden bahsederken, bu yaş grubundaki çocukların imgesel çizimlere eğilim gösterdiklerini vurgulamıştır. Bu, öğrencilerin yaş grubuna göre imgesel beceri yönünden etkili bir eğitim almaları gerektiğinin göstergesidir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, “7. sınıf görsel sanatlar dersinde şiir resimlemenin öğrencilerin imgesel resim becerilerine etkisi nedir?” sorusuna yanıt aramaktır.

1.2.1. Alt Amaçlar

Araştırmada belirlenen alt amaçlar ise şöyledir: Şiir resimlemenin,

1. Düşüncelerinde özgün olabilme
2. Başlanan işi sonuçlandırabilme

3. Resme konulan ismin orijinalligi
4. Renk değerlerini kullanma
5. Özgün biçimler resmetme
6. Konuya ilişkin özgün bir kompozisyon düzenleyebilme
7. Özgün bir teknik oluşturabilme

becerilerine etkisi var mıdır, araştırma bu amaçlar doğrultusunda incelenecektir.

1.2. Araştırmanın Önemi

Sanat eğitimi, genel eğitimin bir parçası olarak; duysal, zihinsel ve bedensel biçimde kendini gösteren çok yönlü bir alandır. Ayrıca bireyleri estetik duyarlığı kazanmış, üretken, düşünen, eleştiren, yaratıcı bireyler olarak topluma kazandırmak sanat eğitimi ile mümkün olmaktadır. Sanat eğitimi, sanatın alanlarından beslenmelidir. Sanatın varlığının sürdürülmesi için ve çok alanlı sanat eğitimi yönteminin kullanımı için önemlidir. Sanat eğitimi her bireye gereklidir.

Görsel sanatların, sanat dalları ile etkileşim içerisinde olması, hem kendi alanı hem de etkileşim içerisinde olduğu alan açısından gelişme gösterebilir. “Görsel sanatlar eğitiminde dil, fikirleri canlandırmakta büyük önem taşır. Sözler hatırdı kalır ve sanat yoluyla kendini gösterir” (NCCA & DES, 1999). Dilin düşünmede katkısı olduğu inkar edilemez (Arnheim, 2012:255). Humboldt’a göre dil, nesneleri yarattığı izlenimlerin ya da konuşanın gelişigüzel bir sonucu değil, aynı zamanda hem işaret hem de imgedir (Fischer, 2003:27). Arnheim, (2012:254) kavramların algısal imgeler olduğunu ve düşünce işlemlerinin de imgelerin ele alınması olduğunu ileri sürmüştür. Dilin ise düşünme açısından vazgeçilmez olduğunu ve hatta belki de mevcut tek araç olduğunu belirtmiştir.

İmgenin, edebiyat alanında daha çok şiir ile bağlantı kurduğı görölmektedir. Özellikle bu alanda daha çok benzetme için kullanılmakta ve kendine geniş bir yer tutmaktadır. İmgeler, şiirin de katkısıyla zihinde canlandırılan yaratıcı bir pratiktir. Yazınsal alanda ise imgeler insan zihninde sözcükler aracılığı ile zihinde oluşan görüntünün köprüsünü kurmaya kaynaklık ederler. İmgesiz ve kelimeler ile bağlantısı oluşmadan kurulan salt bir düşünceden ve zihinsel yaratımdan söz edilemez (Çağlar, 2013:3). Sözcükler zihne ulaşarak imgeleri ve görüntüyü hatırlatır. Birbiri içinde bağlantı kurarak aktarma işini gerçekleştirmek ister. Bir anlatım yoluna başvurusı gerekir. “Dil, her şeyi aklın terimleriyle anlatır, şair ise her şeyi

düş gücünün terimleriyle anlatmak zorundadır. Çünkü şiir, sezgisel bir güç gerektirir” (Fischer, 2003:28). Bireylerin görsel sanatlar alanında şiiri kullanması düş gücüne destek sağlayacaktır. Kelimeler zihinde var olanı hatırlamaya yardımcı olacaktır. Araştırma sanatın alanları arası etkileşimin, disiplinler arası eğitimi yönüyle ilişkilidir ve bu bağlamda araştırma önem taşımaktadır. Sanat eğitimi almış insanların duygularında düşüncelerinde farklılıklar oluşacaktır. Yapılan araştırmayla; Görsel Sanatlar dersinde, öğrencilerin imgesel düşüncelerindeki ve imgesel becerilerindeki gelişim tanımlanacaktır. Ayrıca öğrencilerin görsel sanatlar dersine olumlu yaklaşım geliştirmesine araştırmanın katkı sağlayacağı beklenmektedir. Dersin içeriğinde konu zenginleştirip öğrenciye ilgileneceği şekilde sunulmaya çalışılmıştır. Araştırmanın, görsel sanatlar dersinde yaptırılan imgesel resim çalışmaları için şiirin varlığıyla konuyu daha anlaşılır hale getirmesi ve imgesel düşüncenin etkinleşmesi yönüyle uygulanabilirliği olan bir çözüm sunması beklenmektedir.

1.4. Varsayımlar

1. Çalışma grupları tarafından yapılan resimlerin aynı dikkat ve içtenlikle yapıldığı,
2. İmgesel açıdan değerlendirilen ilgili kaynaklarda geçen bilgilerin doğru olduğu,
3. Veri toplama araçlarının belirtilen problemi çözmek açısından yeterli olduğu,
4. Deney grubu öğrencilerinin hepsinin disiplinler arası eğitimden olumlu yönde etkilendiği,
5. Araştırmacının süreç içinde ve verilerin toplanması esnasında objektif olarak yer aldığı ve kendi etkisini en aza indirdiği varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

1. Öğrencilerin yalnızca belirlenen bir şiir üzerinden değerlendirilmesiyle,
2. Araştırmacının ulaşabildiği materyallerle,
3. 40 dakikalık ders süresi içinde yapılan resimlerle,
4. Araştırma 2018-2019 yılında Kayseri ili, Melikgazi ilçesinden seçilen ortaokulla ve çalışma grubuna dahil edilen 7. Sınıflardan 30 öğrenciyle,
5. Cahit Külebi'nin “Bir Gemi Yanaştı Samsun'a Sabaha Karşı” adlı şiiriyle,
6. Yağlı pastel resim tekniği ile,
7. Ulaşılan yazılı kaynaklar ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Araştırma kapsamında yer alan bazı terimlerin tanımları şu şekildedir:

Eğitim: Eğitim, insanın kendisi ya da başkaları üzerinde, bilinçli olarak istenen davranış değişikliği yapmak üzere, etkide bulunma sürecidir (Özsoy - Alakuş, 2009:38).

Sanat: Sanat, “duygu ve düşüncelerin, algıların ve imgelerin (hayallerin, imajların, tasarımların), arzu ve isteklerin güzel, estetik, farklı ve yaratıcı biçimde çeşitli araçlarla duyulara yansıtılması, iletilmesidir” ya da “güzellikler ve incelikler oluşturma sürecidir” (Özsoy - Alakuş, 2009:38).

Sanat Eğitimi: Güzeli arayan, duygu ve düşünceleri temel alan, farklılıkların ve yaratıcı düşünmenin bir arada verildiği eğitimidir. Kavramsal ve genel anlamda, sanatların tamamını içine alan, okul içi ve okul dışı yaratıcı sanatsal eğitimidir (San, 2003).

Görsel Sanatlar: Desen, resim, baskı, heykel, film, televizyon, grafik, üretim tasarımı alanlarını içerir. İletişim ve tasarım sanatları; kentsel tasarım, iç mimarlık ve manzara tasarımı, mimarlık ve çevresel sanatlar; halk sanatları, seramik, elyaf, takı ve mücevher, ahşap eserler ve diğer malzemelerle yapılanları içeren geniş bir sanat kategorisidir (Özsoy, 2003).

Görsel Sanatlar Eğitimi: Görsel sanatlar eğitimi, eğitim ile sanatın değişik konularda, farklı boyutta ve ağırlıkta bir araya geldiği bir alandır. Görmeye dayanan bu alanda çalışmaların genelinde; çevre ile ilk tanışma, görme, algılama, adlandırma ve düzenleme ile başlayan sanat eğitimi daha sonra ürün verme tat alma olarak gelişir ve ilerler. Örgün eğitim içerisinde verilen sanatsal ürünlerde bilgi ve deneyimin izleriyle bütünleşerek bir disiplin, alanı olmuştur (Aykut, 2006).

Geleneksel öğretim yöntemi: Genellikle öğretmenin öncülüğünde gerçekleştirilen, öğrenciden çok öğretmenin etkin olduğu ve genel öğretim yaklaşımlarından anlatmanın baskın olduğu öğretmen merkezli bir öğretim yöntemidir (Demirel, 2003).

Yaratıcılık: “Batı dillerinde yaratıcılık anlamına gelen créativité (Fransızca) creativty (İngilizce) sözcükleri, latince creare kelimesinden türemiştir” (Balcı, 2005:113). Söz konusu yaratıcılığın iki anlamı bulunmaktadır. Birincisi, yoktan var etme anlamına gelir. Bu anlamdaki tanım insan yaratması ile ilgili değildir. Çünkü insan yoktan var edemez. Bu nedenle, yaratıcılık kavramının bu tanımlamanın dışında kaldığını bilmemiz gerekir.

Üzerinde durduğumuz bizi ilgilendiren insanın yaratması ile ilgili bir yaratıcılıktır (Balcı, 2005:113).

Özgün düşünme: Özgünlük var olan fikir, olay, problem vb. yeni bir yolla ele alınıp farklılıklar ortaya koyması veya iki tane fikrin birleştirilmesiyle önceki ilişkilerinden bağımsız yeni bir fikir oluşturulmasını kapsamaktadır (Program hazırlama komisyonu, 2012).

İmge: Zihinde tasarlanan ve gerçekleşmesi arzulanan şey, düş, hayal, hülya, insan bilincine duyular yolu ile gelen nesnelerin yansıması. Yerine göre hayal, suret, hatta resim, tasarım anlamında kullanılabilir. Bir başka tanım ise; Duyularla alınan bir uyarı söz konusu olmaksızın bilinçte beliren nesne ve olaylar, hayal, imaj (Özsoy & Alakuş, 2009:17).

İmgelem (Muhayyile): “Bir nesneyi, o nesne olmadan tasarımlama yetisidir” (Özsoy & Alakuş, 2009:17).

İmgeleme (Tahayyül): Bir şeyin imgesini göz önünde canlandırma işidir (Özsoy & Alakuş, 2009:17).

İmgesel Beceri: İmgesel resmin ve desenin çizimi gözlem hafızasına dayanmaktadır. Bu da daha önce nesneden çizilmiş resmin hafızada kalan şekline göre sözcüklerden algılanarak uygulanır. Bu durumda tasvir olunan obje, resimde nesneden resim yaptığında nasıl yapmışsa öyle tasvir edilir. İmgesel resim dil aracılığı ile anlaşılır, gözlem yaparak oluşturulur (Yüzbaşıyev, 2010). İmgesel beceri hayal gücünden ve yaratıcı düşünceden beslenir.

Hayal Gücü: Hayal gücü, bireyin beden, zihin, duygu ve düşüncelerini bir noktada odaklayarak bu unsurların akılda birbirleriyle farklılık istemiyle ilişkilendirmeleridir. (Çankaya, Şanlı, Yeşilyurt & Yörük, 2012:49).

İmgesel Düşünce: İmge önce zihinde var olmaktadır. Sonra aktarım için hazır hale gelecektir. İmgesel düşünce, yaratıcılığın devreye girdiği bir düşünce sistemidir. Gördüğünü, duyduğunu ve algılarıyla öğrendiği nesneyi canlandırabilme, akılda tasarlayabilme işidir.

Disiplinlerarası etkileşim: Farklı alanların ortak bir konu, düşünce, eğitim vb yönde birlikteliğidir. Modern çağda tüm disiplinler birçok bağlamda birbirlerinden yararlanacak konumda olup, olumlu anlamda birbirlerinin yanında durmaktadırlar. Geleceğe dönük biçimde birlikte yürümektedirler. Her bir disiplinin diğer disiplinler ile olan ilişkisi ve bağı

yaşamın birçok alanına katkıda bulunma amacı ile büyük bir hızla yoğunluk kazanmaktadır. (Delier, 2005:62).

Şiir: Şiir gerek içerik, öz, gerekse söze dönüştürme ve sunuluş açısından özgün, etkilemeye, duygulandırmaya yönelik, yaratı niteliği taşıyan bir söz sanatıdır (Aksan, 1999).

Yaratıcı Düşünce: Bir duygunun, bir düşüncenin, bir tasarımın, bir güzelliğin, sunulmasında kullanılan yöntemlerin tümü yaratıcılıktır (Özsoy & Alakuş, 2009). Yaratıcı düşünce ise olmayanı değil var olanla farklılık yaratmaktır. Yaratıcı düşünce; buluşçu, yenilikçi, farklar arayan ya da eski sorunlara yeni çözümler getiren ve özgün düşüncelerin açığa çıkmasını sağlayan bir özgür düşünce biçimidir. (Yaşar & Aral, 2010:202).

BÖLÜM 2

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Sanat Eğitimi

Sanat, hoş a giden biçimler yaratma çabasıdır. Bu şekiller, bizim güzellik duygumuzu okşar ve güzellik duygumuzu okşayan da duyularımız arasındaki form bağlantıların birliği ve uyumudur. Sanat, görüntülerle anlam kazanmanın ve iletişim kurmanın bir diğer yoludur. Sanat benzersiz sembolik bir alan ve kendine özgü bir disiplindir. Talepler ile öğrenmenin özüdür. Sanat, doğal ve eğlenceli bir yoldur. Çocuğun dünyadaki deneyimini genişletmek ve zenginleştirmek için vardır (NCCA & DES, 1999).

Sanat eğitimi, bireyin yaratıcı güç ve birikimlerini açığa çıkarıp estetik kaygı ve düşünce içinde gelişmelerini esas alır. Onların sanata ilişkin ön yargılarını kıran, sanattan anlayan, sanat destekleyicisi, seçkin sanat tüketicisi olarak yetiştirmeyi hedefler (Artut, 2010). Özsoy ve Şahan (2009)'ın ifadesiyle sanat eğitimi ise eğitim ile sanatın değişik konumlarda, boyutlarda ve ağırlıkta yan yana olduğu bir alandır. Çevreyle ilk tanışma, görme, algılama, adlandırma ve düzenleme ile başlayan sanat eğitimi daha sonra ürün verme ve bu üründen haz alma olarak dönüşüm gösterir. Okul düzeyinde ise, sanatsal estetik bilgi ve deneyimlerin bireye bir sistem içinde kazandırıldığı bir disiplin olur.

XX. Yüzyılın başından bu yana sanat eğitimi kavramı güzel sanatların tüm alanlarını içine alan, okul içi ve okul dışı yaratıcı sanatsal eğitimi tanımlamaktadır (Artut, 2004). Ayrıca “Sanat Eğitimi, düşünmeye yardımcı olmada ilköğretime entegredir” (NCCA & DES, 1999). Okul içinde gerçekleşen öğrenme bireyin elbette yaratıcı yönüne etki etmelidir. Öğrenme; okuldan, aileden ve çevreden gerçekleşmektedir. Sanat eğitiminde de düş gücü için bu öğrenmelere ihtiyaç vardır. Nitekim Özcan (2017:8)'a göre sanat eğitiminin amaçlarını

gerçekleştirmek için sanat eğitiminde uygulama, kuram ile üretici ve tüketici bir arada yer almalıdır. Sanat eğitiminde kuramsal yapı ile teknik yapının birlikteliği üretim ve öğrenme açısından önemli olduğundan etkili bir sanat eğitimi için disiplin temelli sanat eğitim de gündeme gelmiştir. Diğer ismi Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi (ÇASEY) olan bu yöntemde dört disiplin olan sanat tarihi, sanat eleştirisi, estetik ve sanat eleştirisini içerisinde barındırmaktadır.

İngiliz sanat ve estetikçisi Herbert Read'ın "Sanat Yoluyla Eğitim" adlı kitabında ortaya atılan bu yöntem, otuz yıl sanat eğitiminde etkisi olmuş; bugün de halen etkisini sürdüren bir yöntem olarak anılmaktadır. Read'e göre sanat, sanatçının ve çocuğun içsel olarak ortaya çıkardığı bir olgudur. Her sanat eseri bir kişiliğin ve o kişiliğin özelliklerinin anlatımıdır. Sanatçı huyunu ve algılamasını sanatında istemsizce yansıtmaktadır. Yaratma ne kadar özgün olursa, o kişilik o kadar belirgince ortaya çıkar. Bunun için sanat eğitim biliminde özgür ifadeyi engelleyip ketleyecek her türlü etmeni ortadan kaldırmak, yeti ve güçlerin özgürce gelişip serpilmesini sağlamak gerekir. O'na göre, sanat eğitiminin asıl amacı, kişiliğin birlikte gelişmesinin, dolayısıyla uyum içinde ilerleyebilmesidir (Gökmen, 2011:35).

2.1.1 Sanat Eğitiminin Amaçları

Sanat eğitimi yaratıcı bir süreç olarak özgür çocuğu düşünmeye, özgür çalışmaya yöneltmeye çalışır. Aslında her öğrenci kendi kişiliği doğrultusunda geliştirilmelidir (Buyurgan & Buyurgan, 2012:10). Fakat bireysel eğitimden önce sanat eğitiminin de belirli amaçlara hizmet etmesi beklenir. Artut (2004) günümüzde çağdaş sanat eğitiminin asıl amacı öğrenciyi, kapasitesi doğrultusunda çağdaş, aydın, duyuşal ve sosyal gelişme açısından destekleyerek onun kişisel istemlerine yanıt verebilme çabasını hedeflediğinden söz eder. Ayrıca sanatın sadece estetik amaçlarıyla değil, eğitici ve öğretici amaçlarıyla da düşünülmesinin gerekliliğini anlatır. Söz konusu olan bu genel amaçların yanı sıra çağdaş sanat eğitiminin belirli özel amaçlarını şöyle sıralamıştır:

1. Sanatsal etkinliklerin ve özgünlüğün doğasını tanımak ve özümsetmek,
2. Duyuşal, bilgisel, aydın ve etkinliklere bağlı özgün becerileri kazandırmak,
3. Sanatsal etkinliklerle ilgili belirlenmiş olasılıkları öğrenmeyi sağlamak,
4. Görsel duyarlılığın gelişimine imkan sağlayan aktif algılama becerisi kazandırmak,

5. Sanat yapıtlarını eleştirebilecek, onları ayımsayacak donanımlı, sanat tarihi ve estetik açıdan bilgi birikimine sahip olmalarını sağlamak,
6. Çevreye ve doğaya karşı, duyarlılık ve sorumluluk alabilmelerini sağlamak,
7. Araştıran, inceleyen, sorgulayan, hoşgörülü, özgün ve düşünceli bireylerin yetişmesine olanak sağlamak,
8. Toplumsal ve kültürel yaşamda kendine güvenen katılımcı sorumluluk sahibi, üretken kişiliklerin çıkışına katkıda bulunmaktır.

Birey işte bu belirlenen amaçlar temelinde yetiştirilmelidir. Ayrıca sanat eğitiminin gerekliliği yaşamın her yerine yansımaları amacıyla gereklilik taşımaktadır. Noyat (2018:26) okulda sanat ile içi içe olan çocuğun bu durumu içselleştirip sosyal hayatta da devamlılığını sürdüreceği görüşünü savunmuştur. Yani sanat eğitimi için hazırlanan okul ortamında bireylerin gelişim göstereceğini, her yönden yaşamı tanıyacağını, sanat ruhunu ortaya çıkararak böylelikle daha duyarlı bir birey olacağını açıkça sunmuştur. Bu amaçlarla birlikte sanat eğitimi herkes için bir gerekliliktir.

2.1.2. İlköğretimde Sanat Eğitimi

Sanat eğitimi bugün zevk ve duygu eğitimi olmanın yanı sıra, daha çok yeni özgün, çağdaş düşünceler üretmeyi amaçlayan, yaratıcı zihinsel etkinlikler süreci olarak da anılmaktadır. Günümüzde sanat eğitimi bilimsel ve ulusal temellere oturtulmaktadır (Can, 2013). Sanat eğitimi, estetik bakış açısı kazanmada önemli bir fırsattır. İlk bakışta önemsiz gibi görülürken aslında tüm bilim dallarında aranan bir özelliktir. Bu sebeple, bu eğitimin erken yaşlarda kazandırılması gelecek için büyük bir avantajdır (Kayahan, 2010:13). Yani sanat eğitimi öğrencinin estetik yönünü geliştirecek ve bahsedildiği gibi diğer alanlar üzerinde de etki sağlayacaktır. Sanat eğitimin erken yaşta verilmesi ilköğretimin de sanat açısından sağlamlaştırılması anlamı taşır. İlköğretim düzeyinde elbette en çok etkin karakter öğretmendir ve “en iyi öğretmen, dersine en iyi hazırlanmış öğretmendir” (Artut, 2010:8) sözü bunu kanıtlar.

Sanat öğretim programları, özellikle ilköğretimde deneysel-uygulama ağırlıklı olmalı, sıkıcılıktan kurtarılmalıdır. Sanatsal İçerik taşıya da kuramsal konular üzerinde gereğinden fazla durulmamalıdır. Etkinlik sürecindeki kuramsal ve deneysel ifade biçimleri çocukların genel gelişim düzeylerine uygun, fazla uzatmadan açık-net ve yalın olmalıdır (Artut, 2010:8). Buyurgan & Buyurgan (2012:14) ilköğretim 1-8.sınıflar için sanat etkinliklerinin

genel amaçlarını; öğrencilerin bilgi, beceri ve değerlerini geliştirmelerine, sosyal, kültürel, eğitsel, bilimsel, sportif ve sanatsal etkinliklerle kültürü benimsemelerine yardımcı olmak, öğrencilerin, sistemli düşünen, kendine güvenen, estetik yollarla ifade edebilen ve yaratıcılığı gelişmiş bireyler yetiştirmeyi sağlamak, şeklinde açıklamış ve sanat etkinliklerinin derste aktif olması gerektiğine dikkat çekmiştir.

Eğitimin istenilen amaçlara ulaşması için öğretimle birlikte ele alınması gerekir. Öğretim, kazanılması istenen bilgi ve becerileri kapsar. Zihinsel gelişim, yaş ve bireysel farklılıklara göre düzenlenmiş bir öğretim programı, kendine özel alanları içinde düşünülmeli bilgi ve beceriler bu farklılıkları gözetken yönleriyle hazırlanmış bir öğretim ile kazandırılmalıdır (Artut, 2004).

2.1.3. İlköğretim Öğrencilerinin Sanatsal Yönelimleri

MEB (2011) 'in Görsel Sanatlar Dersi öğretmen kılavuzu kitabında, ilköğretimde uygulanacak görsel sanatlar dersi ilköğretim II. Kademe öğrencilerinin sanatsal yönelimlerini şöyle açıklamıştır:

Öğrencilerin görsel sanatlar dersindeki resimsel gelişimi ve yaşlarına paralel olarak zihinsel becerileri, bazı kuramcılarca açıklanmıştır. Özellikle bir konu vardır ki: öğrencilerin resimsel gelişim aşamalarında, Lowenfeld, Piaget vb. kuramcılarının örneklerinden yararlanma eğilimi görülmektedir. Ancak, çağdaş iletişim ve etkileşim zenginliğinin öğrenciler üzerinde olumlu etkileri kapsamında, çok sık rastlanan basamaklar üstü gelişim örneklerini de göz ardı edilmemelidir. Bu nedenle eğitimciler, öğrencileri belirli kategorilere sokmak gibi katı tavırlar içerisinde olmamalı, farklı öğrencileri kendi içlerinde değerlendirme gayretinde olmalıdır.

Bir öğrenci için sanat yönelimi, psikolojik açıdan sanat yapma yoludur. Dört temel sanat yönelimi vardır. Bu yönelimler değişik oluşumlar halinde ortaya çıkar ve bir öğrencinin doğal çalışma yolunu anlamada, dolayısıyla onların sanat yapma dağarcıklarını genişletme yollarını araştırmada eğitimcilere yardımcı olur. *Şematik Yönelim:* Basit, gelişmemiş ve kalıplaşmış yönelimdir. Böyle öğrenciler, temel dış çizgiler yaparken alıştıkları imgelere (çiçekler ya da çizgi roman karakterleri) ve gördükleri çeşitli şablon anlatım örneklerine güvenme eğilimindedir. Ulaşmak istedikleri sonuca ulaştıklarını göstermek için projeyi

aceleyle bitirirler. Çizgileri, genellikle sayfanın tam ortasında yer alır. Bu öğrencilere, algılarını harekete geçirecek görsel zenginliklerini arttıracak örnekler gösterilmelidir.

Mekanik Yönelim: Cetvel, silgi ve örüntüler gibi mekanik desteklere dayanan bir yönelimdir. Bu öğrenciler, alışageldikleri bu araçlarla kendilerini güvende hissederler. Çalışmaları çok düzenli olmakla birlikte katı görünür. Çalışmalarında ve tasarımlarında simetri eğilimi görülür. Kesin öneriler isterler, tedirgindirler ve daha çok geri bildirime gereksinim duyarlar. Bu tür öğrencilerin, geniş fırçalar, akıcı olamayan akrilik boyalarla oynamalarına fırsat yaratılmalıdır. Böylece mekanik tavırlardan içsel tavırlara yönelmeleri sağlanacaktır. Ayrıca kil, kağıt hamuru gibi yoğurma maddeleri ve hareketli çizimler gibi daha esnek ve anlatımsal teknikler kullanarak yönlendirilmeye ihtiyaçları vardır.

Zihinsel Yaklaşım: Bu tür öğrenciler, sorgulayıcı ve ayrıntıcı bir yaklaşım içerisindedir. Örneğin, bir portre çiziminde gözlerle ya da ilgilerini çeken başka bir organla daha çok ilgilenme gibi ayrıntılarla uğraşırlar. Kimi zaman yaptıklarını bitiremeyebilirler. Tamamlamadan bırakma eğilimleri vardır. Bu davranış, bir eksiklik olarak değerlendirilmemelidir. Sanat alanında anlatım eyleminde bireyin seçme, ayıklama ve ilgi duyduğu alanlara önem verme tavrın önemli bir göstergesidir. Öğretmen, karşılaştığı bu tür yarım bırakılmış çizimlerin nedenini, öğrenciyi rencide edecek bir şekilde sorgulamamalıdır. Öğretmen, ihtiyaç duyduğunda, öğrencilerin dikkatlerini zengin anlatımlara yönlendirme, farklı noktalara ilgilerini çekme çabası içinde olmalıdır.

Sezgisel Yaklaşım: içten gelen, anlatımsal bir yaklaşımdır. Öğrenciler nesneleri, ayrıntıya girmeden simgesel olarak anlatma eğilimi gösterirler. Çalışmayı çabucak bitirirler. Çeşitli çizgi ve renkleri özgürce kullanırlar. Bu öğrenciler kendi içlerinde değerlendirilmelidir. Öğretmen, gerektiğinde görsel, zihinsel ve algısal örneklerle öğrencileri yönlendirerek anlatım zenginliği sağlayabilir.

Sanatın evrenine karşı açık ve istekli olan öğrencilerin yaklaşımları da içselliklerine göre ayrışacaktır. Bu durumda sanat eğitimi bireylerin çalışmasına, isteğine ve yeteneğine bağlı kalarak kendini gösterecektir.

2.1.3.1. Çocukta Çizgisel Gelişim Evreleri

Sanat eğitimi görmeyi, işitmeyi, dokunmayı, tat almayı öğretmeyi amaçlar. Çevresini doğru şekilde algılayıp onu biçimlendirmeye yönelmek için ilk şarttır ve gereklidir. Yalnızca

bakmak değil “görmek”, yalnızca duymak değil “işitmek”, yalnızca ellerle yoklamak değil, “dokunulanı duymak” yaratıcılıkta önemli olan aşamalardır (Can, 2013:28). Yani sanat derindedir. Duyguların ve düşüncelerin ışığında parlar. Sanat duygu ve düşünceleri birçok şekilde dile getirir. Buyurgan & Buyurgan (2012) sanatta ifadesini resimler ile yapan çocuklarda ise sistematik bir gelişme çizgisi izlendiğinde ilk dikkatleri çeken Gustaf Britsch, bu resimlerin kendi kuralları içinde basitten karmaşığa diye organik bir biçimde geliştiğini söylemiştir. Zihin gelişimi kimlik sorunu ve yaratıcılık bu gelişmenin sağlıklı olmasıyla paraleldir. Resimler çocuğun toplumsal, zihinsel, bedensel, ruhsal, çizgisel, yaratıcı tüm yaşantısının göstergesidir Aynı zamanda öğrendiğine ve yaşadığına ait belirtilerdir.

Birçok araştırmacı çizgisel gelişim evrelerini belirlemiştir. Bu evrelerin isimlendirilmesi birçoğunda benzerdir. Lowenfeld’in belirlediği çizgisel gelişim evreleri ise şöyledir:

1. Karalama Evresi (2 ile 4 yaş)
2. Şema Öncesi Evre (4 ile 7 yaş)
3. Şematik Evre (7 ile 9 yaş)
4. Ergenlik Öncesi Evre (9 ile 11 yaş)
5. Mantık Çağı (11 ile 13 yaş)
6. Ergenlik Krizi (13 yaş ve ötesi) (Buyurgan & Buyurgan, 2012).

2.1.3.1.1. Mantık Çağı (11 ile 13 yaş arası)

Araştırma kapsamında öğrencilerin yaş aralığına denk gelmektedir (Tablo 3-4). Mantık dönemi olarak adlandırılan bu dönemde hem zihinsel hem fiziksel anlamda önceki dönemlere göre çocuklar daha gelişkindirler, el hakimiyetleri daha çok güçlenmiştir. Fakat bu dönem onlar için ergenliğe adım atmak demektir. Bu yüzden duygusal çatışmalar yaşayabilirler. Yani olayları, söylenenleri belli bir mantık çerçevesinde değerlendirirken, değişken ruh halleri sağlıklı düşünmelerine, karar vermelerine engel olacaktır. Dünya olayları ile ilgilenmeye başlar, toplumsal kuralları çözmeye, anlamaya çalışırlar. Kendileriyle ilgilidirler, nasıl göründükleri, arkadaşlarının onlar hakkındaki düşünceleri önemlidir. Bir nevi bireysel kimlik arayışı içindedirler (Büyükkarabacak, 2008:23).Öğrencilerin içinde bulunduğu bu dönemde içlerine yönelmeleri söz konusudur. Kimlik arayışı içinde olan birey hayallerine yönelecektir. Öğrencilerin bu dönemde hayal güçleri desteklenmelidir.

2.1.4. Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi

Günümüzde çağdaş eğitim öğrenciyi odak noktası yapmaktadır. Şu göz ardı edilmemelidir ki; çağdaş eğitimde öğrenci bilgi yüklenen bir obje değildir. Eğitimin odak noktasını oluşturan öğrenci, daha ilköğretimden başlayarak 'anlama'ya yönelik bir eğitim görür (Güneş, 2015). Okullarda sanat eğitimi sürecinde, teorik bilgi kapsamında sanat tarihi, estetik, sanat eleştirisi ve uygulamalı çalışmaları beraber, dengeli olarak kullanabilmek amaçlanmalıdır. Bu amaç doğrultusunda sanat eğitiminde; Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi (ÇASEY) uygulanabilir (Alakuş & Şahin, 2014). Hem öğretmen hem de öğrenci merkezli öğretim yöntemlerinden Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi (ÇASEY) öğrenciyi edilgen olmaktan çıkartarak aktif olarak dersin içine sokan bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır (Güneş, 2015). Öğrencinin aktif olması öğrenmek istediği anlamını taşır. Bu da öğrencinin tasarlama yetisini geliştirecektir.

ÇASEY, Amerika Birleşik Devletleri'nin resmi okullarının öğretim programında, sanata gereken önemin verilmediğini söyleyen ve genel eğitim anlayışı içerisinde sanatın okullarda merkezi bir konumda olmasını vurgulayan Getty Güzel Sanatlar Eğitim Merkezi, içeriğini sanatsal uygulamalar, sanat eleştirisi, sanat tarihi ve estetiğin oluşturduğu dört disiplin alanının uyumlu birlikteliğini öngören bir görsel sanatlar eğitimi yaklaşımıdır (Alakuş & Şahin, 2014). Farklı alanların çocuğun sanatsal gelişimine etkisinin olduğunu savunur.

Yaratıcılığa, özgünlüğe, düşünmeye, sanat beğenisine, sanatsal ilerlemeye, sanatçılara, sanatın kültür ve toplum üzerindeki etkilerine katkıda bulunan bu yöntem Disipline Dayalı Sanat Eğitimi (Discipline-Based Art Education) ya da Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi (ÇASEY) olarak adlandırılan bu yöntem; estetik, sanat tarihi, sanat eleştirisi ve uygulamalı çalışmaları kapsamaktadır (Özalp, 2009). Alakuş & Şahin (2014) Sanat eserini her yönüyle inceleyen öğrenci üretim için de hazırlanmayı keşfeder. Eleştirel düşünceyi geliştirmenin bir yolu da sanat eserlerini incelemekten geçer. Rudolf Arnhem, çocukların bir obje ya da olayla ilgili özelliklerin ilişkilerini anlayarak “bir iç görü” kazanacaklarına inanmıştır. Bu, çocukların bir figürü, fondan ayırt edebilmesidir. Bu süreç önce çocuklarca elemanların tanınmasını, daha sonra bunların farklılıklarını ayırt etmesini ve son olarak da bir bütün haline getirmek için aralarında ilişkiler kurmasını gerektirir. Çocukların bu yeteneklerini geliştirmelerinin bir yolu da sanat yapıtları üzerinde tartışmaktır.

ÇASEY, öğrencilerin kendi düşüncelerini ve duygularını farklı yollarla dışa vurabileceklerini ön gören bir eğitim sistemidir. Öğrenciler kendi dünyalarında olup bitenleri

kimi zaman konuşarak kimi zaman da yazarak ifade etmeye çalışmaktadırlar. ÇASEY sayesinde bu duygularını farklı yollarla anlatabileceklerini öğrenmektedirler. Böylece öğrenciler kendi yaratıcı zekâlarına güvenmeyi öğrenirken, bazı duyguların ve düşüncelerin ifade edilmesinde farklı yöntemlerin olabileceğini ispatlamaktadır (Alakuş & Şahin, 2014).

2.1.5. Disiplinler Arası Sanat Eğitimi

“Günümüzde sanat alanında çokça karşımıza çıkan disiplinler arası anlayışın eğitimde de kullanılması öğrencinin sürece daha etkin katılabilmesi, araştırması, üzerinde düşünmesi; yaratıcı ve eleştirel düşünebilen bireyler yetişmesine katkı sağlayacaktır” (Akdeniz, 2018:36). Nitekim sanatın farklı alanlardan desteklenişi eğitim kalitesini yükseltecektir. En geniş tanımı ile, disiplinler arası işbirliğine yönelik problem çözme, karmaşık araştırma sorunlarını, araç ve yöntem bilimlerini ödünç almayı ve disiplinler ile kavramlar arası çapraz tohumlamayı içerir (Ulusoy, 2007:1) Pazarlıoğlu Bingöl (2015:30)’ a göre disiplinler arası çalışmalar, sanat ve bilim alanlarında sınırları genişleterek, bu alanlara farklı bakış açıları ve çözüm önerileri sunan yeni bir pencere getirmiştir. P. Klee’ye göre ise hızla değişen dünyada sanatın görevi görünmeyeni görülür kılmak, gerçeklerin ifadesini bulacağı yeni biçimler oluşturmaktır. Sanatın bu görevi, farklı sanat alanlarını birbirine oldukça yaklaştırmıştır. Sanatın bu alanlardan beslenişi ile elbette yararınadır. “Ayrıca diğer disiplinlerle karşılaştırıldığında sanat eğitiminin bireyin gelişim sürecini hızlandıran, güçlendiren bir rol üstlendiği görülmektedir”(Özsoy & Şahan, 2009:207).

Disiplinler arası kavramı ayrı ayrı disiplinlerin birbirleriyle bağlantılı olduğunu ve problemlerin tek doğru cevabının olmadığını kabul etmektedir. Disiplinler arası kavramı bilim, matematik, dil vb. gibi konularda birbirine karşıt çözümleri birleştirmek ve düşünceleri ifade etmenin yollarını bulmak amacıyla bilişsel, duyuşsal ve yaratıcı kapasiteyi ön plana çıkarmaktadır (İnceağaç, 2018:16). Disiplinler arası eğitiminde ise öğrencileri istedik durumlara getirebilmek için eğitim programlarını planlamasına imkan verir. (Örneğin, müzisyen, bilim adamı, düşünce adamı gibi). Farklı disiplinlerde önemli kuram ve konuları öğrenmeye çalışan daha fazla öğrenciye ulaşmamızı sağlar (Talu, 1999:167). Eğitimin bu çok yönlü halinin bireyler üzerinde olumlu etkisi söz konusudur. Ulusoy (2007:5)’a göre disiplinler arasında etkileşimde birbirinin disiplinine karşılıklı saygı önemli bir unsurdur. Diğer önemli bir husus da disiplinler arasında etkileşimi sağlayacak bir ortak

dilin ve nihayet daha geniş anlamda bir iletişim yolunun açılması gerekir. En nihayetinde iletişim anlamında alanlar birbirini tamamlayacaktır.

Disiplinler arası sanat eğitiminde ise, edebiyat ve resim ilişkisi düşünüldüğünde ressamların edebiyatçılardan, yazarların ya da şairlerin de resamlardan etkilendiği bir alan belirmektedir (Pazarlıoğlu Bingöl, 2015:32). Bu anlamda iki sanat dalının içeriğiyle bütünleyici biçimde ilerlemesi yeni bir birleşen ortaya sunacaktır.

Dünyada bugün disiplinler arası yaklaşım ile çözüm aramayı önerilmektedir. Bu ise, bu yaklaşıma uygun disiplinler arası eğitim anlayışının ve disiplinler arası araştırmanın ve uygulamalarının gelişmesinin ve yaygınlaşmasının önünü açmayı öngörmektedir (Ulusoy, 2007:7).

2.1.6. Sanat Eğitiminde Motivasyon

Öğrencilerin, derse ve çalışmaya karşı isteksiz olmalarının en önemli nedenlerinden biri, hazır bulunuşluk düzeyine yeterli olmamalarıdır. Hazır bulunuşluğun oluşmasında en önemli etkenlerden biri “motivasyon” dur (Çelik, 2013:8). Öğrencilerin, derse ve çalışmaya karşı isteksiz olmalarının, sanatsal çalışmalarda taklit ve kopyaya başvurmalarının en önemli nedenlerinden biri yeterli hazır bulunuşluk düzeyine ulaşmamış olmalarıdır (Yılmaz, Artut(ed), 2010:195). Elbette bununla birlikte hazır bulunuşluğun sağlanmasında tek başına yeterli değildir. Hazır bulunuşluk için ilk önce ‘olgunlaşma gerçekleşmelidir’. Bireyin fizyolojik açıdan bir iş yapar hale gelmesi, olgunlaşmanın gerçekleştiği anlamı taşır. Ayrıca gerekli ön öğrenme yeterliliğinin oluşması lazımdır. Kısaca hazır bulunuşluk, yeni bir öğrenme durumunda bireyin çeşitli yönlerden olgunlaşma ve istek duyma ile belirlenen davranışı göstermeye hazır olmasıdır. O halde, bireyin çeşitli yönlerden olgunlaşma düzeyi, önceki öğrenmeleri, genel sağlık durumu yeterli düzeyde olduğu kabul edildiğinde, hazır bulunuşluk açısından, “istek duyma” yani motivasyon durumudur (Çelik, 2013:8). Buna bağlı olarak bireyin derse motive olması için önce hazır bulunuşluk düzeyinin yeterli seviyede olması gerekir.

Olumlu bir sınıf ortamı kurmak için ise gerekli öğretmen becerilerinden en önde geleni öğrencinin öğrenmeye olan motivasyonunu yükseltmektir. Tüm insanların doğal merakları, kendileri için birtakım beceri ve yeterlilik geliştirme arzuları vardır. İşte öğrenci ya içsel güdülenme olarak tanımlanan, kendi merakını tatmin etmek üzere istediği için öğrenir ya da dışsal güdülenme olarak tanımlanan ödül getirecek bir amacı gerçekleştirmek üzere bir etkinlikte bulunur (öğretmenden övgü almak gibi). İçsel güdülenmeyi artırmaya yarayan

stratejiler öğrencileri ilgilendirecek, onları yaşantılarıyla ilgili olabilen konular seçmeyi içerir. Örneğin bir okul gazetesi hazırlarken, sporla ilgili olanlar spor sayfasını hazırlayabilir. Öğrenciler arası yardımlaşma ve aktif katılım eğlenceyi artırır (Kaya, 2015)

Sanat eğitiminde ise motivasyon Yılmaz (Artut (ed.)2010:)’a göre sanatsal bilgilerin kavratılması, sınıf seviyesinin gerisinde kalan öğrencilere, bilebileceği sorular ve özellikle birden çok soru cevabı olabilecek sorular yöneltilmeli, böylece motivasyonu sağlanan öğrenci, yavaş yavaş sınıf seviyesine çekilmeye çalışılmalıdır.

2.2. Görsel Sanatlar Eğitimi

MEB (2017:4) Görsel Sanatlar kavramı, bir amaca yönelik olarak estetik kaygılar ile hayal gücü, düşünce, yaratıcılık ve becerinin birleşmesi sonucu ortaya çıkan eserleri ifade eder. Bu eserler mimari yapı, resim, seramik, heykel, tekstil tasarımı, fotoğraf gibi sanat eserleridir.

Bireyin Görsel Sanatlar eğitimi alması için sanatçı veya çok üstün yetenekli biri olması gerekmez. Görsel Sanatlar eğitimi, bireyin kendini ifade edebilme, estetik bilinç kazanma, güzeli arama ve arzulama gibi kişisel yaşantısına katacağı olumlu edinimler sağladığı gibi toplum açısından da avantajlar sağladığından her düzeydeki yaş grubundan fertler için bir gereksinimdir.

Bu gereksinimler bazında hazırlanan Öğretim Programı’nın temel hedefleri şunlardır;

- Türk Milli Eğitimi’nin esas felsefe ve becerilerine sahip,
- Görsel okuryazarlık, algı ve estetik bilincine sahip,
- Görsel Sanatlar alanındaki temel kavram ve uygulamalar konusunda bilgi, beceri ve anlayışa sahip,
- Görsel Sanatlar ile ilgili tartışmalara aktif olarak katılan ve bu tartışmaları eleştiren,
- Görsel Sanatların doğası ve kökenini inceleyen, değerini yorumlayabilen,
- Güncel kültür-sanat nesnelerini/tasarımlarını bilinçli olarak izleyen,
- Görsel kültür, sürdürülebilirlik (ekonomik, çevresel vb.) kavramlarının farkına varan, buna yönelik araştırma yapabilen, etkinliklere katılan veya düzenleyebilen,
- Kendi kültürü ile diğer kültürel mirasların değerini anlayıp onları muhafaza eden,

- Görsel sanat çalışmalarında bilgi, malzeme, beceri, teknik ile teknolojiyi aktif ve tedbirli bir şekilde kullanarak düşüncelerini ifade edebilen,
- Görsel Sanatları diğer disiplinlerle ilişkilendiren,
- Sanat alanında etik davranış gösterebilen,
- Sanat alanıyla ilgili meslekleri tanıyan,
- Çevresini inceleyen, ondan esinlenen ve onu gelecek nesillere aktarabilen,
- Eleştirel düşünebilen, aynı zamanda eleştiri ahlakının bilincinde olan,
- Cesaret ve girişimcilik davranışı sergileyen,
- Ekonomik ve kültürel kalkınma ile sürdürülebilirlik konusunda sanatın önemini fark edebilen,
- Öğrendiği bilgi ve becerileri günlük hayatta kullanan,
- Her bireyin farklı becerilere sahip olduğunu bilincinde olan,
- Grupla veya birlikte çalışma kültürünü destekleyen,
- Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanan,
- İnsani, toplumsal, ahlaki ve vatandaşlık değerlerine sahip,
- Görsel Sanatları öğrenmeye ve uygulamaya istekli bireyler yetiştirmektir

(NCCA & DES, 1999). Görsel sanatlar bireyin günlük yaşamında, kültürü ve çevre kültürleri tanımasında, ahlaki değerleri esas alarak davranışlar geliştirmesi ve araştırmanın hedef aldığı farklı disiplinlerden yararlanmanın etkili olacağının farkında olması için gereklidir. Zaten görsel sanatlarda öğretme ve öğrenmenin ayrılmaz bir parçasıdır eğitim. Bu, sürekliliğin ve iç içeliğin devamına katkıda bulunmalarına yardım eder. Öğretmene çocuğun gelişimi hakkında değerli bilgiler verir

2.2.1. Görsel Sanatlar Eğitiminin İlkeleri

İlköğretimde uygulanacak görsel sanatlar eğitiminde belirlenen amaçlara ulaşılması için bazı temel ilkelerin göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Peşkersoy & Yıldırım, (2011). Bunlar aşağıda sunulmuştur:

1. Her çocuk yaratıcıdır.

2. Her çocuk farklı algı, bilgi, sezgi, ruh, duygu dünyası ve geçmiş yaşam tecrübesine sahiptir. Uygulamalarda bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulur.
 3. Uygulamalarda, görsel sanat alanlarına yönelik iki veya üç boyutlu çalışmalara yer verilir.
 4. Öğrenciler çoklu ortam çalışırlar.
 5. Görsel sanatlar dersi, diğer disiplinlerle birlikte eğitim amaçlarındaki bütünlüğü kurmaya veya bireyin kendini gerçekleştirmesine katkı sağlar.
 6. Ders ilgi çekici hale getiren öğrenme-öğretme yöntem ve teknikleriyle zenginleştirilir.
 7. Görsel Sanatlar dersi çocuğu temel alır. Öğrenme-öğretme süreci, çocuğun kendine özgü algılama ve anlamlandırma kapasitesi içinde, gelişim basamaklarına göre düzenlenir.
 8. Değerlendirmede öğretmen, her çocuğun gelişim sürecini, bireysel farklılıklarını, öğrenme-öğretme sürecine katılımını ve sınıf içi performansını göz önünde bulundurur
- Görsel sanatlar eğitiminde temel ilkelere bağlı kalarak görsel sanatlar eğitiminin gerekliliği yeniden kanıtlanmaktadır.

2.2.2. Görsel Sanatlar Eğitiminin Genel Amaçları

Görsel sanatlar eğitiminin genel amaçlarını Özsoy & Alakuş (2009) şu şekilde sıralamıştır.

1. Bireylerin her alanda kullanabileceği yaratıcı davranışlar geliştirmek,
2. Sanatsal yetenek ve yaratıcılığı ortaya çıkarmak,
3. Sanatsal düşünceleri gerçekleştirmek ve hayalden sanat eserleri yaratmak amacıyla bireysel anlayış, teknik yetenekleri geliştirmek,
4. Sanatı görsel bir iletişim aracı olarak kullanmak ve değerlendirmek için gerekli güven ve yeterliği kazandıracak olan “görsel okuryazarlığı” sağlamak,
5. Her türlü düzensizlikten rahatsız olmayı ve yaşanan çevreyi güzelleştirmeyi sağlayacak estetik ve eleştirel kişilik kazandırmak,
6. Estetik bulguların geliştirilmesi yoluyla bilinçli estetik yargılarda bulunmayı sağlama.
7. Yaygın sanatsal uygulamaları ve tasarım çalışmalarını eleştirel bir anlayışla çözümleyerek yorumlama ve değerlendirme yeteneği kazandırmak,
8. Bireylerde yaratıcı düşünme ve üretme kapasitelerini geliştirmek,
9. Sanatsal uygulamalar ve tasarım çalışmaları yoluyla her bireye kendilerini ifade etmesini sağlayarak ruh sağlıklarına yardımcı olmak.

10. Sanatın gerekliliğine inanılmasını, sanata ve sanatçıya saygı duyulmasını sağlayabilmek,
11. Sanatsal grup çalışmaları yoluyla karşılıklı sevgi, hoşgörü, anlayış, yardımlaşma, dayanışma; bireysel ve toplumsal sorumluluk bilinci kazandırmak.
12. İstekli ve yetenekli bireylerin arzuladıkları bir sanat veya tasarım alanında uzmanlaşmaları için gerekli bilgilendirme ve uygulama ortamını ve imkanını sunmak.
13. Tüm bireylerin estetik duyguları ve görsel algıları gelişmiş ömürleri boyunca sanattan zevk alan ve sanatı bilinçli izleyen tüketiciler olmalarını sağlamak.
14. Geçmiş uygarlıkları ait sanatsal ve kültürel varlıkların her açıdan değerlerinin bilinmesi ve korunmasına yardımcı olmak.
15. Geçmiş ve çağdaş kültür ve sanat varlıkları ile doğal güzelliklere sahip çıkma ve koruma bilincini kazandırmak.
16. Farklı yörelere özgü ve geleneksel sanatsal çalışmaların bir kültürel hazine olarak algılanmasına öğrenilmesine ve takdir edilmesine katkıda bulunmak,
17. Toplumun farklı ve çeşitli anane ve inançlarla ilgili olarak bireylerin duyarlılığını ve hoşgörülülüğünü sanatsal çabalarla geliştirebilmek,
18. Bireylerin diğer ülkelerin geleneksel ve çağdaş kültür ve sanatlarından haberdar olmalarını ve bunlardan uygulamalarda yararlanmalarını sağlamak,
19. Farklı kültürel ve sanatsal anlayış ile estetik duyarlılıkların tanıtılması yoluyla insanlar ve uluslararası varolan önyargıların ve kalıplaşmış tiplerle tanımlamaların giderilmesinde empatik anlayış ve davranışlar geliştirerek katkıda bulunmak.

Görsel sanatlar eğitimi yaratıcı düşünme, yaratıcı davranış geliştirme, sanatsal hayalleri desteklemeyi amaçladığı gibi estetik görüş sahibi ve kültürel mirasa sahip çıkan bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Sanat eğitimi ile sanata olan ön yargılar yıkılmak istenmektedir. Birey topluma sanat eğitimi ile kazandırılabilir ve bireyin aklındaki saklı olan bütün gizem çözüme bile kavuşacaktır. Farklı disiplinlerde olduğu gibi sağlık alanında da görsel sanatlar yer edinecektir.

2.2.3. Görsel Sanatlar Eğitiminde Disiplinler Arası Yaklaşım

Kanatlı & Çekici (2013) Disiplin temelli eğitim, alanlarda uzmanlaşmayı gerektirmiş; uzmanlar, insan hayatı için kıymetli birçok gelişmeyi üretmiştir. İçinde yaşadığımız hızlı gelişmelerin önemli bir bölümünü, belirli alanlardaki uzmanların üretimine borçluyuz.

Dolayısıyla disiplin temelli eğitimin kendi çizgisinde birçok başarıya ulaştığı gerçektir. Ancak disiplin temelli eğitim, başka disiplinlerle arasındaki sınırları kalınlaştırmış, dolayısıyla diğer disiplinlere yabancılaşma tehlikesini doğurmuştur. Bu aynı zamanda o disiplinlerle uğraşan kişilerin diğer disiplinlere uzak oluşu anlamını taşır. Fakat sosyal sorunlar, tek bir disiplinin olanaklarının üstesinden gelemeyeceği denli karışıktır. Ayrıca disiplin temelli eğitim, sorunların çözümünde kalıplaşmış ve ezberlenmiş düşünme dizgelerinin doğmasına yol açmıştır. Tek başına bir disiplinin yetmezliği gibi ortaya çıkan bu açmazlar, disiplinler arası bir dayanışma arayışını zorunlu kılmıştır

Disiplinler arası araştırmanın öne çıkmasında en önemli nedenlerden birisi ise karşı karşıya kalınan sorunların karmaşıklığı ve mevcut disiplinlerin bu sorunlara yalnız mücadele edememesidir (Ulusoy, 2007).

Disiplinler arası çalışmalar, disiplin temelli çalışmaların eksikliklerini tamamlayarak, uzmanlaşmanın sebep olduğu bazı olumsuz denebilecek durumları olumluya çevirmesi yönünden alternatif oluşturur (Kanatlı & Çekici, 2013).

İnceağaç (2018).Öğrencilerin zeka alanlarını ortaya çıkarmak ve eğitimde faydalanmak amacıyla bütün disiplinlerden yararlanmak oldukça yararlı bulunmaktadır (Talu, 1999, s168). Sanat da kendi içerisindeki farklı sanat dallarından beslenebilir. Bir şiirin notalarla hayat bularak müziğe ya da renklerle buluşarak görsel sanat ürününe dönüşmesi veya bir hikâyenin beyaz perdeye yansması gibi örnekler verilebilir. Sanatın dallarını birbirine bağlayan yönleri ve özellikleri bulunmaktadır. Bireyin kişisel duygu ve düşüncesi, düşleri, sanat aracılığı ile görselleşme alanı bulur. Bu durumun somutlaştırılarak dışa yansıtılıp insanlara sunulması birey için oldukça önemli bir gereksinimdir. Günümüzde çağdaş sanat eğitiminin temel amacı öğrencinin kapasitesi doğrultusunda onu destekleyerek entelektüel bir konuma gelmesini sağlayıp, duygusal ve sosyal gelişim açısından ona yardımcı olup kişisel istemlerine ulaşmasını sağlamaktır. Sanat eğitimi amaçlarının kısa zamanda hedeflerine ulaşabilmesi açısından, disiplinlerarası yaklaşım kaçınılmaz bir gereklilik olarak karşımıza çıkmaktadır

Çok yönlü düşünme; farklı disiplinleri bütünleştirerek düşünme ve değerlendirme becerisi, yaşama dönüklük, disiplinler arası eğitimin en önemli kazanımları arasında sayılabilir. Bu, disiplinler arası eğitimin bilgiyi ezberlemekten öte, üst düzey düşünme becerilerini geliştirmeyi amaçladığının da bir göstergesi olarak değerlendirilebilir (Kanatlı & Çekici, 2013).

Kırıçoğlu'na göre; “Disiplinlerarası sanat öğretiminin yararları şu şekilde sıralanmıştır:

- Farklı konular arasında alanlarla köprü kurar ve bütüncül öğrenmeyi sağlar.
- Öğrenciyi takım çalışmasına yöneltir.
- Öğretmen - öğrenci birlikte çalışarak, konular, temel fikirler, kavramlar çok yönlü bakış açısı ile irdelenmeye çalışılır.
- Öğrencide konular, görüşler, fikirler arasında ilişki kurma ve analiz yapma yeteneği artar.
- Öğretim anlamlı bir pekişme içinde gerçekleşir.
- Öğrenci bilgi elde etmede aktif roldedir.
- Konu alanlarının sınırları kimi gerçekleri ulaşma yolunda erir.
- Kazanımların yaşama uyarlanması basite indirgenir.
- Disiplinler arası çalışmalar; yaratıcı, kendine has, eleştirel ve derin düşünme yanında, araştırmacı ve çözümleyici beceriyi geliştirir” (Kırıçoğlu, 2015).

2.3. Görsel Sanatlar Eğitimi ve Edebiyat

Disiplinler arası eğitimde göreceğimiz görsel sanatlar ve edebiyat İnceağaç (2018)'a göre sanatsal anlamda yakındır. Edebiyat ve görsel sanatlar eğitimi, nitelikli bir eğitim açısından ayrıca sanatsal açıdan oldukça önemlidir. Çünkü bireyin çok yönlü gelişmesi nitelikli bir eğitim alarak sağlayabilir. Öğrencinin çok yönlü gelişiminin hedeflenmesi gerektiği ve sanat etkinliklerinin, disiplinler arası bir yaklaşımla ele alınması gerektiğini ayrıca bu yaklaşımda tüm diğer disiplinlerle birlikte, özellikle sanatın farklı dallarından da aktif ve doğru bir şekilde yararlanma yoluna gidilmesi gerektiğini belirtir. Bu nedenle bireyin çok yönlü gelişimi için görsel sanatlar eğitiminde disiplinler arası yaklaşımın, özellikle küçük yaşlardan itibaren kullanılması gerektiği düşünülebilir. Çocuğun yaşamında ailesinden sonra en önemli kişi ve sosyal kurum, okul ve öğretmendir. Bu anlamda öğretmen, çocuğun farklı alanlardaki yaratıcı etkinliklerini yakından izlemeyen kişi olmalı, öğrenciye yardımcı olmalı ve girişimlerine destek sunmalıdır. Bu konuda çocuğa verilen destek ve ilgi, geleneksel öğrenim biçiminden çok çocuğun eleştirel düşünüş ve bakış açısını benimsemesine ve öğrenmesine olanak sağlayabilir.

Görsel sanatlar eğitiminin amaçları doğrultusunda edebiyat disiplininin yararlanılarak eğitim verilmesi, sanat eğitiminin amaçlarına yönelik hedeflerin gelişimini destekleyebilir. Bu doğrultuda edebiyat en zengin disiplinlerden biri olup bu alanın geleneksel ya da çağdaş nitelikteki, şiir ya da düz yazı şeklindeki pek çok türüne ait eserlerden faydalanabilir. Bu yararlanış görsel sanat çalışmalarına zevkli ve eğlenceli bir hal katacaktır (Yılmaz, 2014).

Görsel sanatlar dersi bağlamında Türkçe derslerinde yazma ve konuşma becerisinin geliştirilmesi dersler arası işbirliği kurabilir. Temaya uygun bir resimden yola çıkarak, öğrencilere bir yazılı anlatım veya sözlü sunum çalışması yaptırılabilir gibi; yazılı anlatım çalışmasının sonunda bir resim çalışması da yaptırılabilir. Özellikle çalışma kitaplarında, öğrencilerin gelişim düzeyleri gözetilerek, zaman zaman resim etkinliği yaptırmak, derse ilgiyi canlı tutabilir. Yine afiş çalışması yaptırmak, okunan bir kitaba özgün bir kapak hazırlamak resim dersleriyle Türkçe derslerinin disiplinler arası ortaklığına örnek gösterilebilir. Bununla birlikte dinleme / izleme becerilerinin geliştirilmesinde görsel sanatlar dersiyle bir arada çalışmalar yapılabilir (Kanatlı & Çekici, 2013).

2.3.1. Görsel Sanatlar Eğitiminde Edebiyat Eserlerinin Kullanımı

NCCA & DES (1999)'e göre dil, öğretme ve öğrenmede evrensel bir etkiye sahiptir. Müfredatta her alanda, bu konudaki belirli örnekler görsel sanatlar eğitimi ile bütünleşme sağlamıştır. Dil, çocuğun bir şeyleri adlandırması ve sınıflandırması, ifade etmesi için bir yoldur ve fikirleri değiştirerek; soruları ve hipotezleri formüle etmek, duyurmak için yardımcıdır. Sonuçlara, kararlara, bilgiye erişmek dil gelişimi ile birlikte bir kelime hazinesi edindirir. Bu görevleri yerine getirmek için. Bu şekilde, dil fikirleri netleştirmeye yardımcı olur. Dil anlatıldığı üzere ifade biçimi olduğu gibi bir gerekliliktir. Hayatımızın her yerinde ve her alanda bir ihtiyaç olmuştur. Sanat içerisinde dil kendini farklı şekillerde gösterir. Kavcar, (2017:108) sanat alanında yer alan edebiyatı şu şekilde açıklamıştır; duygu, düşünce, hayal ve izlenimlerin sözlü veya yazılı olarak güzel ve etkili bir biçimde anlatılma sanatıdır. Başka bir ifadeyle edebiyat, sözcüklerle yapılan bir güzel sanattır, dil sanatıdır. Bu açıdan edebiyat, bütün güzel sanatlar gibi insanlık düşüncesine öncülük etmektedir.

Edebiyat yoluyla, çocuk dünyasını keşfetmek için yönlendirilir; hayal gücü ve dilin onu nasıl hayata geçirdiğini keşfederek; hem sözlü hem de yazılı dil, zevk değeri ve estetik farkındalığın geliştirilmesine yardımcı olur. (NCCA & DES, 1999). Sanat eğitimi gözüyle bakıldığında edebiyat bu anlamda fazlasıyla katkı sağlayacaktır. “Sanat eğitimi, görsel

sanatlar alanındaki çeşitli etkinlikleri kapsar. Müzik, drama, dans ve edebiyat gibi faaliyetler çocuğun dünyayı anlamlandırmasına yardımcı olur” (NCCA & DES, 1999). Farklı alanlarla deneyimler edinmesi sanatın her yönünü görebilmesine, bireylerin görsel sanatlar alanında daha etkin olmasını sağlayacaktır. Açık Önkaş (2009:8)’a göre ise dil ve edebiyat eğitiminin amacı, öğrencilere dil bilinci ve estetik kazandırmaktır. Bunun için de, ilköğretimin ilk yıllarından itibaren öğrenciler, insanın maddî ve manevî dünyasını oluşturan, etkileyen, şekillendiren kelime ve kavramlarla tanıştırılmalı; öğrencilerin, söz konusu kelime ve kavramlar hakkında ilköğretim yıllarından itibaren, seviyelerine göre kısa veya uzun konuşmalar yapmaları, şiir okumaları sağlanmalıdır.

Şiir, Ayaydın (2009) ’a göre; sözel zekânın geliştirilmesine yönelik öğretim etkinliği araçlarından biridir. Şiir öğrencilerin konuya ilgisini çekmede ve konuyu daha cazip hale getirmede kullanılabilecek en etkili araçlardan biridir. Şiir de diğer edebi ürünler gibi sadece Türkçe ya da Edebiyat derslerinde değil bütün derslerde kullanılabilir. “Şiirler, her türlü anlatıma müsait olabilir. Ressam sözel olarak söylemediklerini nasıl renklerle, hatta fırçasıyla anlatıyorsa şair de mısralarıyla anlatabilir. Şiir dili güldürebilir, hayal ettirebilir, hüznlendirebilir, coşturabilir, cesaretlendirebilir, geçmişe ve geleceğe götürebilir. Bütün bu farklılıkları yaşamak şiirle mümkün olabilir” (Akyol, 2006). Somut ve görsel şiir gibi kavramlar ve bu kavramların içerdiği şiirsel yapı her ne kadar 1950’lerden sonraya dayansa da resim ile yazı/şiir arasındaki ilişkiyi daha eski dönemlere kadar götürmek mümkündür (Tunç, 2015). Resim ve şiirin birlikteliğinin geçmişe dayandığı belirtilmektedir. Sanat içerisinde de birlikte kendilerini göstermişler.

Çağlar (2013:3)’a göre resim ve şiirde yer alan imgelerle oluşan bu iki sanat dalının birlikteliği yine sanatsal imgeler aracılığıyla iç içedir. Edebiyat alanında ise şiir ile imge daha çok birbiri ile bağlantılıdır. Özellikle bu alanlarda sıkça benzetme için kullanılırken kendine geniş bir yer tutmaktadır. İmgeler, şiirin de katkısıyla zihinde canlandırılan yaratıcı bir pratiktir. Yazınsal alanda ise imgeler insan zihninde sözcükler aracılığı ile zihinde oluşan görüntünün köprüsünü kurmaya kaynaklık eder. Birey, düşüncelerini ve gördüklerini zihinlerinden çıkarıp her hangi bir yüzey üzerine aktarma girişiminde bulunur. İmgenin ve söz öbekleri ile bağlantısı kurulmadan zihinsel yaratımından söz edilemez. Bu anlamda açıktır ki; sözcüklerden, kelime zincirlerinden kopuk bir düşünce sistemi olamaz. İmgeler, zihinde oluşan kavramları somut bir varlığa dönüştürme ve kavrama arayışlarıdır.

Sanatsal imge, anlamlandırılmış genel algı ve tasarımları iletir. Gerçekliğin sanatsal imgeler halinde barındılışı ile çeşitli göstergesel sistemler içinde ortaya çıkar; dilsel imgeler halinde edebiyatta; görsel-gözleyici imgeler halinde görsel sanatlarda kendini gösterir (Bal, 2009:40). Sanat eserlerinin görsel sanatlar alanında kullanılıyor olması içerikte ve anlatımda destek olacaktır. Çünkü sanat eserleri, (Akdeniz, 2018:6) yüksek sanatsal nitelikteki resim, heykel, grafik, mimari vb. çalışmaları ifade eder. Bu sanat eğitimde yer alacak donanımlı bir aktarıma kaynaklık edecektir.

2.4. Şiir ve Resim Sanatı

Şiir okuma, yazma, dinleme ve konuşma alanlarında olduğu gibi matematik, müzik, resim, fen ve sosyal bilgiler gibi alanlarda da önemli rol oynar. Şiirin beslediği düşünme becerisi ve yaratıcılık bu alanlarda da ortaya çıkar (Kaya, 2013:65). Şiirin dilinden ve kelime haznesinden netice olarak söz edilebilir. Bahsedilen düşünme yeteneğinin sanat alanında etkisi olacağı düşünülmektedir. Şiir yaratıcılığı ortaya sunarken kullandığı dilin önemini söylemek mümkündür. Şengül (2012:11)’e göre dil her şeyi aklın yardımıyla anlatır. Düş gücüne bağlar ve aktarım yapar. Şiir de düş gücü gerektirir. Şiir resme benzer. Resim sanatının ise şiir üzerindeki egemenliğini geçerli kılmak için Leonardo Da Vinci, zaman ve görsel uyum birlikteliğinden söz etmektedir. Resim, en önemli duyu organı olan göze seslenmektedir. Şiir ise, okunurken zamana yayıldığı ve üzerinden belli bir süre geçtiği için algılanması daha yavaş olmakta ve bütünlüğü bozulmaktadır. Göz ise gördüğünü eşzamanlı olarak hemen algılamaktadır. Bu durumda iki sanat alanın disiplinler arası bağlamda birbirini destelediği açıktır.

Horatius, resim-şiir arasındaki tartışmaya Ars Poetika yapıtında kullanmış olduğu *ut pictura poesis*, “şiir resim misali” ya da “şiir resme benzer” olarak çevrilen sözü ile bir yaklaşımda bulunmakta ve her iki sanatın birbirinden üstün olmadığını aksine şiir ile resmin birbirine eşdeğer olduğunu savunmaktadır (Türkcan & Girmen, 2012:245).

Tunç (2015:266)’a göre görsel anlamda şiir görüntülerin yani diğer bir deyişle imgelerin oluşmasına katkı sağlayarak resim alanında varlığını gösterecektir.

Şiirde görüntü, betimleme yanında imgelerle de elde edilir. Şiiri kuran öğelerin başında “hayal / imge” gelmektedir. Sanatçının hayal unsurlarını kullanmada gösterdiği özgünlük, şahsî üslûbu kuran temel öğelerden biridir. Sanatçılar zengin, güçlü ve çok yönlü hayalde

canlandırma (imgeleme) yetenekleri sayesinde, dış dünyadaki varlıkları ve olayları -duygu ve düşüncelerini de katarak teşbih, istiare, mecaz vb. yollarla- daha farklı gösterebilme (imgeleştirme) yeteneğine sahiptirler (Geçgel, 2007). Türkcan & Girmen (2012:245)'a göre sanatsal bu anlatım, sözlü ya da yazılı anlatım gibi doğrudan ve hızlı iletileri içermeyebilir. Ancak, sanat dili ya da sözsüz ifade ve görsel imgeler iletişimi çok daha canlı bir anlatıma sahiptir. Diğer bir deyişle, yazılı ya da sözlü anlatımın etkisi hemen ve yoğun bir biçimde iletilirken sanatsal anlatımın iletilişi yavaş ancak daha canlı ve yapılandırılmış bir etki verir. Sonuç olarak bu iki alan sürekli olarak birbirini besler ve dil olmadan sanat eksik kalır

2.5. Görsel Sanatlar Eğitiminde ve Edebiyatta İmge

Yazılı bir şeyi okumak, o metnin anlamını ortaya koymaktır. Okur, metnin karşısında durur ve onu anlamlandırmaya çalışarak zihninde oluşanı aktarma gayretine girişir (Parsa, 2004:10). Bireyin zihninde oluşturmamasını istediği her şeyi de önce görerek tanıması gerekir. John, Görme Biçimleri (2010:7) kitabında şu cümlelere değinmiştir: “Görme konuşmadan önce gelmektedir. Çocuk konuşmaya başlamadan önce bakıp tanımayı öğrenir ve başka bir anlamda da görme işlemi sözcüklerden önce gelmiştir”.

İmge de elbette konuşmadan ve yazmadan önce başlamıştır (Olgun, 2017:291). Sanatın iletişim fonksiyonu da bulunmaktadır. Bireyler, imgelemlerini sanat yoluyla sunarak düşüncelerini aktarır. Sanatçı ya da sanatla uğraşan bireyler, kullanacağı imgeleri seçer, bu imgeler izleyicinin belleğindekiyle birleşir ve yeniden yapılandırılmış olur. Sanatsal anlamda belleğe yerleşmiş öğeler olacaklardır.

Sanatsal içerik ile sanatsal biçim arasında, sanatsal bildirişim ile sanatsal gösterge sistemi arasında belirgin bir bağ vardır. Sanatın dış biçiminin iki boyutlu olduğu bir yapı, bir yandan sanatsal bir içeriğe cisim veren maddi bir kurulmadır, diğer yandan bu içeriği dile getiren ve biçimin maddi varlığına, kendi iletişimsel işlevini gerçekleştirdiği göstergeye dayanan bir gösterge sistemidir (Karahana, 2004)

18. yy. Alman düşünürlerinden Gotthold Ephraim Lessing Laocoon adlı kitabında görsel sanatların edebiyata olan üstünlüğünü sorgular. Görsel sanatların göze hitap etmesi, dolayısıyla doğayı birebir yansıtan imgeler kullanılması sözcüklerin ise adlandırıldıkları nesneler ile aralarında birebir örtüşmeyen, rastlantısal bir ilişki olması lessing'in yaptığı bir ayırımdır. Lessing'e göre edebiyat, hareket bildirdiği için “şair, bize gösterdiği tabloyu bir

anda toplamak mecburiyetinde” (1935) değildir; aksine bir olayı başından sonuna zaman kavramını kullanarak anlatır. Oysa resim, nesneleri durağan bir biçimde yansıttığı için, anı gözler önüne serer, ama bir hareket içeremez (1935). Kısacası Lessing’e göre görsel imge sessiz ve durağan, sözlü anlatım ise sesli ve devingendir. Lessing’in hareketi anlattığı için sözü imgeye üstün tutması Romantik dönem olarak adlandırılan 19. Yüzyılın ilk yarısındaki yazar ve eleştirmenleri etkilemiştir. Bu dönemde yansıtma kuramı, yerini sanatçının düş gücüne değer veren Dışavurumculuğa bırakır ve edebiyat görsel sanatlarla karşılaştırıldığında daha önemli bir yere sahip olur (Uzundemir, 2009:232)

2.5.1. *İmge ve İmgelem*

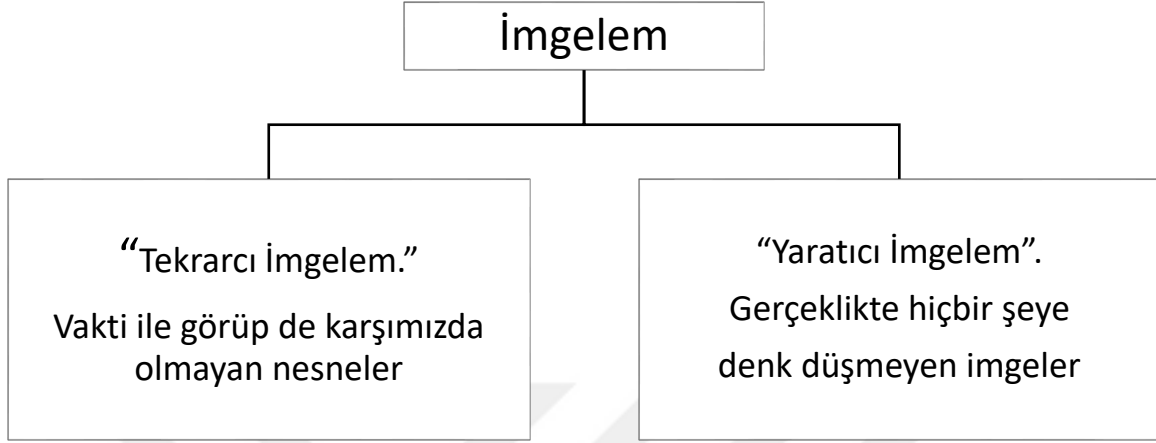
İnsan zihni, bir şeylerin kopyalarını üretmeye zorlanabilir. Ama doğal bir zihin buna uygun değildir. Algı anlamlı biçimin kavranmasıyla ilgilenirken, zihinde imge işini üstlenir (Arnheim, 2012:162). İmge; Işıldak (2008:66)’a göre “gölge”, “hayal” ve “görüntü” terimleri ile eş anlamlı olarak kullanılmaktadır. Buradaki görüntü ile anlatılmak istenen aslında hayali olarak zihnimizde canlandırılan bir iç gerçekliğin görüntüsüdür. Aslında imgenin tartışılması çok eskiye dayanır. Çeşitli zamanlarda farklı biçimlerde ele alınmıştır. Platon’un tanımlamasıyla imge gerçekliğin yansımasından başka bir şey değildir. Yani imge yanılısamadır. Gerçekliğe sadık bir sunum olarak yorumlanır. Epiküros ve Demokritos’ta imge maddesel bir şey, yani nesneden kaynaklanan bir benzer şeydir. Nesnenin biçimini ve özgün karakterini koruyarak zihnimizde oluşan görüntüsüdür. Skolastik geleneğe sadık kalan Descartes için imge; dışsal cisimler tarafından meydana getirilmiş, duyular ve sinirler aracılığıyla beyin içinde izler bırakan görüntüdür. “Sanat nesnesinde ise anlam zenginliğinin sağlanmasıyla imge oluşumu sağlanır” (Küçükler, Daldaban, 2006:36).

“İmgelem” imgeler arasında yeni ilişkiler kurma, yeni kavram ve düşünceler oluşturma yetisi olarak tanımlanabilir. Burada bilinç söz konusudur. Aslında imgelem her insanın yaptığı, yapabildiği bir şeydir. İnsana özgü bir yetenektir (Işıldak, 2008:64). Oskay (2004:25)’a göre sanat eğitimi yoluyla çocuğun imgeleminin geliştirilmesi seçtiği alanda çocuğun başarı görmesi, özgün fikirler üretmesi için faydalı olacaktır. İmge ve imgelem bu bağlamda sanat eğitiminin içerisinde yaratıcılık anlamında yarar sağlayacaktır.

Kant’ın ise imgelem hakkındaki görüşleri şöyledir : “İmgelem bir nesneyi bulunmadığı zaman bile, sezgide canlandırabilme gücüdür.” (Küçükler, Daldaban, 2006:35)

“Ben imgelemimi yazmak için bir sanatçı kadar yeterliyim. İmgelem bilgiden daha önemlidir. Bilgi Sınırlıdır. İmgelem dünyayı kuşatır.” Albert Einstein

Server Tanilli ise imgelemi ikiye ayırır:

Şekil.1. İmgelem (Küçükler, Daldaban, H. (2006) *Gerçeküstü Resmin Oluşumunun Nesnenin Dönüşümüne Bağlı Olarak İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

2.5.2. İmgesel Düşünce

İmge insanlığın başından beri varlığını sürdüren bir olgudur. İnsanın ilk kez gördüğü bir şeyi ikinci deneyimlemesinde hatırlaması, imgesel çağrışımlar sonucu oluşur (Bayav, 2009:105). Arnheim (2012:117) imgesel düşünceye olan ihtiyacı şu sözlerle anlatır: “Nesneler ve olaylar, doğrudan algılama sırasında görülebilir, hatta kimi zamanda işlenebilir. Onlar hakkında hatırlanan ve bilinen şeyler tarafından dolaylı olarak temsil edilebilirler.” Arnheim’in sözleri insanın imgesel düşüncenin varlığına gereksinimi açıklığa kavuşuyor.

Bayav (2009:106)’a göre görsel anlamda kavradığımız her şey düşüncede sentezlenir ve araç yardımıyla aktarılır. Fakat herkes için bu yaratımın ilk basamağıdır. Bireyin zihninde biriktirdiği ya da ürettiği imgeleri hep kullanılmak üzere saklar. Ancak, duyu yoluyla alımlanan imgelerin, her bireyde oluşturduğu etkinin başkalığı, yansımalarını da farklı kılar. Bu farklılık; sosyal çevreden, dönemden, dönemin üslubundan, bireysel farklılıklardan kaynaklanabilir. Bunu fark edebilmek hem sanat eserlerini, hem de çocuğun imgelerini daha iyi algılayabilmek için büyük önem arz eder görüşündedir.

Özgür düşünme biçimi yapılandırılabilir. Bilim adamı veya sanatçı önce hayal eder sonra hayalinin peşine düşer. Tüm yaratıcı sonuçlar önce hayal etmekle başlar. Eugene Delacroix “dehanın kaynağı sadece imgelemdir” sözü bu çalışmayı güzel bir şekilde özetlemektedir (Işıldak, 2008:69)

Sanat eğitimi dersinde doğru bir şekilde uygulanacak bütün etkinliklerin çocuğun imgelem dünyasını geliştirici özellikler göstereceği düşünülmektedir. Yeter ki eğitimci, konuya çocuğun yaratıcı gücünü harekete geçirebilecek biçimde yaklaşıp, verdiği örneklerle çocuğun imgelemine harekete geçirmeyi sağlayabilsin (Oskay, 2004:67).

2.5.3. *İmge ve Sanat*

İşaret anlamına gelen “im” sözcüğünden türeyen imge kelimesi, bir uyaran ile birlikte ya da uyaran olmaksızın bilinçte beliren nesne, olay, imaj anlamına gelir. Sözlük anlamının birinci maddesindeki anlam zihinsel imge, üçüncü maddesindeki anlam ise duyumsal imge olarak tanımlanabilir. İmgelerle düşünme ve imgeler tasarlama insanlığın en eski düşünsel süreçlerindendir. Sanat eserini algımlarken duyu ve duyum önemli rol üstlenir. Algılanan nesne, beyne imge olarak kaydolur (Bayav, 2009).

İmge, kurulmuş göstergeler dizgesinin bütününden doğar ve bu dizgenin bozulması ile de bozulmuş olur. Dolayısıyla bir imge içinde bir veya birden çok sembolden söz edilebilir. Ancak sembol imgeye dönüşmez, imge olarak tanımlanamaz. Göstergeler dizgesinin bozulması sembolü ortaya çıkarabilir. Çünkü göstergeler dizgesi, birçok göstergenin oluşturduğu bir bağıntıdır. Bu dizge içinde sembol özelliği gösteren kullanımlar yer almış olabilir. Dolayısıyla imge, sembole göre daha aşkın (transcendant) ve kapsayıcıdır ve sembolü içinde taşıyabilir. Ancak, sembolün imgeyi içinde taşıma özelliği yoktur. Semboller dizisi bir dizge olarak kurulursa imge yaratabilir. Klâsik tanımlama ile söylersek, sembol, sözcüklerde „anlamın“ taşınması, imge ise söz dizimindeki „anlamın“ taşınmasıdır. Her ikisinde de bir taşıma söz konusudur. Ancak sembol, bir sözcüğün bağıntılı olabilecek bir başka sözcüğe taşınması iken; imge, sözdizimindeki anlamın, gerçekliğin ötesine taşınmasıdır (Durmuş, 2011).

İmge, insanoğlunun etrafını saran tüm yaşamsal unsurlardan farkına vardığı nesnel gerçekliklerin, kendine özgü düşünsel dünyasında yorumlanmış halidir (İskenderoğlu, 2009:163)

İmgeler aklın ürünüdürler. Zihnin kültür, tarih ve toplumla şekillenmesi nedeniyle imgeler belli sosyo-kültürel ortamı gösterirler. Resimsel imgeler kelimeler gibi yalnızca bilince yönelik değildir; bedene ve duyguya da yöneliktir ve bu boyutuyla daha etkilidir. İmgesel kavramlar algıdan oluşur. Duyular aracılığıyla edindiğimiz veriler depolanır. Görsel olarak algıladığımız nesneler, ayrıntısız, ilişkiler bütünü ve genel görünüşler olarak kaydedilir. Ussal kavramlar içinde sınıflama ve düzenleme yapılır. Ussal kavramlar tek anlamlıdır ve ardarda dizilerek işlenmektedir oysa imgesel kavramlar çok anlamlı ve çok yönlüdür. İmgeler kavramlarla gelişip, değişebilir. Kavram oluşturma genelleme yapmaya dayalıdır. Düşünme salt kavramlarla gerçekleşmez; imgelem de düşünmede etkindir (Bayav, 2009).

Durmadaan yeninin peşinde olan, algılar, imgeler ve kavramlarla işleyen insan zihni için gerekli olan imge ve imgelem gücü hem sanatçı hem sanat eğitimi alan öğrenciler için büyük önem taşır (Bayav, 2009).

Görsel sanatlar, görsel medyatik üretim alanlarında da çeşitli ihtiyaçlar için kullanılmaktadır. Bu kullanımlarda imge, “görüntü” ile eş anlamda ya da ona yakın anlamlardadır; belki de en çok, bir maksada uygun olarak “kurulmuş” ya da “biçim verilmiş” görüntü anlamıyla kullanılmaktadır. Bu bağlamda imge, ne yazılı ne de görsel alandan kendini koparabilir. Birbirlerinden koparılamaz, ayrı tutulamaz ve birbirlerini destekler biçimdedir. İmge, kelimeler üzerinden zihninde somut anlama yönelik görsel bir köprü oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra imge oluşumu yalnızca dilden ve kavramlardan değil izleyicinin ve okuyucunun algılarıyla birlikte şekillenerek aktarıma hazırlanır (Çağlar, 2013:3).

2.5.4. Resim Sanatı ve İmge

Demirel, Başbay ve Erdem (2006) insanlık varlığını sürdürdüğünden bu yana günümüze kadar soyut düşüncelerini somutlaştırmak için resim yapmayı aktif olarak kullanmıştır. İlk resimler mağara duvarlarına çizilmiş hayvan resimleri, av sahneleri ve mağara duvarlarına basılmış el izleridir. Bunlar, insanoğlunun soyut düşünme yeteneğini Bu dönemlerde bile geliştirmiş olduğunu ispatladıkları için ayrı bir değer taşırlar. Resim de heykel de olduğu gibi duyguların bir dışa vurum ifadesidir öğrenme alanlarında kendisini ifade edebilen ya da resimlerle (görsellerle) daha kolay öğrenebilen öğrenciler için resim önemli bir eğitsel araç değeri taşımaktadır. Resim tarihi incelendiği de, resim yapmakta kullanılan materyallerin de değişime uğradığı görülmektedir. Bitki yağlarıyla elde edilen ve öylece kullanılan malzemelerin yerini sentetik malzemeler almıştır. Tarih boyunca duvarlara, taş,

tahtaya, deriye, metalleri, kumaşlara, kanlı hassa, kağıda (ve çeşitlerine), cama, sentetik malzemeleri resim yapılmıştır. Günümüzde ise bilgisayar teknolojisindeki gelişmeler ışığında bilgisayarlı resim çalışmaları başlamıştır.

İmge; sanatçıların düş güçleri ile yarattıkları, duygu ve düşüncelerle ilgili kavramları da içeren, aynı zamanda simgesel nitelik gösteren zihinsel görüntüler olarak tanımlanmaktadır (Büyükkarabacak, 2008:4).

Görsel imge görme duyumuzla oluşmaktadır. “Nesne görülür, nesnenin dış çizgileri, kitlesi, rengi, göz merceklelerinden geçerek beyinde bir ‘imge’ olarak kaydolur. Bu süreçte beynin kaydettiği yalnızca nesnenin görünümüdür. Ancak, deney ve yaşantılarımıza dayanarak biliriz ya da sonradan öğreniriz ki, o nesnenin, göze görünmeyen kimi özellikleri vardır. Bu o nesnenin içeriğidir ve algılama ile ilişkilidir.” Beyinde kaydedilmiş imgeleri yeri geldikçe tekrar gözümüzde canlandırabiliriz. Gözümüzde canlandırmaya çalıştığımız şey ise bellek imgesidir ve görsel imgeye göre daha az belirgindir (Büyükkarabacak, 2008:4).

2.5.5. Edebiyat ve İmge

Küçüköner (2005) Sanat, imge taşıyan her türlü simge ve göstergeyi kullanabilir. Sanat görünen şeydir. Yani simgedir, göstergedir. Sanat imgeyi göstermez. İmge sanatın kullandığı simge ve göstergeleri içinde yer alır. İmgenin taşınma ve sunulma yolları çok çeşitlidir. Sanatsal anlamdaki bir sunum, görsel bir estetiklik içerir. Her şekliyle, imgelerin taşıyıcısı olan simgeler sanatın asıl uğraşı değildirler. Özenle sanatçı tarafından seçilenler, yine sanatçı tarafından oluşturulan kompozisyon düzenlemeleriyle sunulurlar.

Sembollerin 'kullanıldığı alanlardan diğeri olan dilbilim, yazının icadıyla başlamış ve zamanla kendi içindeki dinamizmle su yüzüne çıkan çeşitliliği yaşamsal önemini arttırmış, bu önem onu en çok kullanılan simgesel alan haline getirmiştir. Şu bir gerçektir ki, dilbilimin oluşmasında en önemli etken sanattır. Sanat, görsel bir iletişim sağlar. Dilbilimin kullandığı yazı da görsel bir malzemedir. Gözle algılanır. O halde hem sanat, hem de dilbilim, görsel iki anlatım yoludur.

Bir söz ya da bir kelime, bir imgenin yeni ve farklı bir formudur. Söz, aynı zamanda, beyindeki düşüncenin en anlamlı ifadesini bulduğu formdur. Düşünce oluşur oluşmaz kendini sözlere yükler ve dile dökülebilir. Sözel dilin imgeleri tamamıyla yapay imgelerden oluşur. Her kelimenin taşıdığı bir gerçek anlam vardır. Anlam, görsellik taşıdığı anda sanatın,

yazınsallık taşıdığında dilbilimin, sözellik taşıdığında da söz bilimin kılıfına bürünür (Küçüköner, 2005).

2.6. İmge ve Yaratıcılık

Yaratıcılık kelimesi Latince doğurmak, yaratmak, meydana getirmek anlamındadır. Yaratıcılık kelimesinin tam bir anlam karşılığı olmadığını düşünen araştırmacılar, bir nesnenin olduğunun dışında farklı malzeme ve teknikler ile tasarlama anlamı ifade ettiğini dile getiriyorlar (Noyat, 2018).

Yaratıcılık kavramı, günümüz gelişmiş toplumlarında en çok kullanılan ve sürekli olarak yaygınlaşmaya anlaşılmaya ve üzerine araştırmalar yapılmaya devam edilen bir kavram olarak güncelliğini korumaktadır. Bunun nedeni elbette boşuna değildir. Bireylerin ve toplumların karşılaştığı amansız sorunları alışılmışın dışında farklı etkili ve hatta eğlenceli çözümler üretebilmesi yaratıcı davranışla mümkün olabilmektedir. Bu nedenle yaratıcılık günümüz insanının en çok ihtiyaç duyduğu bir süreçtir (Artut, 2010).

Her ne kadar görünüşte bilgiye dayalı bir toplumda yaşıyor olsak da, müfredatta yer alan bilgiler -özellikle sanat müfredatı - yaratıcılık üzerinde durularak yerini aldı. Aynı zamanda, sanatlar her şeyi yakalamak için yaratıcılık, başarılı ve mutlu bir yaşam için bir araç olarak seçildi (Earle, 2013) Bilimde ve sanatta yaratıcılık eşit değerinde kabul edilmektedir (Buyurgan & Buyurgan, 2012:9).

Yaratıcılık tüm zihinsel süreçlerin bir arada eğitilmesi ile gerçekleştirilir. Yaratıcı süreç duyu, imge ve anlatımdan oluşur. Yalnızca bilişsel yanın eğitimi bilgi tekrarıdan öte bir yaklaşım olmayacaktır. Kişinin duyum ve deneyimlerini zihinde işleyerek anlatım formuna dönüştürebilmesi sanat eğitiminden beklenir. Sanat eğitimiyle sağlanacak olan imgesel düşünme süreçleri eğitim programlarının tümü için genel bir amaçtır (Bayav, 2009).

Sanatsal yaratıcılık da bilim ve teknik alandaki yaratıcılıklar gibi aslında bir sorun çözme sürecidir. Ancak sorunun ne olduğu ve çözme yöntemleri oldukça farklıdır. Bilim ve teknik alanda çözümlenecek sorunlar birbirlerinden farklı ve çeşitlidir. Halbuki sanatın birçok dalı olmasına karşın, sorun bütün sanat dallarında benzer şekilde karşılık bulur: “nitelikli” bir sanat ürünü (ya da etkinliği) ortaya koyabilmek. Nitelikli sözcüğüyle anlatılmak istenen her sanat dalının kendi sanatsal düzenleme öğeleri ve ilkelerine uygunluğudur. Ayrıca özgün ve orijinal olması, sanat eseri ölçütlerine uymasındır. Bilim ve sanatta yaratıcılıklar arasındaki

önemli bir farkta her iki yaratıcılıkta yer alan zihinsel ve düşünsel süreçlerin etkinliklerinden kaynaklanmaktadır. Beynin sol yarı küresinin daha çok bilimsel yaratmayla ilgili, sağ yarı küresinin de sanatsal yaratmayla ilgilidir. Sanatsal yaratmada sağ yarı küre daha çok çalışmaktadır. Ancak sol yarı kürenin iş birliği olmadan sağ yarı kürenin yalnız başına yeterli olmayacağı bilinmektedir. Burada şunu belirtmek gerekir: Akıl ve mantığın denetimi olmadan sanatsal yaratma gerçekleşemez (Balcı, 2005)

Sanat eğitimi çevresini gözlemleyebilen, gözlemlerini görsel dile dönüştürebilen, farklı düşünebilen, yaratıcı çalışmalar çıkarabilen özgür bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Bu esasa yaratıcı bireyler için imgelem gücünün geliştirilmesi esastır (Bayav, 2009).

İmgelemin yaratıcılık üzerindeki etkisine değinen G. Bachelord, “imgelem, gerçeklikle ilgili değil, gerçekliği aşan imgeler oluşturma yetisidir. Asıl imgelem gerçeküstünün alanında gezinir.” (Küçükler, Daldaban, 2006, s37). İmgeler arasında beklenmedik yeni ilişkiler kurmak “yaratıcı imgelem”dir. Yani “yaratıcı imgelem”, imgeler arasında başkalarının göremediği ilişkileri görmek ya da ilişkileri başkalarından farklı olarak görmektir. “Yaratıcı imgelem” farklı bir tavidir. Bireyin farklı donanımını gerektirir. Bu donanım; alansal yetkinlik, deneyselleme gücü, odaklanma ve sürekliliği kapsar. “Yaratıcı imgelem” bir konu ya da problem üzerinde yoğun bir düşünme ve problemi çözme arzusu ile aniden ortaya çıkan bir “sıçrama”, bir “kıvılcım çakması”dır. Yürürken, okurken hatta uykudayken bile yaşanabilir. Bu “kıvılcım çakması” aslında bilinçaltında yavaş yavaş filizlenip bir gün, bir yerde, bir “sıçrama” ile aniden sıyrılıp ortaya çıkar. Bu serüven aslında birçok gizem taşır. Bu yaratıcı tavır örneklerine bilimde ve sanatta sıkça rastlanır. İnsanlığın tarihi, adeta yaratmanın tarihidir. (İşildak, 2008:68).

İmgeler arası kurduğu farklı ilişkileri; bilim adamı kanıtlamaya, sanatçı görselleştirmeye çalışır. Newton’un “yaratıcı imgelem” için kullandığı hareket, hız, momentum, basınç gibi kavramları farklı bir “yaratıcı imgelem” için Huygens kullanmış “Işık hareket ediyor, dalga da hareket ediyor o zaman ışık dalga olabilir“ diyerek “ışığın dalga modeli”ni kurmuştur. Işıktaki bulunan ve konu ile ilgili her insanın zihninde bulunan yayılma, yansıma, kırılma, girişim ve kırınım gibi imge ve kavramların “dalga”larda da olduğunu görerek ışık için bambaşka bir teori kurabilmiştir. Bu da benzer imge ve kavramların farklı bir imgelem ile yeni bir model “yaratmak”ta kullanılabildiğini gösterir (İşildak, 2008:68).

Aslında yaratıcılık bir süreçtir. Hayat boyu kazanılan birikimlerin “yaratıcı imgelem” ile yeni ve özgün bir şekil kazanması sürecidir. Yaratma, özgür bilincin yapabileceği bir şeydir.

Bireyde özgür bilinç örgütlenmesi, planlı ve sabırlı eğitimle olanaklıdır. Soru soran, tartışan, araştıran, bilginin tadına varan bireyler yaratıcı tavrın süreçlerini yaşayabilirler (Işıldak, 2008:69).

2.6.1. Şiir ve İmge

Şiir Türk Dil Kurumuna göre iki şekilde tanımlanmaktadır: “1. Zengin sembollerle, ritimli sözlerle, seslerin uyumlu kullanımıyla ortaya çıkan, hece ve durak bakımından denk ve kendi başına bir bütün olan edebi anlatım biçimi, manzume, nazım, koşuktur. 2. Düş gücüne, hayale, imgeye, gönle seslenen, anı, duygu, coşku uyandıran, etkileyen şey” dir (TDK, 2011).

Özdemir’e göre, “Şiirin ana yapı taşı imgedir. Çünkü duyularla algıladığımız varlıkların, durumların zihnimizdeki görüntüleri, bunların şiire yansımış biçimleridir imgeler... Ozan dış dünyaya duyularıyla bakar, dünyadan algıladıklarını dilde yeniden biçimlendirir. Algılamaysa görme, işitme, tatma, dokunma, koklama yoluyla gerçekleşir. Bir bakıma edindiğimiz yaşantı ve birikim, duyularımız aracılığıyla oluşmuştur büyük ölçüde, izlenimlerimizde öyledir. Şiirin duyarlılığımızı harekete geçirmesi, kafadan çok yüreğimize seslenmesi de yine bununla açıklanabilir (Sever, 2013:146).”

“Resim, keçeden ziyade görülen bir şiirdir ve şiir, görüldüğünden çok, hissedilen bir resimdir”
Leonardo da Vinci

İmge algıladığımız, gördüğümüz bir nesneye ilişkin zihnimizde kalan özelliklerdir. Görülen bir nesnenin beyinde kaydettiği yalnızca nesnenin görünümüdür. San, imgeyi açıklarken görme duyusundan ve görsel imgeden söz eder: Algıladığımız bir nesneye ilişkin zihnimizde kalan imge, nesnenin özelliklerine ilişkin görünümüdür, renk, form vs. Zihnimiz yaşamımız süresince birçok nesneyi bilincimize yansıtmıştır. Böylece yansıtma yaşantısına ilişkin, bilinçli izlenimler; imgeler belleğimizde depolanmıştır. İmgelerin birbiriyle bağlantı kurması imgelem; yeni bir algı eylemiyle, eski bir algının yeniden eyleme geçmesi çağrışım olarak tanımlanmıştır. İmgelem, imgelerden duyuşsal ve düşünmeyle ilgili süreçlerde çeşitli düzenlemeler oluşturmaktadır. İmgelemi algılamadan ayıran özellik, imgelemin yeniden canlandırılması, yaratılmasıdır. Zihnimiz düşünme sürecinde imgelerden yararlanır; ancak düşünme süreci ve algılarımızla gerçekleşir. San, imgesel ve kavramsal düşünme

biçimlerinin kesin olarak ayrılmayacağını, karşılıklı ilişki içinde olduklarını belirtir. Bu çerçevede görsel sanatlar eğitimi tasarılma sürecinde, duyarlarla algılanan bilgilerin zihinde kurgulanması, planlanması ve biçimlendirilmesinde bireyin biliş sistemi söz konusudur. Bu bağlamda bireyin görsel dil eğitimi önemlidir (Yüksel, Gemalmayan, 2014).

İşaret anlamına gelen “im” sözcüğünden türeyen imge kelimesi, bir uyaran ile birlikte ya da uyaran olmaksızın bilinçte beliren nesne, olay, imaj anlamına gelir. Sözlük anlamının birinci maddesindeki anlam zihinsel imge, üçüncü maddesindeki anlam ise duyumsal imge olarak tanımlanabilir. İmgelerle düşünme ve imgeler tasarlama insanlığın en eski düşünsel süreçlerindendir. Sanat eserini algılamak duyu ve duyum önemli rol üstlenir. Algılanan nesne, beyne imge olarak kaydolur (Bayav, 2009). Nesne görülür, nesnenin dış çizgileri, kitlesi, rengi, göz merceklelerinden geçerek beyinde bir ‘imge’ olarak kaydolur. Bu süreçte beynin kaydettiği yalnızca nesnenin görünümüdür. Ancak, deney ve yaşantılarımıza dayanarak biliriz ya da sonradan öğreniriz ki, o nesnenin, göze görünmeyen kimi özellikleri vardır. Bu o nesnenin içeriğidir ve algılama ile ilişkilidir. Beyinde kaydedilmiş imgeleri yeri geldikçe tekrar gözümüzde canlandırabiliriz. Gözümüzde canlandırmaya çalıştığımız şey ise bellek imgesidir ve görsel imgeye göre daha az belirgindir (Büyükkarabacak, 2008:4).

Edebiyatımızda “imge, simge (sembol), eğretileme” kavramlarının bir biri yerine kullanılıyor olması ve sınırlarının kesin olarak belirlenmemiş olması, bu konu ile ilgili yapılan birçok çalışmada adı geçen kavramları daima tanımlama gereği duyumsatmıştır (Durmuş, 2011). Bir imge, bir içeriğin ayırt edici özelliklerini görsel olarak yansıtmaksızın onun yerine geçiyorsa sadece gösterge olarak hizmet eder, harfler, rakamlar, trafik işaretleri gibi. Fakat tüm görsel şeyler de aynı zamanda birer göstergedirler (Büyükkarabacak, 2008:5). Edebiyatta yer alan imgenin görsele dönüşmesi işte bu göstergeler ışığında oluşmaktadır.

Edebiyat içerisinde şiirde imgenin yeri ve işlevi üzerine bir dönem derin tartışmalar olmuş, bazı sanatçılar ve eleştirmenler imgeyi duygu ve düşünceleri daha açık hale getirmeye çalışan bir araç olarak görürlerken; bazıları da şiirin bir imgeler sanatı olduğunu, onsuz hiçbir şeyin anlatılamayacağını –araç değil, amaç olduğunu- savunmuşlardır (Geçgel, 2007). Ancak her sanatçıda belirgin biçimde karşımıza çıkan ve sanat estetiğinin derininde de bulunan temel bir imge anlayışı vardır. Pierre Bourdieu (1999) ise buna “imgesel odak” (focus imaginarius) (s.22) demiştir. Çünkü “Bir şiiri kaynaklarını inceleyerek açıklamak, çağdaş eleştirinin benimsediği bir metod değildir. Fakat şiirin kendisinden başka şeylerin

yardımıyla açıklanması pek çok okuyucuyu tatmin eden bir metoddur.”(Eliot,1983:261) bu sebeple şiirin açıklanması için ilk ve en önemli unsur, bize göre dile dayalı ve dilden beslenen imgenin çözümlenmesidir. Çünkü “edebiyatın temel belirleyicisi dildir. Daha açık bir söyleyişle, dilin edebiyata özgü kullanılışıdır.”(Orhanoğlu, 2010:2). Dilin bu kullanım alanında sanatın içinde olmasına bağlı kalarak ve bahsedildiği gibi görsel alanda da destek vermektedir.

2.6.1.1 Cahit Külebi ve Şiir Anlayışı

Cahit Külebi, bir eğitimcidir. Otuz yılı aşan memuriyet hayatını, Milli Eğitim Bakanlığının yurt içi ve yurt dışı çeşitli öğretmen, müfettiş ve idareci sıfatlarıyla çalışarak tamamlamıştır. 1954-56 yıllarında Ankara Gazi Lisesi’nde öğretmenlik ve idarecilik yapmış, daha sonra müfettişliğe yükselmiş uzun yıllar görevini sürdürmüştür. Şairin hayatında bir başka önemli husus ise, Türk Dil Kurumunda otuz yılı aşan bir süre ile çalışmış olmasıdır (Çetişli,1988:170). Külebi bir Anadolu çocuğudur. Bir ağaç gibi köke, toprağa bağlılık duygusunu hiç bir zaman kaybetmemiştir. Türk edebiyatında hiç bir şairde toprak ve insan bütünlüğü bu kadar derin, güzel ve kuvvetli bir şekilde hissedilmez (Kaplan, 1970:4). Eserlerinde de Anadolu’nun izlerine rastlanır. Cahit Külebi’nin şiirleri, yapıları itibariyle tamamen klasik olmasa bile, gelenekten büsbütün kopmuş da değildir (Çetişli, 1988:175). Buna göre elbette şiirleri özgün ve kendine has üsluptadır.

Papirüs dergisi (1967:49)’nde Külebi’nin işlenmemiş bir coğrafya içinde hareket edeceği dile getirilmiş. Doğadaki coğrafya değil, coğrafya kitabındaki idari bölümlere ayrılmış bir coğrafya olduğu yazılıdır. Köyler, kasabalar, şehirler, kamyonlar, yollar. Doğa fragmanlarına paralel olarak gelişen duygu parçacıkları yani tam anlamıyla Külebi’nin betimlemelerinde gözle görülür hal söylenmektedir. Ayrıca Külebi’nin bu kadar doğayı şiirlerinde anlatıyor oluşu ona “kırın şairi” (Anonim, 1967:49) lakabını verdirmiştir.

Külebi, o her şeyi kucaklayan rüzgâr mizacı ile, şiirlerinde geniş bir dünya yaratmıştır. Köy, şehir, yurt, dünya, kadın, çocuk, savaş, barış, yalnızlık, kalabalık, çarşının tam ortası ve dağ başı, onun şahsî hayat macerasına göre yaşadığı yerler ve anlardır (Kaplan, 1970:5). Anadolu’nun izlenimleri ve savaş olgusu bağlamında yazmış olduğu “Bir Gemi Yanaştı Samsun’a Sabaha Karşı” adlı şiiri akla gelir:

Bir Gemi Yanaştı Samsun'a Sabaha Karşı

Bir gemi yanaştı Samsun'a sabaha karşı,
Selam durdu kayığı, çaparası, takası,
Selam durdu tayfası.
Bir duman tüterdi bu geminin
bacasından, bir duman
Bir duman değil bu!
Memleketin uçup giden kaygılarıydı.
Samsun limanına bu gemiden atılan
Demir değil
Sarılan ana yurda
Kemal Paşa'nın kollarıydı.
Selam vererek Anadolu çocuklarına,
Çıkarken yüce komutan,
Karadeniz'in halini bir görmeliydi.
Kalkıp ayağa ardı sıra baktı dalgalar,
Kalktı takalar.
İzin verseydi Kemal Paşa,
Ardından gürleyip giderlerdi,
Erzurum'a kadar.

Cahit KÜLEBİ

Külebi, Bir Gemi Yanaştı Samsun'a Sabaha Karşı şiiriyle 19 Mayıs 1919'a Bandırma Gemisi ile Samsun'a gelen Atatürk'ü ve o günkü duyguları aktarmıştır. 19 Mayıs'ta Kurtuluş Savaşının insanlar üzerindeki etkisini ve Atatürk'e bağladıkları umut aktarılmıştır. Sarılan ana yurda Kemal Paşa'nın kollarıydı dizelerinden Atatürk'e bağlılık heyecan ve umut görölmektedir. Selâm durdu kayığı, çaparı, takası" dizesinde kayık selam durma yönüyle ve Kalkıp ayağa ardı sıra baktı dalgalar/Kalktı takalar" dizelerinde dalgalar ve takalar üzerinde kişileştirme yapılmıştır (Edebiyat fatihi, 2019). Bu bağlamda heyecanı ve umudu içerisinde barındıran bu şiir okuyanı etkileyecektir.

Atatürk'ün şiire konu oluşunun önemini Eroğlu ve Okur (2014:129-130) açıklamıştır: Ortaokul Türkçe ders kitaplarında Atatürk konusu üzerine yapmış olduğu incelemede 7.sınıflar için ders kitabı hazırlayan 7 farklı yayınevine, bu yayınevlerinin seçtiği metinlere, metinlerin yazarlarına ve konularına yer verildiğini söylemiştir. Ders kitaplarından seçilen metinler Atatürk zorunlu teması başlığı altında değerlendirilen metinlerdir. Atatürk zorunlu teması altında farklı yayınevlerinden toplam 35 metin incelenmiştir. Bazı metinlerde isim benzerliği görülse de farklı yazarlardan alındığı tespit edilmiştir. Bunun dışındaki metinlerin ve yazarların birbirinden farklı olduğu kaydedilmiştir. Bazı yayınevleri seçtikleri metinlerde farklı konuları işlemişlerdir. Yayınevleri arasında ortak konusu olan metinler ise şöyledir; Atatürk'ün Türk Diline Verdiği Önem'de Türk dili, Atatürk Sanat ve İnsan, Atatürk'ün Kişiliği ve Özellikleri ile Atatürk Vatandır, Mustafa Kemal'i Düşünüyorum'da, Atatürk'ün kişiliği ve özellikleri, Atatürk ve Türk Tiyatrosu'nda Türk tiyatrosunun önemi, Bir İletide Milli Ahlak, Cummhuriyet'in Temeli, Atatürk'ün Fikir Hayatı, Atatürk'te Atatürk'ün fikir hayatı, Atatürk ve Sanat konusu başlıklı metinlerdir. Farklı bu yayınevlerinin ise 7. sınıflar için seçtiği konuların Türkçe Öğretim Programında öğretilmesi gereken konular ile büyük oranda benzerlik gösterdiği fark edilmiştir. Bu bağlamda Atatürk konusu ve Cahit Külebi'nin Atatürk'ün liderliğine yazmış olduğu şiir 7. Sınıf öğrencilere göre uygun bulunmuştur.

2.6.2. Görsel Sanatlar Eğitiminde İmgesel Resim Becerisi

Sanatsal içerik ile sanatsal biçim arasında, sanatsal bildirişim ile sanatsal gösterge sistemi arasında derin bir bağ vardır. Sanatın dış biçiminin iki boyutlu olduğu bir yapı, bir yandan sanatsal bir içeriğe cisim veren maddi bir kurulmadır, diğer yandan bu içeriği dile getiren ve biçimin maddi varlığına, kendi iletişimsel işlevini gerçekleştirdiği göstergeye dayanan bir gösterge sistemidir. Buna göre, sanatların sınıflandırılmasının iki boyutlu olması durumunda, birinci boyut, sanatsal bildirişim rolünü oynayan, biçimin maddi kuruluşunun kendi özelliği tarafından; ikinci boyutsa, bu bildirişimi doğrudan ileten gösterge tipi tarafından belirlenmektedir (Karahana, 2004)

Büyükkarabacak (2008) çocuklar, özellikle küçük çocuklar bir konu çerçevesinde resim yapmaktan hoşlanırlar demiştir. Rastgele başladıkları resimlere bile sonradan, hikaye uydurmakta da oldukça başarılıdırlar. Her iki durumda da kendilerini ifade ederler. Konuyu baştan belirleyip o doğrultuda resimler yaptılarsa anlatmak istediklerini anlatma çabası

apaçık ortadadır. Sonradan konu ya da hikaye uydurulan durumlarda da çocuklar, çoğunlukla o günlerde kafalarını meşgul eden olayların ipuçlarını verirler. Özellikle küçük çocuklarda konular çocuğun kendisi ve yakın çevresi ile ilgilidir. Başta ailesi, sonra arkadaşları, komşuları, okul hayatı, öğretmeni ile ilgili konular belirgindir. Yaş ilerledikçe resimlerdeki çevre de genişlemeye başlar. Çocuğun özel ilgi alanları ile ilgili konular (süslü elbiseli kız çizimleri, arabalar, futbol, bilgisayar vb.) ve geleceğe yönelik hedefleri ile ilgili “meslekler” gibi konular resim konuları olarak karşımıza çıkarlar.

II.VIII. İlgili Araştırmalar

Sanat eğitimi ve görsel sanatlar eğitimi başlığı altında günümüze kadar ulaşmış birçok çalışma bulunmaktadır. Ancak içeriğin benzerliği açısından incelenen araştırmalar şunlardır:

Bayav (2009) “Resim Sanatında ve Sanat Eğitiminde İmge” adlı makalesinde, imgenin düşünsel bir süreç olduğundan bahsederken, sanat eğitimindeki varlığını ve resim sanatında görsel biçimler alışını bildirmiştir. Sonuç olarak (s105) sanat eğitiminde imgesel düşünme ve tasarıma geniş yer verilmesi durumunda kendinden emin, kalıpları yıkan, üretici bireyler yetişeceğini savunmuştur.

Küçüköner (2005) “Sanatta İmge Simge ve Gösterge İlişkilerine Bir Bakış” adlı makalesinde imge-simge ve gösterge ilişkilerini ele almıştır. (s80) Sanat, imge taşıyan her türlü simge ve göstergeyi kullanabilir. Sanat görünen şeydir. Yani simgedir, göstergedir. Sanat imgeyi göstermez. İmge. sanatın kullandığı simge ve göstergelerin içinde yer alır. imgenin taşınma ve sunulma yolları çok çeşitlidir. Sanatsal anlamdaki bir sunum, görsel bir estetiklik içerir, demıştır.

Karahan (2004) “Dil Dışı Gösterge Olarak Sanat / Resim” adlı makalesinde dilbilimin inceleme alanında yer almayan resim, heykel, grafik gibi görsel sanatlara ait yapıtların dilini resim sanatı alanındaki etkinliğini kuramsal olarak incelenmiştir. Araştırmada görsel sanatlar dilinin ayrı bir anlatım olduğu belirtilmiştir. (s79) Resimdeki göstergeler, anlam üreten, doğurgan bir düzlem oluşturmakta ve dizesel düzlemde aranan anlam çok yönlü olabilmektedir. Resim sanatı yaratma özgürlüğüne dayandığı için göstergelerin işlevleri de sınırsızdır. Resimde her bir imgenin ya da biçimin çağrıştırdığı bir kavram vardır. Buna bağlı olarak resim sanatı imgelerin ürünüdür denebilir. Araştırma imgelerin de ışığında resim sanatının anlatım farkını ortaya sermiştir.

Işıldak (2008) “Yaratmada İlk Adım: İmge ve İmgelem” adlı makalesinde, imge ve imgelemen yaratıcılık üzerindeki payını incelemiştir. “İmgeler arası kurduğu farklı ilişkileri; bilim adamı kanıtlamaya, sanatçı görselleştirmeye çalışır” şeklinde anlatmıştır. İmgenin yaramadaki varlığına değinmiştir. Sonuç olarak (s69) yaratıcılığın belirli bir süreç olduğunu, imgelem gücünün çocukluğa dayandığını ve imgelem gücünün yaratıcılığı etkileyişiyle birlikte geliştirilmesi gerektiği önerisini sunmuştur.

Büyükkarabacak (2008) “Çocuk Resimlerinde İmgelerin Yeri” adlı yüksek lisans tezinde, çocuk resimlerinde yer alan imgeleri çocukların ruhsal ve bireysel yaşantısındaki çözümlemeler ile ele almıştır. Aile, Ev, Okul, Şiddet ve Duygular başlıkları altında öncelikli olarak konular üzerinden araştırma yapılmıştır. Büyükkarabacak (s84) Aile, Ev, Şiddet, Okul, Duygular olarak belirlenen konular altında çıkan ortak sonuçlar şunlardır: Eğer konu başlığı çocuk için olumsuz çağrışımlar yapıyorsa çizmeyi reddetme, yaşının gerisinde çizme, olabildiğince basit ya da karmaşık çizme, tamamen ters ya da başka bir konuyla ilgili çizim yapma gibi tepkiler ortaya çıkıyor. Olumlu çağrışımları olan konularda ise son derece detaylı, renkli, tamamlanmış, dengeli, konuyla uyumlu çalışmaların ortaya çıkmasıyla birlikte çocukta resim yapma isteği gözlemleniyor. Ayrıca imgelerin çocukların yaşamalarından birer izler olduğunu ifade etmiştir.

Pazarlıoğlu Bingöl (2015) yayınladığı “Desen Eğitiminde Edebiyatın Rolü: Kafka ve Wells Örneği” makalesinde disiplinlerarası bir yaklaşım olarak desen-edebiyat ilişkisi irdelenmiştir. Edebiyatın sanat içinde desen eğitimindeki yerine dikkat çekerken, (s32) sadece edebi eserin görselleştirilmesi olmadığını aslında sanatın disiplinler arası etkileşimindeki gerekliliğini açıklar. (s42) Desen eğitiminde edebi metinlere yer verilmesi, sınıf içi kollektif bir çalışmayla öğrencilerin aynı hikayenin farklı bakış açılarından, farklı gerçekleşme biçimlerini görmelerini sağlayabilir sonucuna varılmıştır.

Bal (2009) “Çağdaş Türk Resminde İmge Örüntüsü Bağlamında Beden Temsilleri” makalesinde Türk minyatür geleneğinden itibaren Çağdaş Resim Sanatının bedeni ele alış tavrı irdelenmiş ve yapıt okumalarından hareketle, Türk kültüründeki beden imgesinin resim sanatındaki sunumunun izlerini sürmeye çalışılmıştır. İmgenin varlığının sanatın her noktasında oluşu vurgulanmıştır. Sonuç olarak ise (s44) Çağdaş Türk Resim Sanatında beden odaklı bir sanatsal imge örüntüsüyle çalışmalarını gerçekleştiren sanatçılar güçlü bir resim dili oluşturmaya başlamışlardır.

Önkaş (2009:2) yayınladığı “Çocuk Edebiyatı Kitaplarında Şiirin Yeri” makalesinde, üst dil ürünü olarak saydığı şiirin, çocuğun duygu dünyasının gelişmesinde ayrı bir yerinin olduğu görüşündedir. Şiirin kısa mısralardan oluşması ve ahenk yönü ile çocuğu daha sıkı sarar. Düşünmeye iter. Şiir, çocuğun algı dünyasına renk katan, hayal gücünü geliştiren unsur olarak oldukça önemlidir. Şiirsellik çocuğun özünde vardır. Şarkılara ritim tutarken, oyun oynarken çocuktaki şiirsellik hissedilebilir. Şiir dili güldürebilir, hayal ettirebilir, hüzünlendirebilir, coşturabilir, cesaretlendirebilir, geçmişe ve geleceğe götürebilir. Geleneğe ve kültüre dayanabilir. Bütün bu farklılıkları yaşamak şiirlerle mümkün olabilir şeklinde şiirin çocukların yaşamında etkisini vurgulamıştır.

BÖLÜM 3

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, araştırma aşamaları, katılımcılar, veri toplama araçları, toplanan verilerin analizinde kullanılan yöntemler, pilot uygulama, geçerlik ve güvenirlik analizleri ile uygulama süreci hakkında ayrıntılı bilgiler verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada hem nitel hem de nicel araştırma yöntemlerinin bir arada kullanıldığı karma desende çalışma yürütülmüştür. Araştırma kapsamında yöntemin etkililiğinin incelenebilmesi amacıyla on beşer kişilik deney ve kontrol grupları oluşturulmuştur. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden deneysel bir tür olan, tam deneysel araştırma desenleri içinde yer alan son test kontrol grup deseni kullanılmıştır.

Tablo 1

Sontest kontrol grup deseni modeli

G ₁	R	X	O _{1.1}
G ₂	R		O _{1.2}

Sontest kontrol gruplu modelde deney ve kontrol adlı iki grup bulunmaktadır. Gruplar yansız atama ile oluşturulmuştur. Deney grubunda işlem şiir resimlemedir. Kontrol grubunda ise öğrenciler geleneksel biçimde konu başlığı ile imgesel resim çalışmaları yapmıştır. Gruplar uygulama sonrasında değerlendirilmiştir.

Araştırmanın aşamaları Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 2

Araştırmanın Aşamaları

Gruplar	İşlem	Uygulama Sonrası
Deney	Bir Gemi Yanaştı Samsun’a Sabaha Karşı Şiiri Resimlemesi	Bir Vatan Bir Bayrak
	Resim İncelemesi	Resim İncelemesi
Kontrol	19 Mayıs ve Atatürk Konu Başlığını Resimleme	Bir Vatan Bir Bayrak
	Resim İncelemesi	Resim İncelemesi

3.2. Çalışma Grubu

Çalışma grubunu, Kayseri ili Melikgazi ilçesindeki Mehmet Soysaraç Ortaokulunun 7. sınıf kademesinde öğrenim gören 30 öğrenci oluşturmuştur. Kontrol ve deney grubu olmak üzere her bir grupta 15 öğrenci olmasına, öğrencilerin cinsiyet ve yaş özellikleri bakımından benzer olmalarına dikkat edilmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri: Kişisel Bilgi Formu ve İngesel Resim Kriterlerini Puanlama Aracı ile toplanmıştır.

3.3.1. İlköğretim 7. Sınıf Kişisel Bilgi Formu

Öğrencilerin cinsiyet, yaş vb özelliklerine ilişkin tanımlayıcı/demografik bilgiler toplanmıştır. İlköğretim 7. Sınıf Kişisel Bilgi Formu’nda (Ek-4) öğrencilerin cinsiyeti, yaşı, anaokulu eğitimi alıp almadığı, anne ve babasının eğitim durumu bilgileri toplanmıştır.

3.3.2. İmgesel Resim Kriterlerini Puanlama Aracı

Araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan aracın geliştirilme sürecinde ilk olarak alan yazın incelemesi yapılmıştır. 7.sınıf görsel sanatlar dersinde resim çalışmalarının değerlendirilmesinde görsel sanatlar öğretmenlerinin kullanmış olduğu kriterler doğrultusunda düzenlenmiştir. Kriterler alan uzmanlarına ve ölçme değerlendirme uzmanlarına sunulmuş, görüşleri alındıktan sonra pilot uygulama çalışması yapılmıştır. Kriterler şunlardır;

1. Düşüncelerinde özgün olabilme
2. Başlanan işi sonuçlandırabilme
3. Resme konulan ismin orijinalliği
4. Renk değerlerini kullanma
5. Özgün biçimler resmetme
6. Konuya ilişkin özgün bir kompozisyon düzenleyebilme
7. Özgün bir teknik oluşturabilme

Kriterler en çok 5 Puan (çok başarılı) en az 1 puan (çok başarısız) olarak uzmanlar tarafından (4 uzman) değerlendirilmiştir. İki farklı resim uygulaması bu ölçüt listesi ile değerlendirilmiştir.

3.4. Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmada geçerlik ve güvenilirlik çalışması kapsamında Nisan 2018’de araştırmaya zemin hazırlayacak pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Pilot uygulama toplamda 30 öğrenci ile yapılmıştır. Araştırmada esas uygulamaya geçilmeden önce Hüseyin Nihal Atsız’ın “Kahramanlık” şiiri denenmiştir. Öğrencinin kapasitesine uygun olmadığı pilot uygulama ile anlaşılan şiir iptal edilmiş ve yerine seçilen Cahit Külebi’nin “Bir Gemi Yanaştı Samsun’a Sabaha Karşı” şiirinin pilot uygulaması yapılmıştır. 7. Sınıf öğrencilerinden 30 öğrenciye seçilen şiir uygulandıktan sonra esas uygulamaya geçilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

3.5.1. İlköğretim 7. Sınıf Kişisel Bilgi Formu

Öğrencilerden cinsiyet, yaş, anaokul eğitimi alma durumu, anne ve baba eğitim düzeyi hakkında bilgiler toplanmıştır. Kişisel bilgi formundan elde edilen bu veriler tablo oluşturulmuştur (Tablo 3-4).

3.5.2. İmgesel Resim Kriterlerini Puanlama Aracı

Deney ve kontrol gruplarının uygulama sonucu yaptıkları resimler, oluşturulan komisyon tarafından “İmgesel Resim Kriterlerini Puanlama Aracı” ile değerlendirilmiştir. Bu araç, dereceli puanlama aracıdır.

Her bir kriter için uzmanlardan öğrenci resimlerine 1 ile 5 arasında puanlama yapmaları istenmiştir. 7 maddelik kriterle incelenen her resim için 4 uzmanın verdiği puan ortalaması o resmin notu oluşturulmuştur. Bulgular ise elde edilen bu rakamsal değerlerin kontrol grubu ve deney grubu karşılaştırılarak yorumlanmasıyla elde edilmiştir. Araştırma puanlamasında 5 çok başarılı, 4 başarılı, 3 orta derecede başarılı, 2 başarısız, 1 ise çok başarısız olarak belirlenmiştir. Bulgular ise elde edilen bu rakamsal değerlerin hesaplanmasıyla elde edilmiş, kontrol grubu ve deney grubunun sonuçları karşılaştırılarak yorumlanmıştır.

Bulguların frekans ve yüzde değerlerinin bilgisayar ortamında grafik ve tablo seçenekleriyle bu değerler araştırmacının kendisi tarafından yorumlanarak sonuca ulaşılmıştır.

3.5.3. Deney ve Kontrol Grubunda Uygulama

Uygulamada şiir ve konu başlığı; belirli gün ve haftalara uygun olarak seçilmiştir. Mayıs ayında belirli günler-haftalar kapsamında bir çalışma planı olmadığı gözlenmiştir (Ek-11). Ayrıca şiir ve konu başlığı ortaokul Türkçe öğretmenlerinin görüşleri alınarak öğrencilere uygunluğuna göre seçilmiştir.

Asıl uygulama Cahit Külebi'nin “Bir Gemi Yanaştı Samsun'a Sabaha Karşı” adlı şiiriyle gerçekleştirilmiştir. Uygulama 40 dakikalık ders süresi içinde gerçekleştirilmiştir. Şiir akıllı tahtaya yansıtılmış öğrencilerin şiiri görmesi sağlanmıştır. Öğrencilerden gönüllü olarak bir kişi şiiri yüksek sesle okumuştur. Öğrencilere bir dakikalık süre verildikten sonra şiirde anlamını bilmedikleri kelimelerin tanımları tahtaya yazılmıştır. Öğrencilerden şiiri resmetmeleri istenmiştir. 25 x 35 boyutlu resim kağıtlarına yağlı pastel tekniği ile öğrenciler şiiri resmederken şiirin içeriği hakkında sözlü bilgiler verilmiştir.

Kontrol grubuna ise geleneksel yöntemle 40 dakikalık ders süresi içinde konu başlığı verilmiş, öğrenciler imgesel resim çalışmasını yapmıştır. Öğrenciler 25 x 35 boyutlu resim

kağıtlarına yağlı pastel tekniği ile resim çalışmıştır. Kontrol grubu öğrencilerine şiirin teması olan “19 Mayıs ve Atatürk” konu başlığı verilmiştir (Ek-11).

Şiir resimlemenin ve konu başlığı resimlemenin ardından deney ve kontrol grubu öğrencilerine imgesel resim becerilerinin saptanması amacıyla ortaokul Türkçe öğretmenlerince geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmış olan “Bir vatan, bir bayrak” başlığı imgesel resim konusu olarak verilmiştir. Öğrencilerin imgesel resim konusunu resmetmelerinin ardından yaptıkları resimler imgesel resim kriterlerini puanlama aracı ile değerlendirilmiştir.

BÖLÜM 4

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmada; İlköğretim 7. sınıf görsel sanatlar dersinde şiir resimlemenin imgesel resim becerisine etkisi saptamak amacıyla, Kayseri ili Melikgazi Mehmet Soysaraç Ortaokulu, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında 7. sınıfta okuyan toplam 30 öğrencinin resimleri, uzmanlarca güvenilirliği saptanmış “İmgesel Resim Kriterlerini Puanlama Aracı” ile uzmanlar tarafından değerlendirilmiştir (Ek – 5).

4.1. Deney ve Kontrol Grubunun Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular

Tablo 3

Deney Grubu Öğrenci Kişisel Bilgi Formu Değerlendirme

Öğrenci	Cinsiyet	Yaş	Ana Okulu Eğitimi	Babanın Eğitim Durumu	Annenin Eğitim Durumu
D-1	Kız	13	Yok	Ortaokul	Ortaokul
D-2	Kız	13	Var	Lise	Lise
D-3	Erkek	13	Var	İlkokul	İlkokul
D-4	Kız	13	Var	Ortaokul	Lise
D-5	Kız	13	Yok	Lise	İlkokul
D-6	Kız	12	Yok	Ortaokul	İlkokul
D-7	Erkek	13	Var	İlkokul	Lise
D-8	Kız	13	Var	İlkokul	İlkokul
D-9	Kız	12	Var	Lisans	Lisans
D-10	Kız	13	Yok	Lise	İlkokul
D-11	Kız	12	Yok	Lisans	İlkokul
D-12	Kız	13	Yok	İlkokul	İlkokul
D-13	Erkek	13	Yok	Lise	Ortaokul
D-14	Kız	13	Yok	Ortaokul	İlkokul
D-15	Kız	13	Yok	İlkokul	İlkokul

Deney grubu öğrencilerinin kişisel bilgi formu incelendiğinde öğrencilerden ulaşılan bilgiler şunlardır: Deney grubunda 12 Kız ve 3 Erkek öğrenci vardır. Öğrencilerden 13 yaşında olan 12 öğrenci, 12 yaşında olan 3 öğrenci vardır. Babanın eğitim durumuna bakıldığında 5 öğrencinin babası ilkokul 4 öğrencinin babası ortaokul, 4 öğrencinin babası lise, 2 öğrencinin babası lisans mezunudur. Annenin eğitim durumuna bakıldığında 9 öğrencinin annesi ilkokul, 2 öğrencinin annesi ortaokul, 3 öğrencinin annesi lise, 1 öğrencinin annesi lisans mezunudur. 6 öğrenci anaokulu eğitimi almışken 9 öğrenci anaokulu eğitimi almamıştır.

Tablo 4

Kontrol Grubu Öğrenci Kişisel Bilgi Formu Değerlendirme

Öğrenci	Cinsiyet	Yaş	Ana Okulu Eğitimi	Babanın Eğitim Durumu	Annenin Eğitim Durumu
K-1	Erkek	13	Var	Ortaokul	Lise
K-2	Erkek	13	Var	Lise	Lise
K-3	Erkek	13	Yok	Ortaokul	Ortaokul
K-4	Erkek	13	Var	Ortaokul	Ortaokul
K-5	Erkek	13	Var	İlkokul	Lise
K-6	Kız	12	Yok	Ortaokul	Okur-yazar değil
K-7	Kız	13	Yok	Ortaokul	Ortaokul
K-8	Erkek	13	Yok	Ortaokul	Lise
K-9	Kız	12	Yok	İlkokul	İlkokul
K-10	Erkek	13	Yok	Lisans	Lise
K-11	Kız	13	Var	Lisans	Lisans
K-12	Erkek	12	Var	Lise	İlkokul
K-13	Kız	13	Var	Lise	Lise
K-14	Kız	12	Yok	Lise	İlkokul
K-15	Kız	13	Var	İlkokul	İlkokul

Kontrol grubu öğrencilerinin kişisel bilgi formu incelendiğinde öğrencilerden ulaşılan bilgiler şunlardır: Kontrol grubunda 7 Kız ve 8 Erkek öğrenci vardır. Öğrencilerden 13 yaşında olan 11 öğrenci, 12 yaşında olan 4 öğrenci vardır. Babanın eğitim durumuna bakıldığında 3 öğrencinin babası ilkokul 6 öğrencinin babası ortaokul, 4 öğrencinin babası lise, 2 öğrencinin babası lisans mezunudur. Annenin eğitim durumuna bakıldığında 1 öğrencini annesi okur-yazar değil; 4 öğrencinin annesi ilkokul, 3 öğrencinin annesi ortaokul, 6 öğrencinin annesi lise, 1 öğrencinin annesi lisans mezunudur. 8 öğrenci anaokulu eğitimi almışken 7 öğrenci anaokulu eğitimi almamıştır.

4.2.Deney ve Kontrol Grubunun Kriter Puanlarına İlişkin Bulgular

Tablo 5

Deney Grubunun Çalışmalarının Karşılaştırmalı Frekans (f) ve Yüzde (%) Dağılımları

	Deney Grubu Şiir					Deney Grubu İmgesel					Toplam
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
1-Düşüncelerinde özgün olabilme											
Frekans (f)	0	0	6	5	4	0	0	2	8	5	15
Yüzde (%)	0	0	40	33	27	0	0	13	54	33	100
2-Başlanan işi sonuçlandırabilme											
Frekans (f)	0	1	7	5	2	0	1	6	3	5	15
Yüzde (%)	0	7	47	33	13	0	7	40	20	33	100
3-Resme konulan ismin orijinallik											
Frekans (f)	0	2	4	6	3	0	0	2	6	7	15
Yüzde (%)	0	13	27	40	20	0	0	13	40	47	100
4-Renk değerlerini kullanma											
Frekans (f)	0	3	6	5	1	0	2	4	8	1	15
Yüzde (%)	0	20	40	33	7	0	13	27	53	7	100
5-Özgün biçimler resmetme											
Frekans (f)	0	1	4	4	6	0	0	3	8	4	15
Yüzde (%)	0	6	27	27	40	0	0	20	53	27	100
6-Konuya ilişkin özgün bir kompozisyon düzenleyebilme											
Frekans (f)	0	0	4	5	6	0	0	4	5	6	15
Yüzde (%)	0	0	27	33	40	0	0	27	33	40	100
7-Özgün bir teknik oluşturabilme											
Frekans (f)	0	2	9	3	1	0	1	7	6	1	15
Yüzde (%)	0	13	60	20	7	0	7	46	40	7	100

Deney grubunun şiir resimleme ve imgesel çalışmalarının kriter puanlarına göre karşılaştırılması şöyle yorumlanmıştır:

Düşüncelerinde özgün olabilme kriterine göre şiir resimleme ve imgesel resim çalışmasında en düşük puan orta derecede başarılıdır. Şiir resimlemede orta derecede başarılı puanı imgesel resimde %27 oranında düşüş yaşamıştır. Şiir resimlemede başarılı puanı imgesel resimde %21 oranında artmıştır. Şiir resimlemede çok başarılı puanı imgesel resimde %6 oranında artmıştır. Buna göre düşüncelerinde özgün olabilme kriterinde öğrencilerin başarısı şiir resimleme sonrasında imgesel resimde artış bulgulanmıştır.

Başlanan işi sonuçlandırabilme kriterine göre şiir resimleme ve imgesel resim çalışmasında en düşük puan başarısızdır. Şiir resimlemede başarısız oran imgesel resimlemede de kendini koruyup değişmemiştir. İki çalışmada kritere göre başarısız olan 1 öğrencidir. Şiir resimlemede orta derecede başarılı puanı imgesel resimde %7 düşüş yaşamıştır. Şiir resimlemede başarılı puanı imgesel resimde %13 oranında düşüş yaşamıştır. Şiir resimlemede çok başarılı puanı imgesel resimde %10 oranında artmıştır. Buna göre başlanan işi sonuçlandırabilme kriterinde öğrencilerin başarısı şiir resimleme sonrasında imgesel resimde artış bulgulanmıştır.

Resme konulan ismin orijinalliği kriterine göre şiir resimleme çalışmasında en düşük puan başarısız iken imgesel resim çalışmasında en düşük puan orta derecede başarılıdır. Şiir resimlemede başarısız puanı imgesel resimde %13 oranında düşüş yaşamıştır. Şiir resimlemede orta derecede başarılı puanı imgesel resimde %14 oranında düşüş yaşamıştır. Şiir resimlemede başarılı puanı imgesel resimde de %40 olarak oranı korumuştur. Şiir resimlemede çok başarılı puanı imgesel resimde %27 oranında artmıştır. Resme konulan ismin orijinalliği kriterinde öğrencilerin başarısı şiir resimleme sonrasında imgesel resimde artış bulgulanmıştır.

Renk değerlerini kullanma kriterine göre şiir resimleme ve imgesel resim çalışmasında en düşük puan başarısızdır. Şiir resimlemede başarısız puanı imgesel resimde %7 oranında azalmıştır. Şiir resimlemede orta derecede başarılı puanı imgesel resimde %13 oranında düşüş yaşanmıştır. Şiir resimlemede başarılı puanı imgesel resimde %20 oranında artmıştır. Şiir resimlemede çok başarılı puanı imgesel resimde de oranını koruyarak %7 olarak kalmıştır. Renk değerlerini kullanma kriterinde öğrencilerin başarısı şiir resimleme sonrasında imgesel resimde artış bulgulanmıştır.

Özgün biçimler resmetme kriterine göre şiir resimleme çalışmasında en düşük puan başarısız puanı iken, imgesel resimde en düşük puan orta derecede başarılıdır. Şiir resimlemede başarısız puanı imgesel resimde %6 oranında düşüş yaşamıştır. Şiir resimlemede orta derecede başarılı puanı imgesel resimde %7 oranında düşüş yaşamıştır. Şiir resimlemede başarılı puanı imgesel resimde %36 oranında artmıştır. Şiir resimlemede çok başarılı puanı imgesel resimde %13 oranında düşüş yaşamıştır. Özgün biçimler resmetme kriterinde öğrencilerin başarısı şiir resimleme sonrasında imgesel resimde artış bulgulanmıştır.

Konuya ilişkin özgün bir kompozisyon düzenleyebilme kriterine göre şiir resimleme çalışmasında en düşük puan orta derecede başarılıdır. Şiir resimlemede orta derecede başarılı puanı imgesel resimde %27 olup sabit kalmıştır. Şiir resimlemede başarılı puanı imgesel resimde %33 olup sabit kalmıştır. Şiir resimlemede çok başarılı puanı imgesel resimde %40 olup sabit kalmıştır. Konuya ilişkin özgün bir kompozisyon düzenleyebilme kriterinde öğrenci başarısı şiir resimleme çalışmasında ve imgesel resim çalışmasında puanlar sabittir, fakat puanlar orta derecede başarılı puanının altında olmadığı için şiir resimleme imgesel resimde başarılıdır.

Özgün bir teknik oluşturabilme kriterine göre şiir resimleme ve imgesel resim çalışmasında en düşük puan başarısızdır. Şiir resimlemede başarısız puanı imgesel resimde %6 derecede azalmıştır. Şiir resimlemede orta derecede başarılı puanı imgesel resimde %14 düşüş yaşamıştır. Şiir resimlemede başarılı puanı imgesel resimde %20 artmıştır. Şiir resimlemede çok başarılı puanı imgesel resimde de %7 oranını korumuştur. Özgün bir teknik oluşturabilme kriterinde öğrenci başarısı şiir resimleme sonrasında imgesel resimde artış bulgulanmıştır.

Tablonun tamamı ele alındığında deney grubu şiir resimlemeye göre orta derecede başarı düzeyinde iken, imgesel resimde başarı düzeyi orta derecenin üzerine çıktığı bulgulanmıştır.

Tablo 6

Kontrol Grubu Çalışmalarının Karşılaştırmalı Frekans (f) ve Yüzde (%) Dağılımları

	Kontrol Grubu Konu Başlığı					Kontrol Grubu İmgesel					Toplam
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
1-Düşüncelerinde özgün olabilme											
Frekans (f)	1	1	7	4	2	0	12	3	0	0	15
Yüzde (%)	7	7	47	26	13	0	80	20	0	0	100
2-Başlanan işi sonuçlandırabilme											
Frekans (f)	2	2	8	3	0	0	11	3	1	0	15
Yüzde (%)	13	13	54	20	0	0	73	20	7	0	100
3-Resme konulan ismin orijinallik											
Frekans (f)	0	5	8	2	0	2	13	0	0	0	15
Yüzde (%)	0	33	53	14	0	13	87	0	0	0	100
4-Renk değerlerini kullanma											
Frekans (f)	0	8	3	3	1	1	13	1	0	0	15
Yüzde (%)	0	53	20	20	7	7	86	7	0	0	100
5-Özgün biçimler resmetme											
Frekans (f)	1	5	6	2	1	1	13	1	0	0	15
Yüzde (%)	7	33	40	13	7	7	86	7	0	0	100
6-Konuya ilişkin özgün bir kompozisyon düzenleyebilme											
Frekans (f)	1	5	7	1	1	0	15	0	0	0	15
Yüzde (%)	7	32	47	7	7	0	100	0	0	0	100
7-Özgün bir teknik oluşturabilme											
Frekans (f)	1	8	5	1	0	0	15	0	0	0	15
Yüzde (%)	7	53	33	7	0	0	100	0	0	0	100

Kontrol grubunun konu başlığı ve imgesel çalışmalarının kriter puanlarına göre karşılaştırılması şöyle yorumlanmıştır:

Düşüncelerinde özgün olabilme kriterine göre konu başlığı resimleme çalışmasında en düşük puan çok başarısız iken imgesel resim çalışmasında en düşük puan başarısızdır. Konu başlığı resimleme çok başarısız puanı imgesel resimde %7 oranında düşüş yaşamıştır. Konu başlığı resimleme başarısız puanı imgesel resimde %73 oranında artmıştır. Konu başlığı resimleme orta derecede başarılı puanı imgesel resimde %27 oranında düşüş yaşamıştır. Konu başlığı resimleme başarılı puanı imgesel resimde %26 oranında düşüş yaşamıştır. Konu başlığı resimleme çok başarılı puanı imgesel resimde %13 oranında düşüş yaşamıştır. Düşüncelerinde özgün olabilme kriterinde öğrencilerin başarısı konu başlığı resimleme sonrasında imgesel resimde düşüş bulgulanmıştır.

Başlanan işi sonuçlandırabilme kriterine göre konu başlığı resimleme çalışmasında en düşük puan çok başarısız iken imgesel resim çalışmasında en düşük puan başarısızdır. Konu başlığı resimleme çok başarısız puanı imgesel resimde %13 oranında düşüş yaşamıştır. Konu başlığı resimleme başarısız puanı imgesel resimde %60 oranında artmıştır. Konu başlığı resimleme orta derecede başarılı puanı imgesel resimde %34 oranında düşüş yaşamıştır. Konu başlığı resimleme başarılı puanı imgesel resimde %13 oranında düşüş yaşamıştır. Konu başlığı resimleme çok başarılı puanı imgesel resimde %0 oranında sabit kalmıştır. Başlanan işi sonuçlandırabilme kriterinde öğrencilerin başarısı konu başlığı resimleme sonrasında imgesel resimde düşüş bulgulanmıştır.

Resme konulan ismin orijinalliği kriterine göre konu başlığı resimleme çalışmasında en düşük puan başarısız iken imgesel resim çalışmasında en düşük puan çok başarısızdır. Konu başlığı resimleme çok başarısız puanı imgesel resimde %13 oranında artış yaşamıştır. Konu başlığı resimleme başarısız puanı imgesel resimde %54 oranında artmıştır. Konu başlığı resimleme orta derecede başarılı puanı imgesel resimde %53 oranında düşüş yaşamıştır. Konu başlığı resimleme başarılı puanı imgesel resimde %14 oranında düşüş yaşamıştır. Konu başlığı resimleme çok başarılı puanı imgesel resimde %0 oranında sabit kalmıştır. Resme konulan ismin orijinalliği kriterinde öğrencilerin başarısı konu başlığı resimleme sonrasında imgesel resimde düşüş bulgulanmıştır.

Renk değerlerini kullanma kriterine göre konu başlığı resimleme çalışmasında en düşük puan başarısız iken imgesel resim çalışmasında en düşük puan çok başarısızdır. Konu başlığı resimleme çok başarısız puanı imgesel resimde %7 oranında artış yaşamıştır. Konu başlığı

resimleme başarısız puanı imgesel resimde %33 oranında artmıştır. Konu başlığı resimleme orta derecede başarılı puanı imgesel resimde %13 oranında düşüş yaşamıştır. Konu başlığı resimleme başarılı puanı imgesel resimde %20 oranında düşüş yaşamıştır. Konu başlığı resimleme çok başarılı puanı imgesel resimde %7 oranında düşüş yaşamıştır. Renk değerlerini kullanma kriterinde öğrencilerin başarısı konu başlığı resimleme sonrasında imgesel resimde düşüş bulgulanmıştır.

Özgün biçimler resmetme kriterine göre konu başlığı resimleme ve imgesel resim çalışmasında en düşük puan başarısızdır. Konu başlığı resimleme çok başarısız puanı imgesel resimde %7 oranla sabit kalmıştır. Konu başlığı resimleme başarısız puanı imgesel resimde %33 oranında artmıştır. Konu başlığı resimleme orta derecede başarılı puanı imgesel resimde %33 oranında düşüş yaşamıştır. Konu başlığı resimleme başarılı puanı imgesel resimde %13 oranında düşüş yaşamıştır. Konu başlığı resimleme çok başarılı puanı imgesel resimde %7 oranında azalmıştır. Özgün biçimler resmetme kriterinde öğrencilerin başarısı konu başlığı resimleme sonrasında imgesel resimde düşüş bulgulanmıştır.

Konuya ilişkin özgün bir kompozisyon düzenleyebilme kriterine göre konu başlığı resimleme çalışmasında en düşük puan çok başarısız iken imgesel resim çalışmasında en düşük puan başarısızdır. Konu başlığı resimleme çok başarısız puanı imgesel resimde %7 oranında düşüş yaşamıştır. Konu başlığı resimleme başarısız puanı imgesel resimde %64 oranında artmıştır. Konu başlığı resimleme orta derecede başarılı puanı imgesel resimde %47 oranında düşüş yaşamıştır. Konu başlığı resimleme başarılı puanı imgesel resimde %7 oranında düşüş yaşamıştır. Konu başlığı resimleme çok başarılı puanı imgesel resimde %7 oranında azalmıştır. Konuya ilişkin özgün bir kompozisyon düzenleyebilme kriterinde öğrencilerin başarısı konu başlığı resimleme sonrasında imgesel resimde düşüş bulgulanmıştır.

Özgün bir teknik oluşturabilme kriterine göre konu başlığı resimleme çalışmasında en düşük puan çok başarısız iken imgesel resim çalışmasında en düşük puan başarısızdır. Konu başlığı resimleme çok başarısız puanı imgesel resimde %7 oranında düşüş yaşamıştır. Konu başlığı resimleme başarısız puanı imgesel resimde %47 oranında artmıştır. Konu başlığı resimleme orta derecede başarılı puanı imgesel resimde %33 oranında düşüş yaşamıştır. Konu başlığı resimleme başarılı puanı imgesel resimde %7 oranında düşüş yaşamıştır. Konu başlığı resimleme çok başarılı puanı imgesel resimde %0 oranında sabit kalmıştır. Özgün bir teknik

oluřturabilme kriterinde öğrencilerin başarısı konu bařlıęı resimleme sonrasında imgesel resimde dūřūř bulgulanmıřtır.

Tablonun tamamı ele alındığında konu başlığına göre en yüksek başarı düzeyi orta derecede başarılı iken imgesel resim çalışmasında orta düzeyin altında bulgulanmıştır.

Tablo 7

Deney ve Kontrol Grubunun İmgesel Resim (Son Test) Çalışmalarının Karşılaştırmalı Frekans (f) ve Yüzde (%) Dağılımları

	Deney Grubu İmgesel					Kontrol Grubu İmgesel					
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	Toplam
1-Düşüncelerinde özgün olabilme											
Frekans (f)	0	0	2	8	5	0	12	3	0	0	15
Yüzde (%)	0	0	13	54	33	0	80	20	0	0	100
2-Başlanan işi sonuçlandırabilme											
Frekans (f)	0	1	6	3	5	0	11	3	1	0	15
Yüzde (%)	0	7	40	20	33	0	73	20	7	0	100
3-Resme konulan ismin orijinallik											
Frekans (f)	0	0	2	6	7	2	13	0	0	0	15
Yüzde (%)	0	0	13	40	47	13	87	0	0	0	100
4-Renk değerlerini kullanma											
Frekans (f)	0	2	4	8	1	1	13	1	0	0	15
Yüzde (%)	0	13	27	53	7	7	86	7	0	0	100
5-Özgün biçimler resmetme											
Frekans (f)	0	0	3	8	4	1	13	1	0	0	15
Yüzde (%)	0	0	20	53	27	7	86	7	0	0	100
6-Konuya ilişkin özgün bir kompozisyon düzenleyebilme											
Frekans (f)	0	0	4	5	6	0	15	0	0	0	15
Yüzde (%)	0	0	27	33	40	0	100	0	0	0	100
7-Özgün bir teknik oluşturabilme											
Frekans (f)	0	1	7	6	1	0	15	0	0	0	15
Yüzde (%)	0	7	46	40	7	0	100	0	0	0	100

Deney ve kontrol grubunun imgesel çalışmalarının kriter puanlarına göre karşılaştırılması şöyle yorumlanmıştır:

Düşüncelerinde özgün olabilme kriterine göre deney grubu imgesel resim çalışması en düşük orta derecede başarılı puanı alırken, kontrol grubu imgesel resim çalışması en düşük başarısız puanı almıştır; deney grubu imgesel resim çalışmasında en yüksek çok başarılı puanı alırken kontrol grubunda en yüksek orta derecede başarılı puanı almıştır. Deney grubunda sınıfın %54'ü başarılı iken, kontrol grubunda sınıfın %80'i başarısızdır.

Başlanan işi sonuçlandırabilme kriterine göre deney grubu imgesel resim çalışması en düşük başarısız puanı alırken, kontrol grubu imgesel resim çalışması en düşük başarısız puanı almıştır; deney grubu imgesel resim çalışmasında en yüksek çok başarılı puanı alırken kontrol grubunda en yüksek başarılı puanı almıştır. Deney grubunda sınıfın %40'ı başarılı iken, kontrol grubunda sınıfın %73'ü başarısızdır.

Resme konulan ismin orijinalliği kriterine göre deney grubu imgesel resim çalışması en düşük orta derecede başarılı puanı alırken, kontrol grubu imgesel resim çalışması en düşük çok başarısız puanı almıştır; deney grubu imgesel resim çalışmasında en yüksek çok başarılı puanı alırken kontrol grubunda en yüksek başarısız puanı almıştır. Deney grubunda sınıfın %47'i çok başarılı iken, kontrol grubunda sınıfın %87'si başarısızdır.

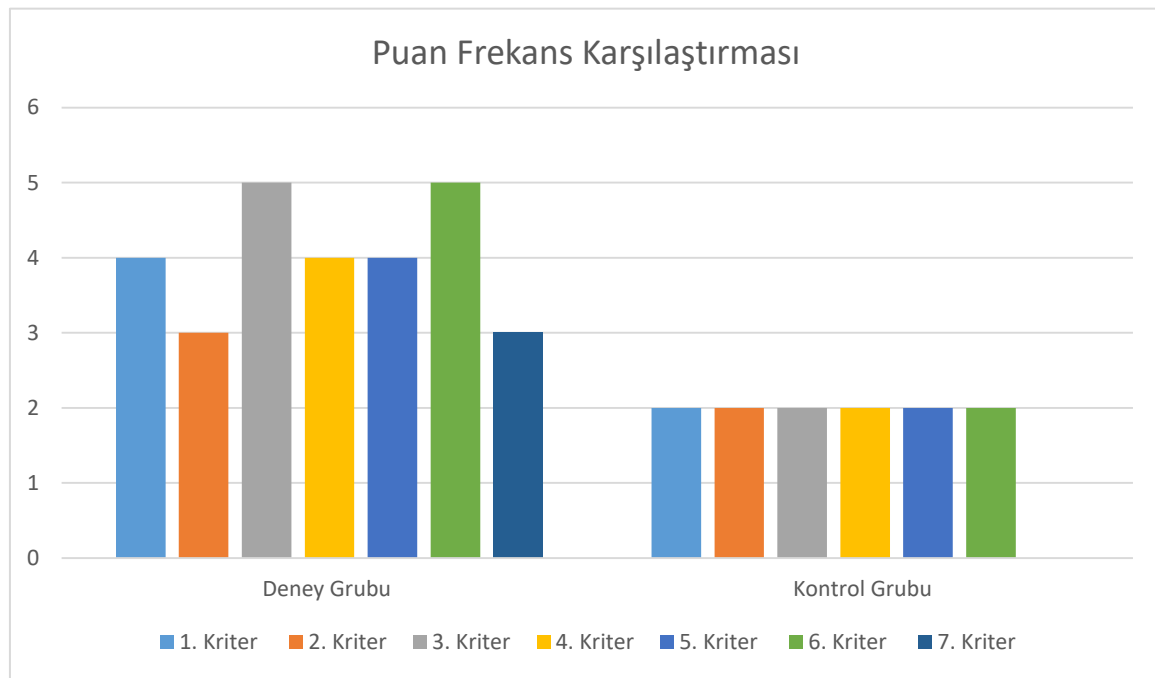
Renk değerlerini kullanma kriterine göre deney grubu imgesel resim çalışması en düşük başarısız puanı alırken, kontrol grubu imgesel resim çalışması en düşük çok başarısız puanı almıştır; deney grubu imgesel resim çalışmasında en yüksek çok başarılı puanı alırken kontrol grubunda en yüksek başarısız puanı almıştır. Deney grubunda sınıfın %53'ü başarılı iken, kontrol grubunda sınıfın %86'sı başarısızdır.

Özgün biçimler resmetme kriterine göre deney grubu imgesel resim çalışması en düşük orta derecede başarılı puanı alırken, kontrol grubu imgesel resim çalışması en düşük çok başarısız puanı almıştır; deney grubu imgesel resim çalışmasında en yüksek çok başarılı puanı alırken kontrol grubunda en yüksek orta derecede başarılı puanı almıştır. Deney grubunda sınıfın %53'ü başarılı iken, kontrol grubunda sınıfın %86'sı başarısızdır.

Konuya ilişkin özgün bir kompozisyon düzenleyebilme kriterine göre deney grubu imgesel resim çalışması en düşük orta derecede başarılı puanı alırken, kontrol grubu imgesel resim çalışması en düşük başarısız puanı almıştır; deney grubu imgesel resim çalışmasında en

yüksek çok başarılı puanı alırken kontrol grubunda en yüksek başarısız puanı almıştır. Deney grubunda sınıfın %40'ı çok başarılı iken, kontrol grubunda sınıfın %100'ü başarısızdır.

Özgün bir teknik oluşturabilme kriterine göre deney grubu imgesel resim çalışması en düşük başarısız puanı alırken, kontrol grubu imgesel resim çalışması en düşük başarısız puanı almıştır; deney grubu imgesel resim çalışmasında en yüksek çok başarılı puanı alırken kontrol grubunda en yüksek başarısız puanı almıştır. Deney grubunda sınıfın %46'ı orta derecede başarılı iken, kontrol grubunda sınıfın %100'ü başarısızdır.

Şekil 2. Deney ve Kontrol Grubu Kriter Puanlarının Frekans Karşılaştırması

Deney ve kontrol gruplarının en yüksek puanlarının frekansları Şekil 3'te gösterilmiştir. Kriterlerin ayrı ayrı puanlarına bakıldığında deney grubu imgesel resimde ortalama üzerinde puanlar alırken kontrol grubu imgesel resimde tamamı başarısız olmuştur. Bu durumda deney grubunda uygulanan işlem deney grubuna başarı kazandırmıştır.

BÖLÜM 5

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Sanatın günümüzde varlığını yaşatması bireylerin gelişimi açısından önem taşımaktadır. Bireyin temel eğitimini oluşturan elbette ilköğretimdir. Bu açıdan araştırma ilköğretim yedinci sınıf öğrencileri üzerinden yapılmış ve edebiyat ürünlerinden aynı zamanda “bir üst dil ürünü olan şiirin,” (Açık Önkas, 2009:2) varlığı ile desteklendiği bulgular ile gözlenmiştir.

Çağlar boyunca görsel sanatlar ve yazın ilişkisi beraberliğini sürdürmüştür. Birey ne kadar kelime öğrenirse o kadar çok imgeleme yapabilir. Şiir büyük yardımcıdır; düşündürür ve hayal ettirir. Şiir, kelimeleri gizleyerek anlatan, imgeler saklayan, kendi içinde ritimler kuran, yalnızca resimlere değil müziğe de ses olan, hazine dolu bir sanattır. Sanatın sanatla öğretimi gelecek nesillerin sanata duyarlılık kazanmasında rol alacaktır. Ayrıca öğrenciler, sanatın eğitici yönünü ve sanatın sanat içerisindeki yerini deneyimleyerek görmelerini sağlayacaktır. Görsel sanatlar dersinde şiir, konunun anlaşılabilmesi, konuya uygun yaratıcı renkler kullanılması, konuya uygun kompozisyon oluşturulması, özgün biçimler resmedilmesi ve en önemlisi imgesel düşünce açısından fazlasıyla yarar sağladı.

Kelimeler kalıcıdır. İmgenin oluşumundaki zihinsel sürece en büyük katkıyı sağlar. Zihin süzgecinde nesneye dönüşen kelimeler anlamlandırılarak ve birbirlerine bağlanarak bütüne gider. Edebiyatın resimle ilişkisi; dile getirilenlerin renkler ve biçimlerle göstergesidir. Yazılan bu kez çizilmiştir. Şiir resimlerken ise birey şiirin içindeki imge zenginliğinden yararlanarak kurgusuna katkıda bulunmuş olur. Böylece imge resimde kendini özgün kompozisyon, yaratıcı nesneler, farklı renkler, çarpıcı biçimler ve yeni bir teknikle gösterir.

İlköğretim 7. Sınıf öğrencilerinin “Bir Gemi Yanaştı Samsun’a Sabaha Karşı” adlı şiiri ile “19 Mayıs ve Atatürk” konu başlığı üzerinden resimleri ve “Bir Vatan Bir Bayrak” grupların ortak konusu ile imgesel resimler değerlendirilmiş, şiirin imgesel resim becerilerine etkisi bulgular ile doğrulanmıştır. Öğrenciler; Düşüncelerinde özgün olabilme, başlanan işi sonuçlandırabilme, resme konulan ismin orijinalliği, renk değerlerini kullanma, özgün biçimler resmetme, konuya ilişkin özgün bir kompozisyon düzenleyebilme, özgün bir teknik oluşturabilme kriterleriyle değerlendirilmiştir. Deney ve Kontrol grubu arasında değerlendirilen kriterler bakımından fark olduğu görülmektedir.

Sonuçlara göre deney ve kontrol grubu öğrencilerinin resimleri arasında deney grubu lehine anlamlı fark olduğu görülmüştür.

Düşüncelerinde özgün olabilme kriterine göre deney grubu imgesel resim çalışmasında bulgular neticesinde orta derecede başarılı üstü puan alırken, kontrol grubu imgesel resimde orta derecenin altında puan almıştır. Sonuç olarak düşüncelerinde özgün olabilme kriterinde deney grubu kontrol grubuna göre daha başarılı olmuştur.

Başlanan işi sonuçlandırabilme kriterine göre deney grubu imgesel resim çalışmasında bulgular neticesinde başarısız üstü puan alırken, kontrol grubu imgesel resimde başarılı altında puan almıştır. Sonuç olarak başlanan işi sonuçlandırabilme kriterinde deney grubu kontrol grubuna göre daha başarılı olmuştur.

Resme konulan ismin orijinalliği kriterine göre deney grubu imgesel resim çalışmasında bulgular neticesinde orta derecede başarılı üstü puan alırken, kontrol grubu imgesel resimde başarısız ve altında puan almıştır. Resme konulan ismin orijinalliği kriterinde deney grubu kontrol grubuna göre daha başarılı olmuştur.

Renk değerlerini kullanma kriterine göre deney grubu imgesel resim çalışmasında bulgular neticesinde başarısız üstü puan alırken, kontrol grubu imgesel resimde orta derecede başarılı altında puan almıştır. Renk değerlerini kullanma kriterinde deney grubu kontrol grubuna göre daha başarılı olmuştur.

Özgün biçimler resmetme kriterine göre deney grubu imgesel resim çalışmasında bulgular neticesinde orta derecede başarılı üstü puan alırken, kontrol grubu imgesel resimde orta derecede başarılı altında puan almıştır. Özgün biçimler resmetme kriterinde deney grubu kontrol grubuna göre daha başarılı olmuştur.

Konuya ilişkin özgün bir kompozisyon düzenleyebilme kriterine göre deney grubu imgesel resim çalışmasında bulgular neticesinde orta derecede başarılı üstü puan alırken, kontrol grubu imgesel resimde sınıfın tamamı başarısız puanı almıştır. Konuya ilişkin özgün bir kompozisyon düzenleyebilme kriterinde deney grubu kontrol grubuna göre daha başarılı olmuştur.

Özgün bir teknik oluşturabilme kriterine göre deney grubu imgesel resim çalışmasında bulgular neticesinde başarısız üstü puan alırken, kontrol grubu imgesel resimde başarısız puanı almıştır. Özgün bir teknik oluşturabilme kriterinde deney grubu kontrol grubuna göre daha başarılı olmuştur.

Kriter puanlarının çalışma grubundaki etkisine bakarak; araştırma sonucunda deney grubu öğrencilerinin şiir resimlemesinin imgesel resim becerilerine olumlu etkisini söylemek mümkündür.

Araştırma, şiir resimlemenin ilköğretim 7. Sınıf öğrencilerinin imgesel resim üzerine etkisini incelemek için yapılmıştır. Bu amaçla; 7 kriter dahilinde değerlendirilen öğrenci resimlerinden, şiir resimlemenin öğrenci imgesel resimleri üzerinde çoğunluklu olarak etkisi olduğu sonucu çıkmıştır.

5.2. Öneriler

Araştırmanın sonucunda araştırma alt amaçlarına göre öneriler sunulmuştur. Öneriler şu şekildedir:

- Öğrencilerin düşüncelerinde özgün olabilme yetisini artırmak ve etkin hale getirmek için ona yardımcı olacak teknolojik yöntemler geliştirilmelidir.
- Öğrencilerin başlanan işi sonuçlandırabilme yetisi için öncelikle sanat eğitimi anlamında ders sürelerini artırılmalıdır. Sonrasında ise öğrencilere hız odaklı çalışmalar yaptırılmalı ders eğlenceli hale getirilmelidir.
- Öğrencilerin yaptığı çalışmaları isimlendirmeleri ve orijinal isimler üretmelerine imkan verilmelidir. Öğrencilerin yaptıkları çalışmayı sahiplenmelerin sağlanmalıdır.
- Eğitimci, renk değerlerinin öğrenciler tarafından tanındığına ve anlaşıldığına emin olmalıdır. Öğrencilerin renk karışımlarından haberdar olması için farklı tekniklerde çalışmalar yapması istenmelidir.

- Öğrencilerin özgün biçim üretmelerine katkı sağlayacak onları düşündürecek yaratıcılığını geliştirecek ders içerikleri hazırlanmalıdır. Şiir, hikaye, fabl gibi edebiyat ürünleri görsel sanatlar alanına destekleyici olarak eklenmelidir.
- Öğrencilerin kendine has bir üsluba sahip olmasına imkan tanınmalıdır. Sanat eğitimciler, öğrencilere sanatçıların kullandığı özgün teknikleri anlatmalı ve görsellerle kanıtlayarak öğrencileri teknik özgün tekniklerden haberdar etmelidir.

KAYNAKLAR

- Alakuş, A. O. & Şahin, D. (2014). *Çok alanlı sanat eğitimi yönteminin öğrencilerin işlenen derslere yönelik bilgilerini uygulamaya geçirmelerine katkısı*, 21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Dergisi, 3, 9.
- Akdeniz, (2018). 7. Sınıf görsel sanatlar dersinin perspektif konusunun çok alanlı görsel sanatlar eğitimi yöntemine göre işlenmesinin öğrenci başarısına etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Dicle Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aksan, D. (1999). *Şiir dili ve Türk şiir dili*. (4.b) Ankara: Engin.
- Akyol, H. (2006). *Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Kök.
- Anonim (1967) *Türk Yazarının Halklaşması/Cahit Külebi Bölümü*, *Papirüs Dergisi*, 11, 49-54
- Arnheim, R. (2012). *Görsel Düşünme*, Metis:İstanbul.3b. (çeviri: Rahmi Ögdül)
- Artut, K. (2004). *Okul öncesinde resim eğitimi*. Ankara: Anı
- Artut K. (Ed.) (2010). *Güzel sanatlar eğitiminde özel öğretim yöntemleri*. Ankara: Anı.
- Aykut A. (2006). *Günümüzde görsel sanatların eğitiminde kullanılan yöntemler*. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 21. 33-42.
- Ayaydın, A. (2009). *Çoklu zeka tabanlı görsel sanatlar eğitimi*. Ankara: Gündüz Eğitim.
- Bal, A.A. (2009). *Çağdaş Türk resminde imge örüntüsü bağlamında beden temsilleri*, *Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*. 7, 2, 39-45.
- Balcı, Y. B. (2005). *Estetik*. Ankara: Gündüz.
- Bayav, D. (2009). *Resim sanatında ve sanat eğitiminde imge*, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 2, 105-122

- Bayrak S. (2018). *ilköğretim 7.sınıf görsel sanatlar dersinde kurtuluş savaşı konulu eserlerin milli değerlerin kazanılmasına etkisi*, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Berger, J. (2010). *Görme biçimleri*, Ankara: Metis.
- Bir Gemi Yanaştı Samsun'a Sabaha Karşı Şiir Analizi (2019). [https:// www.edebiyatfatih.net/2019/02/cahit-kulebi-ataturk-kurtulus-savasinda.html](https://www.edebiyatfatih.net/2019/02/cahit-kulebi-ataturk-kurtulus-savasinda.html). adresinden ulaşılmıştır.
- Buyurgan, S. & Buyurgan, U. (2012). *Sanat eğitimi ve öğretimi*. Ankara: Pegem.
- Büyükkarabacak, O. (2008). *Çocuk resimlerinde imgenin yer*. Yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Can, D. (2013). *Pakistan büyükelçiliği uluslararası okulunda okuyan (9-12 yaş) çocukların kültürel özelliklerinin resimlerine ve eğitimine yansımaları*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çağlar, F.C. (2013). *Güncel sanatta imge dönüşümleri*..Yüksek lisans tezi Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çankaya, İ., Şanlı, Ö., Yeşilyurt, E., & Yörük, S. (2012). *Öğretmen adaylarında yaratıcı düşünmenin yordayıcısı olarak değişime açıklık ve hayal gücü*. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5, 2, 46-62.
- Çelik, S. (2013). *Ortaöğretim görsel sanatlar eğitimi dersinde konu seçiminin sınırlandırılmasının öğrenci başarısına etkisi*. Yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çetişli, İ.(1988). Cahit Külebi ve şiiri (Vol. 231). Akcag.
- Delier, A. (2005). *Sanat eğitiminde disiplinler arası yaklaşımlar*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Demirel, Ö. (2003). *Yabancı dil öğretimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2014). *Öğretim ilke ve yöntemleri öğretme sanatı*.(20.b) Pegem Akademi.
- Demirel, Ö., Başbay, A., & Erdem, E. (2006). *Eğitimde çoklu zeka kuramı ve uygulama*, Ankara: Pegem.
- Durmuş, M. (2011). *İmge- sembol kavramlarını yorumlama projesi ve melih Cevdet Anday şiirinde imge*, *Turkish Studies*, 6,3, 745-763.

- Earle, W. (2013). *The importance of teaching the arts*. Spiked
- Erdem, E., & Demirel, Ö. (2007). Teacher self-efficacy belief. *Social Behavior and Personality: an international journal*, 35, 5, 573-586.
- Eroğlu, A., & Okur, A. (2014) *Ortaokul (5-8. Sınıf) Türkçe ders kitaplarındaki Atatürk teması üzerine bir inceleme*, *Dergi Park*, 30,90
- Fischer, E. (2003). *Sanatın Gerekliliği*, Payel Yayınevi: İstanbul. 9. (Çeviri: Cevat Çapan)
- Geçgel, H. (2007). *Bir görüntü (imgeler) sanatı olarak şiir*, *Hayal Dergisi*, 21
- Gökmen, S. (2016). *İlköğretim 6.sınıf öğrencilerinin hayalden insan figürü çizimlerine görsel sanatlar eğitiminin etkisi*. Yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Işıldak, S. (2008). *Yaratmada ilk adım: imge ve imgelem*, *Necatibey Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 1 64–69
- İnceağaç, M. (2018). *Görsel sanatlar eğitiminde edebiyat ürünlerinin öğrenci çalışmalarına etkisi*, Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim bilimleri enstitüsü.
- İskenderoğlu, L. (2009). *Jean-Paul Sartre'in "İmgelem"i sanatta imge ve imge kökleri üzerine*, *İlahiyat Fakültesi Dergisi 14*, 2,157-166
- İTO (2001). *Türkiye’de kitap okuma alışkanlığı*. İstanbul: İto, 15.
- Kanatlı, F. & Çekici, Y.E. (2013). *Türkçe öğretiminde disiplinler arası olanaklar Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9, 2.
- Kaplan, M. (1970). *Külebi’nin Şiirleri*,
- Karahan, Ç. (2004). *Dil dışı gösterge olarak sanat / resim*. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3,1, 75-83.
- Kaya, B. (2015). *Görsel sanatlar dersinin öğrencilere özgüven kazandırmada etkisi*. Yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü.
- Kayahan, Z. (2010). *İlköğretim I. kademe 5. Sınıf görsel sanatlar eğitimi dersinde hikâye anlatım yönteminin yaratıcılığa etkileri*. Yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kavcar, C. (2017). *Edebiyat ve eğitim*. (4. b.). Ankara: Anı.

- Kaytancı, L. (2014). *İsmail Hakkı Baltacıoğlu'nun eğitim görüşleri*, Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Dergisi.
- Kırıçoğlu, O. T. (2015). *Sanat kültür yaratıcılık, görsel sanatlar ve kültür eğitimi-öğretimi*. (2.b). Ankara: Pegem Akademi.
- Kurtuluş, Y. (2001). *Sanat eğitiminde işbirlikli öğrenme*, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 20, 201-205.
- Küçükler Daldaban, H. (2006). *Gerçeküstü Resmin Oluşumunun Nesnenin Dönüşümüne Bağlı Olarak İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Küçüköner, M. (2005). *Sanatta imge, simge ve gösterge ilişkilerine bir bakış*, Sanat Dergisi.
- MEB (2011). *Görsel sanatlar dersi öğretmen klavuzu*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı
- MEB (2017). *Görsel sanatlar dersi öğretmen klavuzu*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı
- MEB (2017). *İlköğretim 7. sınıf Türkçe konu anlatım kitabı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı
- MEB (2018). *Görsel sanatlar dersi öğretim programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı
- National Council For Curriculum And Assessment & Department Of Education And Science (1999) *Visual Arts Curriculum*.
- Noyat, Ş. (2018). *Görsel sanatlar eğitiminde montessori eğitimi yaklaşımının, okul öncesi çocuklarının yaratıcılık gelişimine etkisi*, Yüksek lisans tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Olgun, C.K. (2017). *İmgeleri okumak: etnografi ve sanat*, Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Kültürel Çalışmalar Dergisi, 1, 291-296.
- Orhanoğlu, H. (2010). *Sanat eserinde imgecilik ve Edip Cansever'in şiirlerinde gerçeküstücü imgeler*, Atatürk Üniversitesi, Doktora Tezi.
- Oskay, Y. (2004) *Sanat Eğitiminde İmge ve İmgenin Yeri*, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Önkaş, N. (2009). *Çocuk edebiyatı kitaplarında şiirin yeri*, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (İLKE) Güz, 23.
- Özalp, K. (2009). *5-6 yaş sanat etkinliklerinde çasey'nin uygulanmasına dayalı durum çalışması*, İdil Dergisi.

- Özcan, M. (2017). *Görsel sanatlar (1- 8 sınıflar) dersi programına yönelik görsel sanatlar öğretmenlerinin görüşleri ve çözüm önerileri*. Yüksek lisans tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özdemir, S. (Ed.) (2014). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Özsoy, V. (2003). *Görsel sanatlar eğitimi: Resim-iş eğitiminin tarihsel ve düşünsel temelleri*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Özsoy, V. (2009). *Resim-iş eğitiminde özel öğretim yöntemleri*, Ankara: Pegem.
- Özsoy, V., & Alakuş, A. O. (2009). *Görsel sanatlar eğitiminde öğretim yöntemleri (Resim-İş Eğitimi)* Ankara: Pegem Akademi.
- Özsoy, V. (2015). *Görsel sanatlar eğitimi, resim- iş eğitiminin tarihsel ve düşünsel temelleri (3.b)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Özsoy, V. & Şahan, M. (2009). *Çok alanlı sanat eğitimi yönteminin ilköğretim 6. Sınıf resim-iş dersinde öğrenci tutumuna etkisi*, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Kış, 1, 205-227
- Parsa, A. F. (2004). *İmgenin gücü ve görsel kültürün yükselişi*. *Fotografya Dergisi*, 19, 1-10.
- Pazarlıoğlu Bingöl, M. (2015) *Desen Eğitiminde Edebiyatın Rolü: Kafka ve Wells Örneği*. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 16, 27-45.
- Peşkersoy, E., & Yıldırım, O. (2010). *İlköğretim görsel sanatlar dersi 1-8. sınıflar öğretmen kılavuz kitabı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Program Hazırlama Komisyonu (2012)
- San, İ. (2003). *Sanat eğitimi kuramları*. Ankara: Ütopya.
- Sever, S. (2013). *Çocuk edebiyatı ve okuma kültürü*. İzmir: Tudem
- Şengül, Ş. (2012). *Metinlerarası anlam aktarımında bir yöntem olarak ekfrasis: şiir-roman ve sinemada kullanımı*, Yüksek lisans tezi. İstanbul Kültür Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Talu, N. (1999). *Çoklu zeka kuramı ve eğitime yansımaları Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 5, 64 - /72
- Türk Dil Kurumu (2011). *Türkçe sözlük* (11. b.). Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Türkcan, B., & Girmen, P. (2012). *İlköğretim öğrencilerinin şiir ve resimlerinin göstergebilimsel analizi*, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. 11, 42, 241-263

- Tunç, G. (2015). *Çağdaş Türk edebiyatında görsel şiir*, Bilig Dergisi. 73.
- Ulusoy, G. (2007). *Disiplinler arası araştırma ve eğitim*, Sabancı Üniversitesi, Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi.
- Uzundemir, Ö. (2009). *Resim ve edebiyat ilişkisinde kadın imgesi: Percy Bysshe Shelley'nin Şiirinde Medusa, Nazım Hikmet'te Jokond*.
- Yaşar, M., & Aral, N . (2010). *Yaratıcı düşünme becerilerinde okul öncesi eğitimin etkisi. Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 3, 2, 201-209
- Yılmaz, M. (2009). Sanatsal motivasyonda yazılı ve sözlü edebiyat ürünlerinin yeri ve önemi. *Uluslararası karşılaştırmalı edebiyat, edebiyat ve dil, öğretimi kongresi, Gazi Üniversitesi Ankara*, 789-797
- Yılmaz, M. (2014). *Görsel sanatlar eğitiminde mizahın yeri ve kaynakları. Akademik Bakış Dergisi*, 40.
- Yüksel, R. (2005). *Drama tabanlı öğretim modelinin plastik sanatlar temel tasarım edinimlerinin transferine etkisi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Yüksel Gemalmayan, R. (2014). *Görsel sanatlar eğitiminde görsel okuryazarlık ve temel sanat eğitimi*, Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 27.
- Yüzbaşıyev, M. (2010). *Resim sanatının kuralları*, Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi. 2, 213-225

EKLER

EK – 1 Enstitü Uygulama İzin Belgesi

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

SAYI : 80287700-302.08.01 / 621
KONU : İzin

ANKARA
26.03.2018

**KAYSERİ VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğüne**

Enstitümüz Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Elif CULUM; *Dr. Öğretim Üyesi Reyhan YÜKSEL GEMALMAYAN'ın* danışmanlığında yürüttüğü “İlköğretim 7. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Şiir Destekli Öğretim Yönteminin Yaratıcı Düşünmeye Etkisi” konulu tezi ile ilgili olarak ekli dilekçesinde belirttiği Kayseri İline bağlı Ortaokullarda uygulama ve anket yapmak istemektedir.

İlgili öğrenciye müsaade edilmesi hususunda gereğini bilgilerinize saygılarımla arz/rica ederim.

Doç. Dr. Gürer ERDAMAR
Enstitü Müdür Yardımcısı

Ekler:

- 1-Dilekçe
- 2-Tez Önerisi

EK- 2 Kayseri İl Milli Eğitim Uygulama İzin Belgesi

T.C.
MELİKGAZİ KAYMAKAMLIĞI
İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 62581312-605.02-E.7993289
Konu : Araştırma İzni

19.04.2019

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : İl Milli Eğitim Müdürlüğünün 19.04.2019 tarih ve 7962314 sayılı yazısı.

İl Milli Eğitim Müdürlüğünün ilgi tarih ve sayılı yazısı ile Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim- İş Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Elif CULUM'un, Dr. Öğretim Üyesi Reyhan YÜKSEL GEMALMAYAN danışmanlığında "İlköğretim 7. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Şiir Destekli Öğretim Yönetiminin Yaratıcı Düşünmeye Etkisi" konulu çalışmayı ilçemiz ilkokul ve ortaokulunda veli izinleri alınması kaydıyla öğrenim gören öğrencilere yönelik yapmasında bir sakıncanın olmadığı, Anket Değerlendirme Komisyonu tarafından tespit edilmiş olup, eğitim-öğretimi aksatmadan okul müdürlüğünün gözetiminde ve sorumluluğunda araştırmanın 2018-2019 eğitim-öğretim yılı sonuna kadar yapılmasının uygun görüldüğü ile ilgili, Valilik Makamından alınan 18/04/2019 tarih ve 7907614 sayılı Olur ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Selim SAĞIR
Müdür a.
Şube Müdürü

Ekler :

1-Yazı (.... Sayfa)

Dağıtım :

- İlgili Okul/Kurum Müdürlüklerine

Adres: Kılıçaslan Mahallesi Kızılırmak Caddesi No:2/380030
Melikgazi/KAYSERİ Strateji Geliştirme Şube Müdürlüğü
Arge/İstatistik Birimi
Elektronik Ağ: <https://melikgazi.meb.gov.tr>
e-posta: melikgazi38_strateji@meb.gov.tr

Bilgi için: Ali SAKIZLI - 156

Tel: 0 (352) 233 28 69
Faks: 0 (352) 233 31 00

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden a58c-8759-3df2-8e2e-6938 kodu ile teyit edilebilir.

EK- 3 Kayseri İl Milli Eğitimden Onaylı Belgeler

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı
ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMU

Form: 2

ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	EHİ CULUM
Kurumu / Üniversitesi	Gazi Üniversitesi
Araştırma Yapılacak İl	Kayseri
Araştırma Yapılacak Eğitim Kurumu ve Kademesi	Müdürlüğümüze Bağlı Tüm İlkokul ve Ortaokullarda
Araştırmanın Konusu	İlköğretim 7. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Şiir Destekli Öğretim Yönteminin Yaratıcı Düşünmeye Etkisi
Üniversite / Kurum Onayı	Var() Yok ()
Araştırma/Proje/Ödev/Tez Onayı	
Veri Toplama Aracı	Ölçek/Değerlendirme Formu
Görüş İstenecek Birim/Birimler	
KOMİSYON GÖRÜŞÜ	
Uygulanabilirlik: Sakinca uygulanabilir	
Komisyon Kararı	Dybirliği / Oyçokluğu ile Alınmıştır
Muhafız Üyenin Adı ve Soyadı	Gereksiz
KOMİSYON	
17/04/2019 Komisyon Başkanı Tanık TUFEKÇİ İl Milli Eğitim Müdür Yardımcısı	
Uye Dr. Mete SİPAHIOĞLU	
Uye Dr. Başak COŞKUN	

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ANKARA
26.03.2019

KAYSERİ VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğüne

Enstitümüz Görsel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi EHF CULUM, Dr. Öğretim Üyesi Reyhan YAKŞEL GEMALMAYAN'ın danışmanlığında yürüttüğü "İlköğretim 7. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Şiir Destekli Öğretim Yönteminin Yaratıcı Düşünmeye Etkisi" konulu tezi de dahi olarak ekli dilekçesinde belirttiği Kayseri iline bağlı Ortaokullarda uygulanması ve kabul yapmak istemektedir.

İlgili öğrenciye mütasade editörlüğü hususunda gereğini bilgilerinize saygılarımla arz edilmektedir.

Doç. Dr. Gürhan ERDAMAR
Enstitü Müdür Yardımcısı

Eklere:
1. Dilekçe
2. Tez Özetli

Adres: Gazi Üniversitesi Enstitü Mükellefi Akın Sokak No:302 E Blok Kat:6 06060 Yenimahalle/ANKARA
Öğrenci İşleri : (0312) 282 27 78-73 43 49-78 74 75 (7 Hat) Faks: (0312) 282 27 79 e-posta: gah@gaui.edu.tr

7. SINIF ÖĞRENCİLERİ KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Madde 1. Cinsiyetiniz?

☐ Kız ☐ Erkek

Madde 2. Yaşınız?

☐ 11 ☐ 12 ☐ 13

Madde 3. Babanızın eğitim durumu nedir?

☐ Okur-yazar değil
☐ İlkokul
☐ Ortaokul
☐ Lise
☐ Yüksek Lisans
☐ Doktora

Madde 4. Annenizin eğitim durumu nedir?

☐ Okur-yazar değil
☐ İlkokul
☐ Ortaokul
☐ Lise
☐ Lisans
☐ Yüksek Lisans
☐ Doktora

Madde 5. Anaokulu eğitimi aldınız mı?

☐ Evet
☐ Hayır

İLKÖĞRETİM 7. SINIF RESİM DEĞERLENDİRME KRİTER LİSTESİ

Değerlendirme Kriterleri	Uzman I					Uzman II					Uzman III				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1. Düşüncelerinde özgün olabilme derecesi															
2. Başlanan işi sonuçlandırabilme derecesi															
3. Resme konulan ismin orijinallik derecesi															
4. Renk değerlerini kullanma derecesi															
5. Özgün biçimler resmetme derecesi															
6. Konuya ilişkin özgün bir kompozisyon düzenleyebilme derecesi															
7. Özgün bir teknik oluşturabilme becerisi															

EK-4 İlköğretim 7. Sınıf Kişisel Bilgi Formu

İLKÖĞRETİM 7. SINIF KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Madde 1. Cinsiyetiniz?

- ☐ Kız ☐ Erkek

Madde 2. Yaşınız?

- ☐ 11 ☐ 12 ☐ 13

Madde 3. Anaokulu eğitimi aldınız mı?

- ☐ Evet
☐ Hayır

Madde 4. Babanızın eğitim durumu nedir?

- ☐ Okur-yazar değil ☐ Lisans
☐ İlkokul ☐ Yüksek Lisans
☐ Ortaokul ☐ Doktora
☐ Lise

Madde 5. Annenizin eğitim durumu nedir?

- ☐ Okur-yazar değil ☐ Lisans
☐ İlkokul ☐ Yüksek Lisans
☐ Ortaokul ☐ Doktora
☐ Lise

EK – 5 İmgesel Resim Kriterlerini Puanlama Aracı

Kriterler 5’li likert tipi ölçek ile puanlandırılmıştır. Puanlara göre: 1, çok başarısız, 2, başarısız, 3, orta derecede başarılı, 4, başarılı, 5 çok başarılıdır.

	Değerlendirme Kriterleri	Uzman				
		1	2	3	4	5
1	Düşüncelerinde özgün olabilme					
2	Başlanan işi sonuçlandırabilme					
3	Resme konulan ismin orijinallik					
4	Renk değerlerini kullanma					
5	Özgün biçimler resmetme					
6	Konuya ilişkin özgün bir kompozisyon düzenleyebilme					
7	Özgün bir teknik oluşturabilme					

EK – 6 İmgesel Resim Kriterlerini Puanlama Aracı - İmzalı

İLKÖĞRETİM 7. SINIF RESİM DEĞERLENDİRME KRİTER LİSTESİ

	Değerlendirme Kriterleri	Uzman I					Uzman II					Uzman III					Uzman IV				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1	Düşüncelerinde özgün olabilme derecesi																				
2	Başlanan işi sonuçlandırabilme derecesi																				
3	Resme konulan ismin orijinallik derecesi																				
4	Renk değerlerini kullanma derecesi																				
5	Özgün biçimler resmetme derecesi																				
6	Konuya ilişkin özgün bir kompozisyon düzenleyebilme derecesi																				
7	Özgün bir teknik oluşturabilme derecesi																				

Ayşe YİĞİT

Mehmet Soysaraç Ortaokulu
Görsel Sanatlar Öğretmeni

MİNE SAMUR

Burhan Dinçbal Ortaokulu
Görsel Sanatlar Öğretmeni

Yasemin SERİM

Sema Yazar Ortaokulu
Görsel Sanatlar Öğretmeni

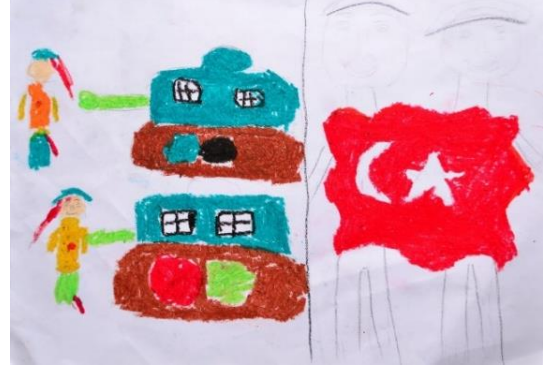
Mürvet BAYAZIT

Yahya Kemal Beyatlı Ortaokulu
Görsel Sanatlar Öğretmeni

EK – 7 Deney Grubu Öğrenci Resimleri

D-1 Şiir Resimleme Çalışması:
Samsun'da Bir Gemi Var

D-1 İmgesel Konu Çalışması: Canım
Vatanım

D-2 Şiir Resimleme Çalışması: 19 Mayıs

D-2 İmgesel Konu Çalışması: Dalgalan
Şanlı Bayrağım

D-3 Şiir Resimleme Çalışması: Bir Gemi
Yanaştı Samsuna

D-3 İmgesel Konu Çalışması: Bizimdir
Vatan

D-4 Şiir Resimleme Çalışması: Mustafa
Kemal Atatürk Samsun'da

D-4 İmgesel Konu Çalışması: Canım
Vatanım

D-5 Şiir Resimleme Çalışması: Bandırma
Vapuru Samsun'a Geldi

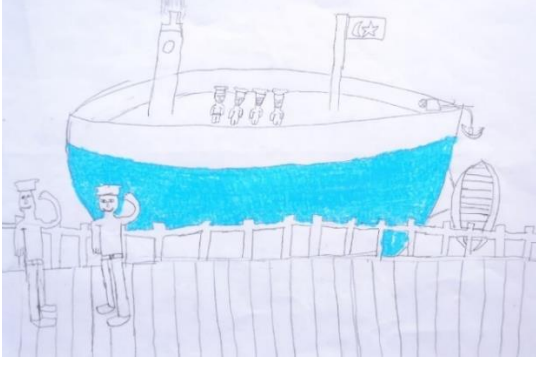
D-5 İmgesel Konu Çalışması: Dalgalan
Bayrağım

D-6 Şiir Resimleme Çalışması: Selam
Samsun

D-6 İmgesel Konu Çalışması: Bayrağım -
Milletim

D-7 Şiir Resimleme Çalışması: Samsun'a
Hoş geldin Atam

D-7 İmgesel Konu Çalışması: Vatanım
Bölünmez

D-8 Şiir Resimleme Çalışması:
Samsun'da Bandırma Gemisi

D-8 İmgesel Konu Çalışması: Vatan Sağ
olsun

D-9 Şiir Resimleme Çalışması: Bandırma
Vapuru Samsun Limanında

D-9 İmgesel Konu Çalışması: Dalgılan
Sende Bayrağım

D-10 Şiir Resimleme Çalışması: Mustafa
Kemal Paşa'ya Selam Olsun

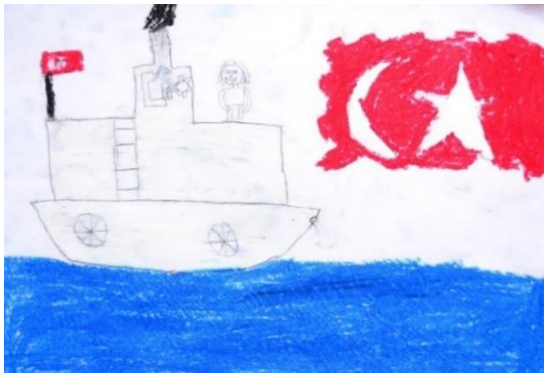
D-10 İmgesel Konu Çalışması:
Türkiye'm

D-11 Şiir Resimleme Çalışması:
Bandırma Gemisi

D-11 İmgesel Konu Çalışması: Önce
Vatan

D-12 Şiir Resimleme Çalışması: Samsun
Gemisi Bandırma

D-12 İmgesel Konu Çalışması: Kahraman
Milletim

D-13 Şiir Çalışması 1919: Atatürk
Samsunda

D-13 İmgesel Konu Çalışması: Vatan
Uğruna Can Feda

D-14 Şiir Resimleme Çalışması:
Bandırma Vapuru ve Samsun

D-14 İmgesel Konu Çalışması: Vatanıma
Dokunma

D-15 Şiir Resimleme Çalışması: 19
Mayıs 1919 Atatürk Samsun'da

D-15 İmgesel Konu Çalışması: Her Şey
Vatan İçin

EK – 8 Kontrol Grubu Öğrenci Resimleri

K-1 Konu Başlığı Çalışması: 19 Mayıs

K-1 İmgesel Konu Çalışması: Vatanım

K-2 Konu Başlığı Çalışması: Bandırma
Gemisi

K-2 İmgesel Konu Çalışması: Vatan

K-3 Konu Başlığı Çalışması: 19 Mayıs

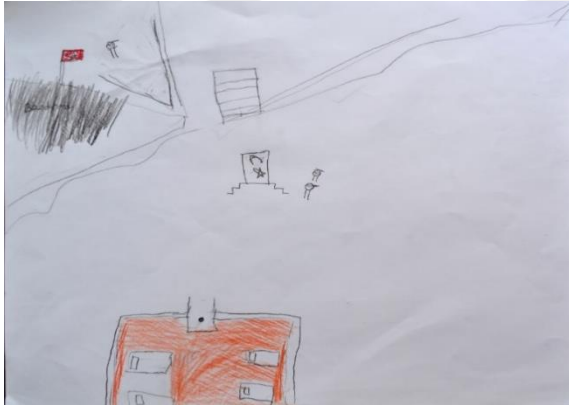
K-3 İmgesel Konu Çalışması: Vatan
Bayrak

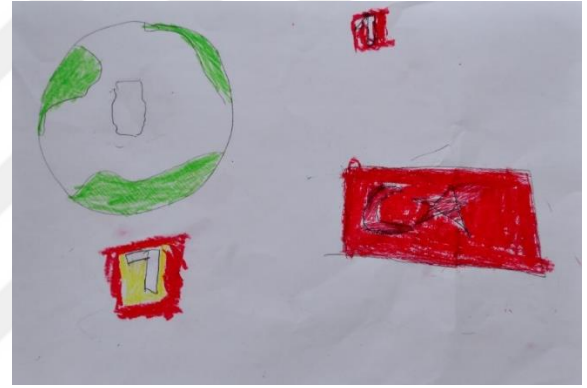
K-4 Konu Başlığı Çalışması: Bandırma
Vapuru

K-4 İmgesel Konu Çalışması: 1 Vatan 1
Bayrak

K-5 Konu Başlığı Çalışması: 19 Mayıs

K-5 İmgesel Konu Çalışması: Vatan
Bayrak

K-6 Konu Başlığı Çalışması: 19 Mayıs
Gemisi

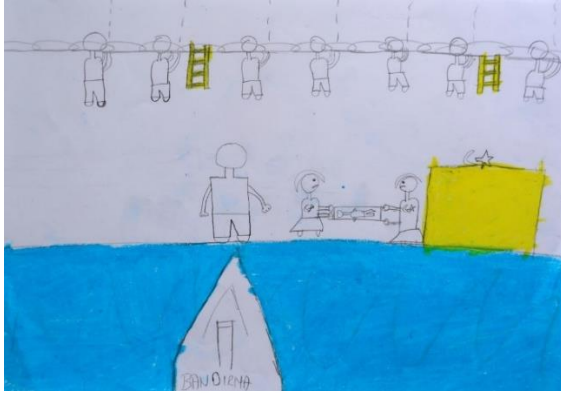
K-6 İmgesel Konu Çalışması: Vatan
Bayrak

*K-7 Konu Başlığı Çalışması: Bandırma
Vapuru*

*K-7 İmgesel Konu Çalışması: Bir Vatan
Bir Bayrak*

*K-8 Konu Başlığı Çalışması: 19 Mayıs-
Bandırma*

K-8 İmgesel Konu Çalışması: Vatanım

*K-9 Konu Başlığı Çalışması: 19 Mayıs
Gemisi*

*K-9 İmgesel Konu Çalışması: Önce
Vatan*

*K-10 Konu Başlığı Çalışması: 19 Mayıs
Ve Atatürk*

K-10 İmgesel Konu Çalışması: Vatanım

K-11 Konu Başlığı Çalışması: 19 Mayıs

K-11 İmgesel Konu Çalışması: Vatan

K-12 Konu Başlığı Çalışması: Bandırma

K-12 İmgesel Konu Çalışması: Türkiye

K-13 Konu Başlığı Çalışması: Bandırma
Ve Atam

K-13 İmgesel Konu Çalışması: Bir Vatan
Bir Bayrak

K-14 Konu Başlığı Çalışması: Bandırma
Vapuru

K-14 İmgesel Konu Çalışması: Bir Vatan
Bir Bayrak

K-15 Konu Başlığı Çalışması: 19 Mayıs
ve Atatürk

K-15 İmgesel Konu Çalışması: Bir Vatan
Bir Bayrak

EK – 9 (Mehmet Soysaraç Ortaokulu) İlköğretim 7. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi
Yıllık Ders Planı

2018-2019 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI MEHMET SOYSARAÇ ORTAOKULU 7. SINIF GÖRSEL SANATLAR DERSİ YILLIK DERS PLANI						
TARİH	HAFTA	SAA	DERS KAZANIMLARI (*) SOSYAL VE EKİNSAL	KONU/TEKNİKLER METARİYEL & DRAMA VE OYUN	SÜRECİ DOKÜMANI + İSTEKLENDİRME GÜVENLİK	SANAT VE DEĞERLERİMİZ KONUSU
17-21	3	1	Ders işleniş ve kullanılacak araç gereçlerle ilgili bilgi.	"İLKÖĞRETİM HAFTASI" İlköğretim Haftasıyla ilgili açıklamalar. Eğitim ve Öğretim, Bilim ve Sanatın önem ve gerekliliği. Ders işleniş ve kullanılacak araç gereçlerle ilgili bilgi.		-okul içinde ve sınıf içinde saygılı ve hoşgörülü olma.
24-28	4	1	G.7.1.3. Yaşantısının herhangi bir anını hikâyeleştirerek görsel sanat çalışmasına yansıtır.	"ANILARIMDAKİ DEYİMLER Karikatür Deyim: Kalıplaşmış sözcük topluluğu (tabir) (Resim kâğıdı, Resim kalemi, tarama uçları, Pilot kalem, Keçeli kalem) İPE UN SEVMEK-Kayınadan beklenen, işten bir iş yapmamak için bir iş için engel çıkarmak, gerçekleştirilmesini önleyen şartlar ileri sürmek.	Deyimler ile bağlantılı Unutulmayan hangi anlamlar var? "Dili dişi kilitlenmek", "Etekleri zili çalmak", "Ağzından bal damlamak", "Dilinde tüy bitmek", "Tepesi atmak" vb.	Atatürk'ün sanat ve sanata verdiği önemi ilgili söyleş.
01-05	1	1				Sanatçı kimdir?
08-12	2	1				Karikatür nedir?
15-19	3	1	G.7.1.1. Görsel sanat çalışmalarını oluşturmak için araştırmaya dayalı uygulama sürecinin basamaklarını eskiz defterinde gösterir.	"EN SEVDİĞİM MEYVE & SEBZE" Sadeleştirme Şekli: Eni, boyu olan, derinliği olmayan, iki boyutlu biçimler. Form: Işık gölge, renk, anatomi, çizgi ve doku gibi elemanların hepsinin birden oluşturulduğu görüntü veya biçim. (Desen Tekniği, Pastel Tekniği, Suluboya Tekniği)	-Öğrencilere, sınıfa çeşitli meyve ve sebzeler getirmeleri söylenir. Öğrencilerden, sınıfa getirilen bu ürünlerin hangi geometrik biçimlere benzediği sorularak, ayrıntılarından amirdirilmiş şekilde, resimlerini çizmeleri istenir. Ayrıntıların olmadığı bu çalışmalar, daha sonra öğrencilerin tercih edecekleri boya ile renk geçişleri yapılmadan renklendirilir.	29 Ekim Cumhuriyet Bayramı Sabır, Kanaatkırlıktır?
22-26	4	1	G.7.1.6. Gözleme dayalı çizimler yapar.			
29-02	5	1	1. Ders İçi Performans Değerlendirme			

TARİH	HAFT A	SAA T	DERS KAZANIMLAR (*) SOSYAL VE FİNANSAL	KONU/ETKİNLİKLER METARYEL-&DİRAMA ve OYUN	SÜREÇ DOSYASI +İSTEKLERİME GÜVENLİK	SANAT ve DEĞERLERİMİZ KONUSU
KASIM	05-09	1	G.7.3.1. Sanat eserinde ele alınan tema, konu ve sembollerini tanımlar.	" KENT SEMBOLLERİ " En Sevdığım Yer Piktogram: Trafik işaretleri vb. gibi açık bir şekil de anlaşılan resimsel göstergeler. (Resim kağıdı, Resim kalemi, Cetvel, Guaj boya) Geleneksel malzemeler olarak kuru boya, suluboya, pastel boya, fırça vb.; çağdaş malzemeler olarak video, bilgisayar, fotoğraf makinesi, tablet vb. tercih edilebilir. 	Öğretmen, öğrencilere " Bir reklam firmasında grafiker olarak çalıştığınızı hayal ediniz. Müşteriniz sizden gıda firması için bir amblem tasarlamasını istedi. Daha önceden sadeleştirdiğiniz ürünlerden birini seçebilirsiniz. Bu ürünün, firmanın simgesi olacağı, yapılacak olan amblemin kurumun tüm yazışmalarında kullanılacağı (antetli kağıt başlıklı kağıt, zarf vb.) veya kurumu yazılı - görsel basında tanıtacağınızı düşününüz. Nasıl bir amblem yapardınız? " diyerek öğrenciyi konuya hazırlar.	10 Kasım Atatürk Anma Haftası -Görsel sanatların alanlarını araştırır. Alçakgönüllülük
	12-16	2	G.7.3.7. Çağdaş medyadaki imaj, yazı ve sembol gibi unsurların yönlendirici etkisini açıklar.			
	19-23	3				
KASIM-ARALIK	26-30	4	G.7.1.4. Görsel sanat çalışmasında geleneksel ve güncel sanat malzemeleri ile teknikleri kullanır.	" FARKLI KÜLTÜRLER - YÖRESEL KIYAFETLER " Farklı kültürlerden İnsan portreleri Sanat-Kültür ilişkileri (Mukavva, Renkli Karton-Elşi Kağıtları, Bez, Çeşitli atık malzeme ve boyalar) 	Öğrencilerden bir kültüre ait belli başlı özellikleri (yaşadıkları ortamlar, giyimleri, millî renkleri vb.) araştırması İstenir.Yaşadıkları ortamlar, beğenileri, giyimleri, örf ve adetleri ile güzellik anlayışları arasındaki belirgin farklılıkları vurgularlar.	Sorumluluk, sevgi, saygı
	03-07	1	G.7.2.2. Sanat, tarih ve kültürün birbirini nasıl etkilediğini analiz eder.			
			G.7.3.6. Sanat eserinde sosyal ve kültürel inanışların etkisini yorumlar.			
	10-14	2	Farklı kültürdeki inanışların ve sosyal çevrenin eser üzerine etkisi yorumlanır. Dostluk ve saygı değerleri üzerinde durulur.			
	17-21	3	2. Ders İçi Performans Değerlendirme			

AY	TARİH	HAFTA	SAAT	DERS KAZANIMLARI (*SOSYAL VE FİNANSAL)	KONU/ETKİNLİKLER (İNTERİYEL-İÇİDRAMA VE OYUN)	SÜREC DOKÜMANI (İSTEKLENDİRME, GÜVENLİK)	SANAT VE DEĞERLERİMİZ KONUSU
NİSAN	01-05	1	1	G.7.1.7. Atık malzemeleri kullanarak üç boyutlu çalışma yapar. Geni düşünüm konusuna vurgu yapılarak duyarlılık ve sorumluluk değerleri üzerinde durulur. 2. Ders İçi Performans Değerlendirme	TAS BOYAMA Etrafında bulduğu taslardan bir kompozisyon oluşturur, akrilik boya tekniğini kullanır. 	İki boyut ve üç boyut özellikleri yapılan örnekler üzerinde anlatılır. Boyutlar arasındaki zıtlık ve benzerliklerin tekrarlama ile kompozisyon düzenleri oluşturulması istenir	+ Asambraj sözünden ne anlıyorsunuz? + Bir heykel sence ne ifade eder. Üç boyutlu çalışmalara örnek verseniz neler olurdu.
	08-12	2	1				
	15-19	3	1				
NİSAN - MAYIS	22-26	4	1	G.7.2.1. Sanat eserlerindeki üslupları açıklar. G.7.3.2. Sanat eserini değerlendirmek için sanat eleştirisi yöntemini kullanır. Tanımlama: Çözümleme: Yorumlama: Yargı: G.7.3.5. Kişisel ve bağlamsal bilgiler temelinde sanat eserini inceler. G.7.3.8. Bilgi ve deneyimlerin sanat eserine yönelik bakış açısını nasıl etkilediğini açıklar. G.7.2.4. Tarihi olayların sanat eserleri üzerindeki etkisini inceler. Göz, savaş, reform, ekonomik buhran vb. olayların sanatçıyı, dolayısı ile eserlerini de etkilediği üzerinde durularak örnekler üzerinden açıklanır.	" SANAT ESERİ İNCELEME VE RESMETME " Eser Analizi – Eleştirisi Sanatçıların eserlerinde ele aldıkları konuların tartışılması ve yorumu. Yerli resim sanatçılarının eserlerinden etkilendiği ürünü bakarak çizer ve kendine göre yorumlar. (Serbest teknik) 	Neşet Günel, Turgut Zaim, Nuri İyem gibi sanatçıların eserlerinde ele aldıkları konular tartışılarak yorumlanıp resmedilmesi. Tanımlama, Çözümleme, Yorumlama, Yargı	23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı. 1 Mayıs İşçi Bayramı
	29-03	1	1				
	06-10	2	1				

AY	TARİH	HAFTA	SAAT	DERS KAZANIMLAR ("SOSYAL VE FİNANSAL")	KONU/TEKNİKLER (METARYEL-(&)DRAMA ve OYUN)	SÜREÇ DOSYASI (+İSTEKLENDİRME_ GÜVENLİK)	SANAT'VE DEĞERLERİMİZ KONUSU
ARALIK - OCAK	24-28	4	1	G.7.1.5. Görsel sanat çalışmasında farklı perspektif tekniklerini kullanır. Mekanda derinlik etkisi yaratmak için çizgi ve hava (renk) perspektifi birlikte kullanılır.	"UFUKTA Kİ EV" Kurallı ev çizimi (Cephe den Bakış) Perspektif-Bakış Açısı Değişik çizim kalemleriyle ve cetvel yardımıyla perspektif çizimini yapar ve renkle derinlik oluşturur. (Resim kağıdı, Resim kalemi, Cetvel, a)	+Daha önce derinlik çizimi gördünüz mü? +Sizce el yordamıyla perspektif çizilir mi?	Perspektif nedir? Kaça ayrılır?
	31-04	1	1	Ürün Dosyası Değerlendirme			
	07-11	2	1				
	14-18	3	1				
2018-2019 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI YARI YIL TATİLİ							
ŞUBAT - MART	04-08	2	1	G.7.1.2. Görsel sanat çalışmasında sanat tekniklerini birlikte kullanır. Bu kazanımda öğrencinin sanat tekniklerinden birkaçını (baskı teknikleri, mozaik, kolaj, kağıt vitray, sulu boya vb.) görsel sanat çalışmasında kullanması sağlanır.	NEGATİF-POZİTİF BASKI Öğrencilere bir hafta önceden linol baskı örnekleri gösterilir ve pastel tekniği kullanılarak bu etkinliği yaratmaları istenir	Linol baskı örneklerine bakar ve pastel kszıma tekniğini kullanarak çalışmasını yapar	Doğruluk, dürüstlük Renk; Kromatik renk ilişkisi Kroma; Bir rengin parlaklıktan donukluğa doğru geçişi. Mekan; Boşluk doluluk. Yurgu; Odak nokta, baskın. Oran-orantı; Gerçekçi, abartılı. Atatürk' ün sanata ve sanatçıya verdiği önemle ilgili sözleri araştırır
	11-15	3	1	G.7.2.3. Sanatçıların topluma sağladığı katkılarını açıklar. Sanatçıların kültürel, sosyal, ekonomik, eğitimsel değer vb. açılarından topluma yaptığı katkıları tartışılır.			
	18-21	4	1	1. Ders İçeri Performans Değerlendirme			
	28-01	1	1				
MART	04-08	2	1	G.6.1.7. Üç boyutlu çalışmalar oluşturmak için oyma, asamblej veya modelleme tekniklerini kullanır.	"ANNE KEDİ VE YAVRULARI " Soyut Resim Soyut sanat: genel anlamıyla doğada var olan gerçek nesneleri betimlemek yerine, biçimler ve renklerin, temsili olmayan veya örnekl kullanımı ile yapılan sanata denir. (Resim kağıdı, resim kalemi, pastel boyay veya soyut üç boyutlu çalışmalar yapar.	Soyut ve Somut kavramları, Soyut Sanat ve Somut sanat Öğretmen tarafından öğrencilere açıklanır.	Doğruluk, dürüstlük
	11-15	3	1				
	18-22	4	1				
	25-29	5	1				

TARİH	HAFTA	SAAT	DERS KAZANIMLARI (*SOSYAL VE FİNANSAL)	KONU/ETKİNLİKLER (METERYEL-(&)DRAMA ve OYUN)	SÜRECİ DÖŞYASI (+İSTEKLENDİRME GÜVENLİK)	SANAT VE DEĞERLERİMİZ KONUSU
13-17	3	1	G.7.1.8. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır. Renk: Kromatik renk ilişkileri Kroma: Bir rengin parlaklıktan donukluğa veya ışıltılı hâlinde griliğe doğru geçişi	" HANGİ R ESSAMSIN " Röprodüksiyon Çalışması Kareleme tekniği ile kopyalama	Öğrenciler beğendikleri bir Resim sanatçısının resmini seçerek kareleme tekniği kullanarak farklı bir teknik ile kopyalar. Çağdaş sanat akımlarından pop-art akımından da seçimler yapabilirler	19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı Röprodüksiyon nedir?
20-24	4	1	G.7.3.3. Sanatçıların eserlerini oluşturma süreçlerini karşılaştırır. G.7.3.4. Görsel sanat eserlerindeki sanatçının görsel sanat eserine yansıyan üslubunu farkederek.			
27-31	5	1				
03-07	1	1	Ürün Dosyası Değerlendirme	Değerlendirme ve Sergi Hazırlıkları" -Yaptığı çalışmaları okul veya sınıf panosunda sergiler ve bundan sevinç duyar-	Sergi salonlarında gezerken gayet yapıcı ve sanata değer veren bir birey olmak üstüne söyleşi.	Sergi Etik kurallarını bilir ve iyi bir izlenimci olmayı bilir
10-14	2	1				

1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 2. Maddesinde ifade edilen Türk Milli Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Milli Eğitiminin İlkeleri esas alınarak hazırlanmıştır. 1.Görsel İletişim ve Bilişimlendirme 2.Kültürel Miras 3.Sanat Eleştirisi ve Estetik Temel Öğrenme alanları esas alınmıştır. 7.Sınıf kazanımları Görsel sanat ve bilişimlendirme alanında 8. Kültürel Miras alanında 4. Sanat Eleştirisi ve Estetik alanında 20 kazanımdan oluşmaktadır. (a) Ölçme ve değerlendirme (Doğru-yanlış, kısa cevaplı, çoktan seçmeli, kontrol listesi, derecelendirme tipi gözetim formu, performans değerlendirme formu, sunum dosyası, eski defteri vb.) ölçütlerden yararlanılır. Düşüde sanatın gelişimi konusuna ilgili sanat şeridi hazırlanması önemlidir bunu sanat eğitimcileri kendileri öğrencileriyle birlikte hazırlayabilir. Öğrencilerin yaptıkları sanat etkinlikleri ile ilgili olarak sanat veya etkinlik kataloğları hazırlanabilir. Kazanım ve konu/ etkinliklerde verilen sürenin azlığı veya çokluğu kistas alındığında süre uzatımı veya kısıtlaması tamamen ders eğitiminine bağlı olarak değişebilir. Konu ve kazanımlar etkinlikleri içerisinde (*FİNANSAL ve sosyal etkinlik konularıyla ilişkilendirilmelidir. Örneğin karikatür etkinliğiyle bu işle sosyal anlamda toplumdaki drama ve komedi anlayışıyla nazil bir etki uyandırıldığını ve karikatürle parsel anlamda nasıl bir kazanç elde ettiklerinden bahsedilebilir. (8)Görsel konuların yapıları sanat etkinliklerinde yerini alması sanatın eğlendirici ve farklı sosyal öğrenme etkinlikleriyle öğretilmesi sunulması yeni yapılan Görsel sanatlar programının temel unsurlarını oluşturmaktadır.

17/09/2018

Erol ŞİMŞİR

Okul Müdürü

Mustafa YILMAZ

Görsel Sanatlar Dersi Öğret

Görsel Sanatlar Dersi Öğret

Ayşe YİĞİT

EK – 10 Çalışma Grubu Şiir ve İmgesel Konu - İmzalı

Deney Grubu / Şiir

BİR GEMİ YANAŞTI SAMSUN'A
SABAHA KARŞI

Bir gemi yanaştı Samsun'a sabaha karşı,
Selam durdu kayığı, çaparası, takası,
Selam durdu tayfası.

Bir duman tüterdi bu geminin
bacasından, bir duman
Bir duman değil bu!
Memleketin uçup giden kaygılarıydı.

Samsun limanına bu gemiden atılan
Demir değil
Sarılan ana yurda
Kemal Paşa'nın kollarıydı.

Selam vererek Anadolu çocuklarına,
Çıkarken yüce komutan,
Karadeniz'in halini bir görmeliydi.

Kalkıp ayağa ardı sıra baktı dalgalar,
Kalktı takalar.
İzin verseydi Kemal Paşa,
Ardından gürleyip giderlerdi,
Erzurum'a kadar.

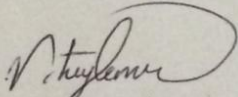
Cahit KÜLEBİ

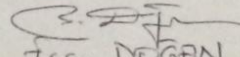
Kontrol Grubu / İmgesel Konu

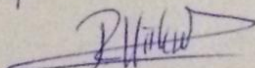
19 Mayıs ve Atatürk

Çalışma Grubu / Ortak İmgesel Konu

Bir Vatan Bir Bayrak

Vesile SÖYLEMEZ
Mehmet Sayısaraç
Ortakulu / Türkçe Öğrt.

İsmail DOĞAN
Mehmet Sayısaraç Ortakulu
Türkçe Öğrt.

Gazi Eğitim Fak.
Reyhan YÜKSEL GEMALMAYAN

EK-11 Özgeçmiş

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı	Elif Culm
Uyruğu	Türk
Doğum Tarihi ve Yeri	22.11.1994 Melikgazi/Kayseri
Medeni Hali	Bekar
Telefon	+90 546 694 64 99
E-posta	elfculm@gmail.com

Eğitim Derecesi	Okul/Program	Mezuniyet Yılı
Lise	Kayseri Feyziye Memduh Güpgüpoğlu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi / Resim	2012
Üniversite	Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği Anabilim Dalı	2016
Yüksek Lisans	Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı	2019

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR.